

Pr. dr. Ioan IURCEA

FILE DE UCRAINISM
ȘI CREDINȚĂ

Redactor: Ioan HERBIL

Coperta: Ștefania PIETREANU

Tehnoredactare: Ștefania PIETREANU

Referenți științifici: Corneliu IROD

Ștefania PIETREANU

Ioan HERBIL

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IURCEA, IOAN**

**File de ucrainism și credință / pr. dr. Ioan Iurcea ;
pref. de Ioan Herbil. -**

București : R.C.R. Editorial, 2024

ISBN 978-606-745-157-3

I. Herbil, Ioan (pref.)

2

Carte finanțată de
UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA

Pr. dr. Ioan IURCEA

FILE DE UCRAINISM ȘI CREDINȚĂ

Prefață de **Ioan HERBIL**

Editura RCR Editorial
București
2024

CUVÂNT ÎNAINTE

Motto: „Iată eu stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine.” (Apoc. 3, 20).

Preotul paroh al Bisericii Ortodoxe Ucrainene din Ruscova (județul Maramureș), Ioan Iurcea, „fiu” al celei mai mari localități ucrainene din Maramureș, Poienile de sub Munte, absolvent al Facultății de Teologie din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, doctor în teologie, specializarea Vechiul Testament, ne propune spre lecturare și meditație un volum de studii, predici, articole și tălmăciri teologice dedicate celor mai importante sărbători religioase de peste an, presărate cu inserări din tradițiile și obiceiurile ucrainenilor maramureșeni.

După ce, între anii 2008-2021, a slujit ca paroh al Bisericii Ortodoxe Ucrainene din Bistra (Maramureș), începând cu 1 octombrie 2021, păstorește una dintre cele mai mari comunități creștine ortodoxe ale ucrainenilor maramureșeni, cea din comuna Ruscova.

Crescut în sânul comunității ucrainene din Maramureș, în spiritul moralei creștine, cu o personalitate clădită pe baza principiilor iubirii și al iertării, din care derivă adevărul și buna înțelegere, părintele Ioan Iurcea s-a dovedit, în scurt timp, a fi un păstor al sufletelor exemplar, pentru

care întâietate o au învățăturile creștine, ajutorul acordat nevoiașilor, continuarea lucrărilor la noua biserică a localității și toate cele necesare pentru ca enoriașii săi și cei din satele vecine să ducă o viață întru Hristos.

Ghidat atât de preocuparea esențială a unui slujitor al lui Dumnezeu, axată pe trăirea și transmiterea credinței creștine ortodoxe, cât și de conștientizarea faptului că, în contextul globalizării, al postmodernității, au loc nenumărate devieri de la dreapta credință, realități observate de-a lungul slujirii preoțești, părintele Ioan Iurcea este preocupat de salvarea sufletelor tuturor celor pe care îi păstorește, cu atât mai mult a celor care sunt pe cale de a-și pierde sufletul, invocând cele exclamate de Iisus în textul lukan: „Mai mare bucurie este în cer pentru un păcătos care se pocăiește decât pentru nouăzeci și nouă de drepti care nu au nevoie de pocăință!” (Lc. 15, 7), și în Evanghelia lui Matei (5, 10): „Fericiți sunt cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este Împărăția Cerurilor” (p. 54-55). De aici și răbdarea de care dă dovadă părintele.

Credința este atât un act personal, individual complex, care, volens nolens, inspiră și influențează toate activitățile umane, având un rol hotărâtor în a transforma faptele noastre în lucrări bune, plăcute lui Dumnezeu, cât și unul comunitar, de a realiza, pe baza iubirii, comuniunea între oameni, pentru a ajunge la desăvârșire: iubirea față de Creator și de cele Sfinte. Nu trebuie să ascundem faptul că mulți creștini își mărturisesc credința formal, ceea ce nu poate decât să ducă la instalarea în inimă, iar, mai târziu, și în sufletul individului a unei vieți morale creștine alterabile, care, cu timpul, va deveni inexistentă, ceea ce s-a întâmplat, într-o foarte mare măsură, în lumea creștină apuseană, preotul fiind înlocuit cu psihologul, iar bise-

ricile transformate în discoteci, cluburi etc. În acest caz, este normală căutarea unor soluții pentru înnoirea trans-miterii și păstrării credinței în mijlocul enoriașilor și a să-dirii acesteia în medii ingrate, în care diverși factori și-au pus o amprentă negativă. Credința creștină trebuie să fie asumată prin fapte bune și printr-o viață morală axată pe Taina Euharistiei, pentru clerici, și pe Taina Sfintei Împăr-tășanii, pentru mireni, care, împreună, vor duce la comu-niunea cu Dumnezeu și cu semenii noștri.

În afară de calitățile unui preot deplin, a unui părinte dedicat educației copiilor și a unui păstor preocupat de insufllarea, nutrirea și întărire spiritului dreptei credințe a enoriașilor săi, mai ales azi, când bolile spirituale se inten-sifică, iar decăderea morală a lumii este persistentă, părintele lurcea s-a dovedit a fi și un excelent cercetător și publicist, fapt care rezultă din numeroasele studii și articole publicate în reviste de specialitate și în ziarele și revistele editate de Uniunea Ucrainenilor din România (UUR), în calitate de corespondent atât în limba ucrainea-nă, cât și în română.

Prezentul volum de publicistică teologică și, parțial, laică, cuprinde 50 de articole publicate în perioada 2020-2024 în „Curierul ucrainean”, revistă lunară apărută sub patronajul UUR. Prezentarea acestora în ordine crono-logică trebuie considerată un fragment din istoria pravosla-viei ucrainene din țara noastră, fie că ne referim la trans-miterea mesajului textelor biblice, fie că ne raportăm la tradițiile și obiceiurile ucrainene, expuse în unele dintre articole, la care preotul lurcea participă trup și suflet.

În marea lor majoritate, articolele volumului sunt pur teologice, în ele fiind prezentate faptele, ideile, trăirile, in-terpretările și învățăturile care rezultă din Sfânta Scrip-

tură și din Scrierile Sfinților Părinți. Firul roșu care le leagă este originalitatea autorului, acesta încercând de fiecare dată să le adapteze la zilele noastre, concluzia fiind perfect pliabilă pe nivelul de credință existent în secolul al XXI-lea. Dar nu lipsesc nici reportajele, prin care cititorului îi sunt prezentate tradițiile și obiceiurile ucrainenilor maramureșeni în cadrul celor mai importante sărbători de peste an. Principiul care guvernează structura, compoziția și stilistica acestor articole este generat de experiența autorului, având scopul ca fiecare cititor, indiferent de nivelul de studii, de experiența de viață, de capacitățile perceptive să înțeleagă mesajele pe care acestea le conțin, putându-se afirma că ele sunt scrise pentru toți, „de la vlădică până la opincă”. Ele vizează atât oamenii simpli, cât și cercetătorii, atât începătorii, cât și inițiații, atât creștinii consacrați, cât și cei care au apucat pe o cale greșită sau, cu alte cuvinte, tuturor celor care doresc să afle *calea, adevărul și viața veșnică*. Aceasta trebuie să fie menirea unui preot preocupat mereu de soarta fiecărui enoriaș.

Părintele Ioan Iurcea subliniază faptul că pregătirile lumești, fizice, care, totuși, sunt inevitabile, nu ar trebui să primeze înaintea sărbătorilor religioase, nu prin cumpărarea de articole vestimentare sau pregătirea bucatelor ori prin curățenia caselor ar trebui să înceapă acestea, ci cu pregătirea spirituală, curățirea sufletului, acesta fiind punctul de la care ar trebui să înceapă fiecare dintre marile praznice ale creștinismului, ca, de altfel, fiecare duminică, fiecare zi.

Conținutul multora dintre articole, deși au ca punct de plecare textele Sfintei Scripturi, sunt bazate pe experiența acumulată de-a lungul timpului, pe observarea, pe conștientizarea și pe analiza „problemelor” cu care se confrun-

tă un creștin, a impedimentelor care apar în procesul descoperirii lui Iisus și, implicit, al mântuirii sufletului său. Capacitatea de a sintetiza într-un articol mesajul biblic, o pildă sau o învățătură care reiese, de cele mai multe ori, dintr-o pericopă evanghelică a unuiu ori a altuia dintre praznice sau a oricăreia dintre duminici este calitate care se dobândește prin mult studiu teologic, dublat de capacitatea de remarcare a felului enoriașilor de a percepe informația biblică la prima ascultare ori lecturare a textului evanghelic.

Câteva dintre articole au în centrul lor evenimente culturale sau religioase care privesc comunitatea ucraineană din Maramureș, ca, de exemplu, „Obiceiurile pastorale de primăvară la ucrainenii – Mira la huțuli”, sărbătoare câmpenească organizată de Uniunea Ucrainenilor din România, la care participă atât ucrainenii din satele învecinate, cât și din alte județe. Din aceeași serie fac parte și articolele: „Scurt istoric al Parohiei Ortodoxe Ucrainene Bistra”, „Corul bisericesc din Bistra a sărbătorit 50 de ani de activitate”, „Primul Crăciun la Ruscova”, „Pastorația Vârșnicilor din Parohie”, „Meditații de decembrie”, „Tradiții și obiceiuri de Paște”, „Creștinii ucrainenii în vremea pandemiei”. Chiar și din aceste texte răzbate ideea esențială a volumului: *totul trebuie făcut spre slava lui Dumnezeu, fără să fim pricină de păcătuire*, ceea ce, cu siguranță, va duce la *mântuirea sufletelor noastre*. În consecință, suntem nevoiți să ne întoarcem la textele volumului cu tematică pur teologică.

Numeroase sunt articolele care tratează teme ale Vechiului Testament, ca de exemplu: angelologia („Îngerii în concepția iudaică”, „Îngerii în Talmud și în Midraș”), aspecte ale învierii în vechiul Testament, Sfântul Ilie etc. Un

loc aparte între acestea îl ocupă Cartea lui Daniel, a cărei unicitate derivă din textul teologului Ioan Iurcea, aceasta prezentând „câteva specificități unice pentru întreaga Sfântă Scriptură. Ca gen, ea nu poate fi încadrată doar între scrierile profetice, ci se poate afirma că reprezintă o sinteză a mai multor genuri literare, dintre care se remarcă genul sapiențial și apocaliptic. Însă, datorită faptului că vestește venirea mântuirii și a împărăției eshatologice cu preponderență, e încadrată între cărțile profetice. Pe lângă genul ei literar deosebit, această carte conține câteva idei teologice foarte importante atât pentru dezvoltarea tradiției iudaice, cât și a creștinismului” (p. 62).

Autorul demontează, totodată, cu eleganță și profesionalism, pe baza Sfintei Scripturi, diferite și nenumărate idei rău intenționate, născocite și grosolane ale unor „formatori de opinie”, „cunoscători”, „specialiști” cu privire la: inutilitatea botezului copiilor („Epifania și Botezul Creștin”), așa-zisa „relație cu Dumnezeu nepersonal, prin diferite meditații sau stări sufletești” („Duhul Sfânt – Sfințitorul”), inexistența Sfintelor Moaște („Cinstirea Sfintelor Moaște”) și altele.

Se observă incontestabila capacitate de a insufla enoriașilor nu doar însemnătatea sărbătorilor creștine, ci și tainele care sunt încifrate, în special, în Praznicele Împărătești: Nașterea Domnului, Epifania, Învierea, Înălțarea, Rusaliile. Felul expunerii are două scopuri: de a-i face pe creștini să înțeleagă în totalitate sensul acestora și de a lumina mintea și inima celor care s-au îndepărtat de Biserică, pentru ca aceștia să se întoarcă cu fața la Dumnezeu, subliniind tuturor: „Nădejdea și mângâierea noastră este faptul că trece un praznic și vine altul, a trecut Crăciunul, dar vine Anul Nou și Epifania Domnului, praznice care ne

vor mângâia și ne vor bucura sufletele, făcând iarăși vie *adierea duhului în inimile noastre*" (p. 83).

Viața religioasă a omului se consolidează prin dobândirea calităților morale solide, la care se poate ajunge doar prin învățarea Cuvântului lui Dumnezeu, prin apropierea oamenilor de Biserică, de Sfintele Taine ale acesteia. Nu trebuie să negăm faptul că, de cele mai multe ori, calitatea umană se verifică prin suferință (p. 51). Câți dintre noi am observat acest lucru? De câte ori am conștientizat că suntem datori să ne purtăm crucea? De câte ori am încercat să ne ușurăm crucea chemându-L în ajutor pe Iisus Hristos, conștienți fiind că doar El e cel care ne poate ajuta în purtarea ei? Noi, de cele mai multe ori, cerem ca El să ne înlăture suferința, să ne redea bucuriile de altădată, dar nu cerem să ne învețe cum să scăpăm noi singuri de această suferință. Trebuie să fim conștienți, spune părintele Iurcea, de faptul că: „Fără cruce nu poate veni bucuria! Fără cruce nu dobândim cununa! Fără cruce nu moștenim Împărăția! Noi, slabi fiind, nu putem spune precum sfinții pustiei, care, atunci când nu simțeau suferință, se întrebau dacă îi mai iubește Dumnezeu? Noi să încercăm măcar să nu ne plângem, ci să primim tot ceea ce vine în viața noastră ca fiind mântuitor, revelator și spre folosul nostru, căci numai așa, prin cruce, vom gusta Învierea!" (p. 52).

În câteva dintre articole, este relevată importanța atât a duminicilor care premerg Postul Mare (triodul), cât și a celor din însăși perioada acestuia, fiind subliniat faptul că „pregătirea pentru marele praznic al Învierii Domnului se face cu zece săptămâni înainte" (p. 47). Textele articolelor au și caracter de „muștruluiială" constructivă, care pornește de la ideea că „a renunța la alimentele din carne și

lapte este importantă, însă dacă rămânem doar la acest aspect, suntem departe de adevăratul post” (p. 49). Pentru a fi un post autentic, un post plăcut lui Dumnezeu, omul trebuie să se oprească din a păcătui, să se roage mai mult, să participe la Sfintele Slujbe, după care să-și mărturisească păcatele și să se împărtășească, toate acestea trebuind a fi însoțite de „fapta cea bună sau milostivă, căci, după cum afirmă Sf. Ap. Iacov, dacă credința „nu are fapte, e moartă în ea însăși” (Iac. 2, 17).

Atrag o atenție deosebită articolele cu caracter pur științific, dintre care menționăm „Particularitatea Evangheliei după Ioan”, din care celui interesat i se oferă posibilitatea de a afla numeroase date noi și o nouă perspectivă asupra textului scris de ucenicul iubit, Ioan, cel căruia i-a fost încredințată spre îngrijire, după răstignirea lui Iisus, Maica Domnului. Analiza părintelui Ioan Iurcea pornește de la afirmația că textul ioaneic este total diferit „din punctul de vedere al abordării și relatării minunilor pe care le-a făcut Iisus” (p. 107), subliniind că principalul instrument în redarea faptelor Mântuitorului este semnul, iar nu simbolul, „pentru că acesta servește mai bine scopului său ce constă în dezbrăcarea trupului de materie, pentru a aduce în prim-plan calitatea esenței ei duhovnicești: este vorba de minimalizarea prezenței trupului carnal în favoarea celui spiritualizat, duhovnicesc, singurul, de altfel, care va rămâne și care va constitui dovada valorii noastre. Limbajul semnelor, ca mijloc preferențial de comunicare a marilor adevăruri, are avantajul de-a exprima progresul continuu al acestora, însă fără a le putea epuiza, dar deschizând în fața omului orizontul nesfârșit al conținutului lor” (p. 108). Comparativ cu Evangheliile lui Matei, Marcu și Luca, considerate a fi sinoptice, în care

taina Mântuitorului este relevată treptat, în cazul textului Evangheliei lui Ioan, „Mântuitorul vorbește încă din primele zile despre: divinitatea Sa (In. I, 41, 45, 49), anunță timpul crucii (In. II,14), Învierea care-l va urma (In. II, 19), Taina Botezului (In. II, 5), pâinea euharistică pogorâtă din cer (In. VI, 51-58)”, temporalitatea desfășurării narațiunii „ieșind de sub incidența timpului istoric, având o dimensiune care primează: actualitatea. Totul se desfășoară sub auspiciile imperative ale lui acum... (p. 109-110).

Două dintre figurile centrale ale Sfintei Scripturi, cu origini în perioada vechi testamentară, fără de care coborârea din Ceruri și intrarea în această lume a lui Iisus Hristos nu ar fi fost posibilă, sunt înfățișate în articolele „Maica Cerului, nădejdea poporului” și „Soborul Sfântului Ioan Botezătorul”.

Fecioara Maria, născută din Ioachim și Ana, părinți aleși de Dumnezeu, este Maica noastră Sfântă pe care o laudă și o preamăresc în cântări încă din primele veacuri ale Creștinismului toate neamurile, încercând să-i respecte dorința afirmată la nunta din Cana Galileii: „Faceți tot ce vă va spune El.” (In. 2, 5). Maica Domnului și Maica noastră a tuturor „este cea prin care Cerul nevăzut se coboară pe pământ, iar pământul și întreaga omenire recapătă speranța” (p. 136) mântuirii și un loc în Împărăția Cerurilor.

Sfântul Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului, pomenit a doua zi după Praznicul Epifaniei, este, la fel ca Sfânta Fecioară Maria, o punte de legătură între cele două Testamente, deschizând „calea venirii lui Mesia” (p. 150). Ales și pregătit de către Dumnezeu prin îngerul Gavriil, care-i anunță pe viitorii săi părinți, oameni înaintați în vârstă, Zaharia, preot din tată-n fiu, și Elisabeta, Ioan Botezătorul, chiar din pânțele maicii sale, o

recunoaște pe Maria și pe nenăscutul încă Iisus, „ca semn al plecăciunii în prezența Mântuitorului” (p. 151), întâlnire în urma căreia Elisabeta se va umple de Duh Sfânt (Lc. 1, 1). Ioan este cel care va pregăti Botezul Domnului, cel care avea foarte mulți ucenici ce-l urmau în credință, cel care a mărturisit adevărul chiar și în fața regelui, cel care avea să sufere o moarte martirică cu demnitate. Acestea sunt doar câteva dintre motivele pentru care Mântuitorul a afirmat: „Adevărat zic vouă: Nu s-a ridicat între cei născuți din femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul” (Mt. 11, 11).

Dorul, care, conform părintelui Ioan Iurcea, „este mai mult decât o stare psihologică, este una duhovnicească profundă”, reprezintă o temă care se regăsește în mai multe articole, însă în „Sentimentul dorului de Dumnezeu” (p. 41-42), aflăm tipul de dor care ne poate alina dorul după o persoană, mai apropiată sau mai îndepărtată, acesta fiind dorul după Dumnezeu, care „este sentimentul suprem al sufletului fiecărui creștin”, cel care „tânjește după Creatorul său și-L caută. Dorește să-L simtă, să-L vorbească, să-L întâlnească și să-L cunoască într-o măsură cât mai mare cu putință” (p. 42).

Iar dacă cineva se mai îndoiește de existența lui Dumnezeu, de dragostea Sa mare pentru fiecare om, de faptul că *atât de mult a iubit lumea, încât a dat pe Fiul Său Cel Unul-Născut*, dar totuși *vrea să-L vadă*, atunci va trebui să mediteze la următoarele cuvinte scrise de părintele, parohul, teologul, omul Ioan Iurcea: „Uitați-vă la cruce! Priviți-o adânc și-L veți cunoaște și recunoaște pe Dumnezeu! Aceasta este Chipul Dumnezeului nostru...” (p. 40).

Ioan HERBIL

Praznicul Nașterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în satele ucrainene din Maramureș

Nașterea Domnului este un *Praznic Împărătesc* așteptat de fiecare dintre noi cu mare emoție și cu pregătire sufletească și materială, fiecare creștin, însă, pregătindu-se după cum crede de cuviință pentru marea Sărbătoare.

În contextul globalizării și al secularizării, ni se pare oarecum firească o pregătire cu un pronunțat caracter materialist, deși adesea auzim povestindu-se, cu nostalgie, cum era Crăciunul odinioară. Parcă tânjim după acea tradiție creștină încărcată de colind în grup, de umblat din casă în casă, vestind Nașterea lui Iisus, de dragostea dintre creștini și de biserică. Cu fiecare an care trece, simțim că ne îndepărtăm tot mai mult de tradițiile noastre, de felul de a trece prin sărbători, iar nu pe lângă sărbători.

Din acest punct de vedere, noi, credincioșii ortodocși ucraineni, care trăim în satele din Maramureș, prăznuim Nașterea Domnului după calendarul iulian (neîndreptat). Suntem încă păstrători ai tradiției primite de la înaintașii noștri, străduindu-ne să conservăm și să transmitem mai departe, generațiilor viitoare, ceea ce am moștenit.

Nu aş vrea să exprim faptul că enoriașii noștri nu sunt influențați de curentul occidental, dar, cu toate acestea, ne străduim să simțim adevărata bucurie pe care Nașterea lui

Iisus Hristos ne-o dăruiește fiecăruia, înțelegând că, prin Nașterea Sa, noi toți dobândim *înfierea* (Gal.: 4, 5).

Ajunul Crăciunului (6 ianuarie) este o zi de post negru pentru toți credincioșii (cu excepția copiilor și vârstnicilor), iar, când se lasă seara, fiecare familie se strânge în jurul mesei, toți servind mâncare de post. Înainte de a se așeza la masă, se rostește rugăciunea dinaintea mesei, rugăciune care se încheie cu cântarea troparului Nașterii Domnului, capul familiei binecuvântează masa, iar apoi se servesc mai multe feluri de mâncare de post. Unele gospodine gătesc 7, 9 sau chiar 12 feluri de bucate. După cină, vin primii colindători – *copilașii*. Ei sunt primii *evangelisti*, vestitorii Nașterii, mergând din casă în casă cu colindul, în grupuri, după vârstă. Nimeni nu poate să nu-i primească pe acești colindători, ba, chiar cu mare bucurie, credincioșii îi primesc în casele lor. Prima zi de Crăciun începe cu Sfânta Liturghie, la care sunt prezenți toți credincioșii, de la mic la mare, străduindu-se cu toții să-L laude pe Dumnezeu.

După Liturghie, cu toții ne întoarcem la casele noastre, și, după masă, așteptăm să ne colinde Viflaimul (băieții din sat care interpretează sceneta Nașterii, costumați corespunzător). Acești colindători sunt prezenți în fiecare casă, vestind și arătând tuturor că prorociile Vechiului Testament s-au împlinit. Răsplata (bănească) pe care oamenii o fac față de Viflaim, ei o jertfesc pentru Biserică.

A doua zi de Crăciun, după Sfânta Liturghie, colindă copilașii în Biserică, pe două voci, pregătiți de doamna preoteasă. Copilașii colindă, recită poezii, iar după pro-

gram primesc daruri de la Moș Crăciun. După masă, în această zi, la casele creștinilor sosesc alți colindători – Colinda bătrână. O numim așa, nu pentru că e formată dintr-un grup de vârstnici, ci pentru că este o colindă populară de secole. Nu se cunoaște autorul acestei colinde (probabil au fost mai mulți), dar este o colindă mereu actuală, exprimând profunde adevăruri dogmatice, o cântare care unește trecutul cu prezentul, biserica luptătoare cu biserica triumfătoare, fapt pentru care toți ucrainenii o îndrăgesc, o cântă și o predau tinerei generații. A treia zi de Crăciun, de Sf. M. Mc. Ștefan, colindăm cu toții în Biserică. În toate cele trei zile de Crăciun, centrul sărbătorii este Sfânta Liturghie, după săvârșirea căreia se umblă la colindat în grupuri, apoi, cu toții se întorc la casele lor cu mare bucurie, în așteptarea următorului praznic.

Prea Fericitul Părinte Patriarh Daniel, în cuvântul pastoral de Crăciunul anului 2019, subliniază *rolul familiei în general, și al familiei creștine, în special*. Întrucât familia este coroana creației și locul sau mediul în care omul începe să înțeleagă taina iubirii și a binecuvântării părintești..., noi, credincioșii Parohiei Ortodoxe Ucrainene Bistra, suntem toți o familie mai mare, familie a cărei mamă este Biserica noastră, iar Tatăl este Dumnezeu, pe care Îl rugăm și Căruia îi cerem cerești binecuvântări. Trăind doar în comuniune unii cu alții precum într-o bună familie creștină, putem înțelege marea Taină a iubirii Tatălui Cerească.

[„CU”, nr. 401-402, februarie 2020]

Duminicile speciale din perioada Postului Mare

Începând cu data de 2 martie 2020, credincioșii ortodocși ucraineni într-o perioadă liturgică specială – perioada Postului Mare. Aceasta durează șase săptămâni plus săptămâna a șaptea, care este mai specială, cu zile de ajun, bineînțeles, pentru creștinii care pot să facă acest sacrificiu, deloc ușor.

Postul este o jertfă. Jertfa este adusă de bunăvoie de către credincios lui Dumnezeu, pentru el și pentru cei dragi lui. Atunci când vorbim de jertfă, ne referim la renunțare și la răbdare în același timp, de aceea, nu se cuvine ca în perioada postului să ne dorim să fim la fel de puternici, la fel de sătui, la fel de bine dispuși ca în alte perioade din an.

Dacă așa ar sta lucrurile, atunci unde mai este jertfa? Care mai este rolul postului? Părintele profesor Stelian Tofană din Cluj-Napoca, adesea vorbește despre o nepos-tire în post, adică prin dorința omului de a avea bucate de post bine pregătite și asemănătoare cu cele de dulce, omul își poate rata folosul postului. A renunța la bucatele de dulce, la micile plăceri zilnice, la discuții inutile, la judecări pripite ale aproapelui și, în același timp, a stăruii în rugăciune, în citirea Sf. Scripturi, a face bine aproapelui, acesta este cu adevărat un post folositor, la finalul căruia

vom birui patimile și vom învia din starea de păcătoșenie în care ne aflăm.

În perioada aceasta a postului, și slujbele sunt speciale. În parohiile noastre ucrainene, miercurile și vinerile din post, se slujește Liturghia Darurilor mai Înainte Sfințite, o slujbă care se săvârșește după masă și numai în perioada Postului Mare. La această Slujbă, participă foarte mulți credincioși, care se spovedesc și se împărtășesc, unii chiar de două ori pe durata postului. Sâmbetele sunt dedicate celor adormiți, părinți și frați ai noștri, în fiecare sâmbătă fiind slujită Sf. Liturghie, iar după încheierea acesteia, Parastasul de obște.

La aceste slujbe, participă credincioșii, venind și cu o ofrandă adusă pentru sufletele celor plecați dintre noi.

De asemenea, în această perioadă, și duminicile sunt speciale, fiecare duminică având titlul după evanghelia care se citește la Sfânta Liturghie.

Prima duminică a postului este închinată Ortodoxiei (*ortodoxie egal dreaptă credință*). În această duminică, ne amintim de biruința dreptei învățături asupra iconoclaștilor, adică asupra celor care doreau scoaterea icoanelor în afara cultului.

În anul 843, cultul Sf. Icoane a fost restabilit pentru totdeauna. Ortodoxia este calea cea dreaptă care ne mântuiește, singura care ne descoperă Cerul pe pământ.

A doua duminică din post este cea a Paralicului din Capernaum. În această duminică, ni se pune în fața ochilor duhovnicești un om paralizat adus pe targă la Iisus. Mântuitorul îi iartă păcatele, apoi îl vindecă, și-l îndeamnă

să nu mai păcătuiască, semn că păcatele pot paraliza și trupul.

A treia duminică este închinată Sfintei Cruci.

Ce era oare mai potrivit decât scoaterea Sf. Cruci în mijlocul bisericii, la jumătatea postului? Crucea ne aduce aminte de scopul postului nostru: pironirea păcatelor noastre pe cruce.

A patra duminică este Duminica Vindecării fiului lunatic. Un tată necăjit își aduce fiul la Mântuitorul ca să-l vindece. Iisus Hristos îl vindecă, dar le reamintește apostolilor, și nouă, de altfel, că acest neam de demoni nu iese decât cu rugăciune și cu post, reamintindu-ne tuturor că postul fără rugăciune este o simplă dietă.

A cincea duminică a postului o putem intitula Duminica creștinului care dorește întâietate, adică a celui care vrea să fie șef, să stăpânească peste ceilalți semeni. În accepțiunea umană, cel care dorește să fie întâi este stăpânitor, conducându-i pe supușii săi, însă, în logica lui Dumnezeu, cine vrea să fie mai mare peste ceilalți trebuie să le slujească tuturor.

A șasea duminică este Praznic Împărătesc: Intrarea în Ierusalim a Domnului. Este o zi luminată, cu dezlegare la pește, zi în care ne aducem aminte de ultima intrare a Fiului lui Dumnezeu în Ierusalim, zi în care oamenii Îl aclamează cu osanale pe Iisus, pentru ca, mai apoi, peste câteva zile, aceiași oameni să strige: Răstignește-L! Răstignește-L!

Nimic în această viață nu se dobândește ușor, nici nu vine de la sine. Pentru orice lucru, mai mare sau mai mic,

..... ***File de ucrainism și credință***

omul trebuie să se străduiască pentru a-l obține. Nici în viața duhovnicească nu este altfel. Pentru a dobândi pacea sufletului, binecuvântarea lui Dumnezeu, ajutor în tot lucrul mâinilor noastre, este nevoie de lucrare. Această lucrare putem să o începem fiecare dintre noi odată cu intrarea în post. Dacă în timpul postului nu ne vom gândi la ce vom mânca, ci vom medita la ce vom deveni, atunci postul va trece repede și cu folos pentru fiecare dintre noi.

[„CU”, nr. 403-404, martie 2020]

Creștinii ucraineni în vremea pandemiei

De-a lungul istoriei omenirii, creștinismul a trecut prin mai multe perioade de încercare, unele naturale, iar altele conjuncturale. În ultimii ani, Biserica Ortodoxă Ucraineană, ca instituție socioumană, a progresat din toate punctele de vedere, datorită bunilor săi credincioși care au susținut și în continuare susțin cultul ortodox prin diferite modalități, precum și prin participarea regulată la Sfintele Slujbe. Din cauză că noul coronavirus s-a răspândit în mod neașteptat de rapid și pe teritoriul României, autoritățile au hotărât să adopte o serie de măsuri de siguranță și de prevenire, pe primul plan fiind siguranța cetățenilor. Astfel, prin ordonanțe militare s-au stabilit măsuri succesive privind restricționarea contactului social, a circulației persoanelor la nivel național, iar aceste decizii au restrâns și libertatea de manifestare a creștinilor în ceea ce privește viața religioasă sau participarea la slujbele oficiate în biserici.

Patriarhia Română, prin Vicariatul Ortodox Ucrainean, a transmis un comunicat pentru toți credincioșii ortodocși ucraineni în vederea respectării legii și stoparea răspândirii virusului COVID-19:

1. La toate parohiile, slujbele liturgice se vor ține de către preoți, fără participarea credincioșilor, slujbele pot fi transmise online și în media locală sau națională;

2. Deși slujbele religioase vor fi ținute fără participarea publicului, bisericile vor putea fi deschise pentru situații speciale, cum ar fi: Taina Botezului și Taina Cununii;

3. Slujba înmormântării mirenilor se va ține cu maximum opt persoane, evitându-se pomana tradițională la care participa întreaga comunitate;

4. Toți credincioșii vor fi pomeniți la Sf. Liturghie, îndeosebi acum când aceștia nu pot participa fizic la Liturghie;

5. Creștinii sunt îndemnați să-și organizeze în propriile locuințe un spațiu de rugăciune cu icoane, Biblie, lumânări, cărți de rugăciuni;

6. Spovedania și împărtășirea credincioșilor bolnavi aflați la domiciliu se vor face de către preot, respectând procedura de igienă și dezinfectare;

7. Activitatea socială a parohiilor se va adapta la noile nevoi sociale și medicale, respectiv, la sprijinirea persoanelor care nu se pot deplasa în vederea aprovizionării cu alimente și medicamente, dar cu respectarea măsurilor de igienă impuse de autorități;

8. În starea de urgență, atât clericii, cât și credincioșii ucraineni au obligația de a respecta dispozițiile autorităților de stat, căci, în caz contrar, aceștia vor suporta sancțiunile prevăzute de lege;

9. Viața și sănătatea sunt daruri ale lui Dumnezeu, dar noi avem datoria de a le apăra și cultiva cu responsabilitate permanentă.

Biserica este Trupul tainic al lui Hristos, Trup alcătuit din cler și credincioși. Atunci când vorbim de biserică, nu

ne referim doar la preoți, ci la preoți și credincioși împreună. În contextul actual, noi, preoții, slujim în zilele de duminică și la sfintele sărbători religioase din cursul săptămânii în biserici fără prezența creștinilor, ceea ce ne întristează într-o anumită măsură, dar, în același timp, ne solidarizează cu rugăciunea credincioșilor, săvârșită de către aceștia în propriile locuințe.

Soluția recomandată este transmiterea slujbelor prin intermediul rețelelor de socializare și media. Posibilitatea de participare la Sf. Liturghie, chiar și de la distanță, oferă mângâiere și alinare celor care nu se pot lipsi de hrană duhovnicească, precum nu se pot lipsi de pâinea cea de toate zilele.

[„CU”, 405-406, aprilie 2020]

Comuniunea omului cu Dumnezeu

Probabil, mulți creștini ai zilelor noastre se gândesc la vremurile de demult, când Fiul lui Dumnezeu trăia între oameni, îi ajuta, îi vindeca, îi învăța așa cum nimeni altcineva nu o făcuse până atunci. Unii dintre cei care erau contemporani cu Mântuitorul nu știau cine le vorbește, nu cunoșteau cine este El cu adevărat, chiar dacă văzuseră lucruri mari și minunate.

Astăzi, mulți dintre creștinii noștri se gândesc cu o oarecare nostalgie și regret la vremurile acelea când omul putea să-L vadă pe Iisus, să stea de vorbă cu El față în față, iar noi, cei de astăzi, nu mai avem același privilegiu pe care l-au avut oamenii acum 2000 de ani. Ne întrebăm, mulți dintre noi, cum putem intra în comuniune cu Dumnezeu? Care sunt modalitățile prin care ne întâlnim cu Dumnezeu? Cu același Iisus Hristos, cu care se întâlneau odinioară oamenii, cu mii de ani în urmă? Mai putem noi să avem parte de aceeași comuniune și cunoaștere de care s-au bucurat apostolii Domnului?

Iată câteva întrebări la care voi încerca să dau un răspuns, pe baza a ceea ce ne învață Biblia și Sfinții Părinți. Deși se întâmplă foarte rar, Iisus Hristos li Se arată în persoană, și astăzi, unor oameni cu viață duhovnicească deosebită.

Patru sunt căile pe care Sfânta Scriptură ni le descoperă pentru a ne întâlni cu Iisus Hristos, Domnul.

Prima cale: prin împărtășirea cu Sfintele Taine. Trebuie să fim pe deplin încredințați că, atunci când ne apropiem de potir, nu ne împărtășim cu simboluri, ci cu Însuși Trupul și Sângele Domnului real, nu închipuit și nu simbolizat. Este cea mai înaltă formă de întâlnire și de comuniune a omului cu Dumnezeu.

A doua cale: tot ceea ce este scris în Evanghelii, în Epistole sau în Apocalipsă, sunt cuvintele lui Dumnezeu pentru noi, pentru fiecare în parte. Să fim pe deplin convinși că, atunci când citim o pagină din Biblie, acele cuvinte s-au scris pentru noi toți și pentru mine personal. Este vorba de prezența lui Dumnezeu prin cuvântul Său. Bunicii și străbunicii noștri, deși nu toți știau să citească, aveau un respect deosebit față de Sfânta Evanghelie, închinându-se o sărutau cu conștiința că, prin prezența Evangheliei, este prezent Dumnezeu Însuși.

O a treia cale de întâlnire cu Dumnezeu este aproapele nostru. În capitolul 25 al Evangheliei de la Matei, ni se descrie modul în care vor fi judecați toți la sfârșitul veacurilor. Iisus îi va împărți pe toți oamenii în două categorii: pe cei dreپți, de-a dreapta, iar pe cei păcătoși, de-a stânga. Celor dreپți, Iisus le zice: *Veniți binecuvântați! Tatălui meu căci flămând, însetat, gol în temniță și în spital am fost, iar voi m-ați cercetat.* Adică, dacă ați făcut unuia dintre acești frați ai mei mai mici, Mie mi-ați făcut. Din aceste cuvinte, deducem faptul că Mântuitorul Se identifică integral cu nevoiașii, cu bolnavii suferinzi în

spitale, cu cei încarcerați (pe care noi adesea îi judecăm prea aspru) și cu toți nefericiții pe care societatea noastră îi marginalizează și îi neglijează. Iată, cu aceștia Se identifică Hristos! Când facem un bine unui astfel de necăjit, îi facem lui Hristos și ne întâlnim cu El.

A patra cale de comuniune este întâlnirea cu Hristos cel Înviat, care mergea pe cale cu Luca și Cleopa spre Emaus (Luca 24), iar aceștia nu L-au recunoscut, ci, doar atunci când El li s-a descoperit, acestora li s-au deschis ochii. Iisus Hristos cel înviat și nevăzut este pe calea vieții fiecăruia dintre noi, tainic și proniator, chiar dacă noi nu-L recunoaștem, nu-L simțim și nu-I vedem lucrarea, El este mereu cu noi, fapt pentru care Sfântul Serafim de Sarov obișnuia să-l întâmpine pe fiecare pelerin care îl vizita cu următoarele cuvinte: *Hristos a Înviat, bucuria mea!*

[„CU”, 407-408, mai 2020]

Scurt istoric al Parohiei Ortodoxe Ucrainene Bistra

Prima biserică atestată documentar în localitatea Bistra (județul Maramureș) a fost construită din lemn în anul 1863, consacrată și cu hramul „Înălțarea Domnului”. Desigur că nu putem vorbi despre viața religioasă începând doar cu acest an, pentru că, până la această dată, credincioșii din Bistra, chiar dacă nu aveau propriul lăcaș de cult, au avut viață religioasă, nevoile lor duhovnicești fiind deservite de către preoții din Trebușeni, localitate situată astăzi pe teritoriul Ucrainei.

Istoricii maramureșeni menționează că înainte de înființarea parohiei, în localitatea noastră, a existat un schit în care a viețuit un vlădică pe nume Ștefan, probabil, exilat. Până în anul 1945, nu cunoaștem prea multe detalii despre misiunea preoților din parohia noastră, fiind menționate numele tuturor preoților care au slujit în Bistra pe coperțile interioare ale unui Liturghier, păstrat în patrimoniul parohiei până astăzi.

La 18 iunie 1945, a venit ca preot paroh în Bistra părintele Andrei Dutca din Bucovina. Părintele Andrei a fost cel mai longeviv paroh și cel mai devotat misiunii sale preoțești, renovând biserica și construind casa parohială din cărămidă. Părintele Andrei a fost un model pentru toți cre-

dincioșii, mulți dintre ei amintindu-și cu drag și astăzi de învățăturile și povățuirile părintelui.

După trecerea sa la cele veșnice, în octombrie 1979, la Bistra a fost numit părintele Ioan Macioca. Duminică, la 1 iulie 1990, din cauza unei mici neatenții, după terminarea serviciului divin, pe la miezul nopții, bisericuța de lemn a fost cuprinsă de flăcări. Toți sătenii au sărit la stingerea incendiului, au venit și pompierii în ajutorul lor, și, în cele din urmă, incendiul a fost stins, dar ceea ce a mai rămas din clădirea arsă nu s-a putut renova, așa încât, credincioșii împreună cu preotul paroh decid să construiască o biserică din cărămidă. În anul 2020, s-au împlinit 30 de ani de la acel moment când pe obrajii tuturor bistrenilor curgeau lacrimi atât de amare, văzând distrus de foc acel edificiu sfânt care îi unea pe toți, pe cei vii cu cei răposați, pe cei prezenți cu cei trecuți, pe tineri și pe vârstnici, deopotrivă. Bisericuța era pentru toți enoriașii acea *duhovnicească mamă* ce i-a adus la Hristos pe toți, generație după generație. Datorită acestei biserici strămoșii noștri și-au păstrat neîntinată credința și în cele mai grele perioade ale istoriei acestui colț de țară. Cum să nu regreți cu amar pierderea bisericii în care te-ai botezat, te-ai cununat și l-ai aflat pe Dumnezeu?

În anul 1994, părintele Macioca este transferat în altă parohie, iar în locul lui vine preotul Ioan Ardelean, fiul satului, găsind biserica nouă construită la roșu și acoperită. În timpul pastorației sale (timp de 13 ani), având consilieri vrednici, în frunte cu Iura Glodean, s-au definitivat lucrările și pictura la noua biserică. La data de 22 iulie

2007, a avut loc târnosirea bisericii de către regretatul I.P.S. Arhiepiscop Pimen al Sucevei și Rădăuților și de P.S. Iustin Sigheteanu, Episcop Vicar al Maramureșului și Sătmăruului, la acea dată, cu un numeros sobor de preoți ucraineni și români în frunte cu Înalț Prea Cucernicul Părinte Vicar Ioan Pițura.

La data de 1 iunie 2008, preotul Ioan Ardelean își încheie activitatea ca paroh, iar pe postul de preot paroh, rămas vacant, am fost numit eu, părintele Ioan Iurcea, pe atunci, proaspăt absolvent al Facultății de Teologie din Cluj-Napoca. După 12 ani de slujire în această parohie, pot să afirm cu tărie următoarele: creștinii ortodocși ucraineni din Bistra sunt evlavioși, credincioși, jertfitori și iubitori de Dumnezeu și de aproapele.

[„CU”, 409-410, iunie 2020]

Părinți și copii

În cadrul Patriarhiei Ortodoxe din țara noastră, anul 2020 a fost declarat anul *pastorației părinților și copiilor și comemorării filantropilor ortodocși români*. Întrucât apar foarte multe probleme legate de creșterea copiilor, de patimile unor părinți, de modul de a înțelege cât este de importantă familia ca nucleu de bază al societății și ca icoană a Sfintei Treimi, s-a hotărât ca în acest an să insistăm pe responsabilitatea de a fi părinte și necesitatea educației copilului în familie pentru o societate sănătoasă și educată. Probabil că în trecut nu au existat foarte multe discuții legate de această temă, deoarece nu existau așa de multe probleme în societate legate de părinți sau de modul de educare a copiilor. Oamenii, în general, își cunoșteau îndatoririle și obligațiile în ceea ce privește raportul dintre soți, precum și relația dintre părinți și copii sau invers.

Astăzi, familia se confruntă cu multe probleme, unele de natură morală, iar altele de natură educațională și socială. Ca preot, am întâlnit părinți credincioși, sânguincioși și responsabili în creșterea propriilor copii. Acești părinți au văzut și roadele efortului lor, în sensul că ai lor copii s-au realizat atât pe plan profesional, cât și pe cel duhovnicesc. Însă nu întotdeauna părinții buni au parte de copii de care să fie mulțumiți. Sunt foarte mulți părinți dispe-

rați de alunecarea spre rele a propriilor copii, de la o anumită vârstă. De asemenea, ne confruntăm și cu cazuri de copii abandonați de părinți iresponsabili, care nu-și îndeplinesc îndatoririle lor, lăsându-și copii să crească în voia sorții. De ce oare nu suntem, noi adulții, părinți de copii responsabili și conștienți de misiunea încredințată nouă? De ce există astăzi copii abandonați? De ce anumiți copii, care au toate condițiile necesare și posibilități de învățare și educare, se pierd de la o anumită vârstă, unii chiar ireversibil? Sunt multe alte întrebări care ne frământă pe cei mai mulți, la care căutăm un răspuns sau o soluție.

Constituția ori legea fundamentală a creștinului a fost și rămâne Biblia. De aceea, aș vrea să evoc câteva modele de părinți din Noul Testament, pentru a vedea cum reacționau părinții la anumite stări sau situații ale copiilor lor.

În Evanghelia de la Luca 7, vers. 41-42 și 49-56, ni se istorisește despre minunea învierii fiicei lui Iair. Iair – un preot, ba chiar mai marele sinagogii, trăiește o dramă. Unica sa fată este pe patul suferinței, iar în această situație Iair renunță la toate orgoliile, prejudecățile, oprobiul public și îi cere ajutor lui Iisus. Mântuitorul îi răspunde că va veni, dar pe drum mai pierde timp cu femeia bolnavă de scurgerea sângelui, așa încât vin slugile și-i spun lui Iair: *Fiica ta a murit! Nu mai supăra pe Învățătorul.* Iisus însă îi răspunde: *Nu te teme! Crede numai și se va mântui fiica ta.* Iată un îndemn și o virtute care ne lipsește la cei mai mulți părinți: Credința!

Tot în Evanghelia Sf. Luca, în cap. 9, 38-43, ne este relatată vindecarea fiului lunatic. Un fiu care era suferind

de demonizare (nu știm din ce motive era demonizat) este adus de tatăl său la Iisus ca să-l vindece, căci ucenicii nu puteau. El izgonește demonul și le zice apostolilor că acest soi de demoni iese doar cu rugăciune și cu post. Iată, deci, importanța rugăciunii și a postului părinților pentru copii și invers.

În Mt. 15, 22-28, avem un exemplu de mamă păgână care rămâne model pentru toate mamele. Este vorba de femeia cananeiancă din părțile Tirului și ale Sidonului, a cărei fiică era chinuită de un demon. Iisus îi pune credința la încercare, pentru ca, mai apoi, să exclame: *O, femeie, mare este credința ta! Fie ție după cum voiești. Și s-a tămăduit fiica ei în ceasul acela.* Nimănui nu i-a adresat Mântuitorul asemenea cuvinte precum acestei mame, nu numai pentru credința ei puternică, ci și pentru insistența în rugăciune. Iată un model de părinte insistent către Dumnezeu, pe care Dumnezeu nu îl poate refuza. Oare dacă i-a îndeplinit rugămintea unei femei păgâne, cu atât mai mult nouă, creștinilor, care prin botez am fost înfiați de Dumnezeu, nu ne va îndeplini cererea în rugăciune? Cu atât mai mult, dacă această rugăciune este făcută pentru copiii noștri.

Evangelistul Luca, în cap. 7, 11-16, istorisește despre o a doua înviere a unui tânăr din Nain, unicul fiu al maicii sale. O femeie văduvă își duce unicul copil la groapă cu durere și cu plâns, dar acest convoi se întâlnește cu Iisus Hristos care îi spune mamei îndurerate: *Nu plânge!* Domnului Hristos îi este milă de suferința umană, de aceea îl învie pe acest tânăr și i-l dă maicii sale. Din acest exemplu

observăm cât suferă Dumnezeu cu cei ce sunt în suferință, că nu trece nepăsător pe lângă durerea mamei, ci îi vine în ajutor. Este oare cineva care să vină cu inima înfrântă la Dumnezeu, iar El să nu-l audă? Nu cunoaștem un asemenea Dumnezeu, ci Dumnezeul nostru vine în ajutorul, mântuirea și vindecarea noastră și a copiilor noștri.

Doar din aceste câteva exemple, ne putem da seama cu ușurință că pentru o educație sănătoasă, morală și creștină avem nevoie să cunoaștem cât mai multe modele din Scriptură și din Tradiție și să aplicăm comportamentul lor față de Dumnezeu în viața și în situațiile noastre de zi cu zi.

Pe de altă parte, în nici o cultură din lume, copilul nu ocupă un loc atât de important precum în creștinism, toată iconografia noastră e plină de copii. Cele mai răspândite icoane ortodoxe sunt cele în care Maica Domnului își ține obrazul lipit de obrazul Pruncului. Scena intrării Domnului în Ierusalim are în prim plan copii, care aștern în calea Mântuitorului cămăși și ramuri de finic. Credința că pruncii au descoperirea deplină a lui Dumnezeu este exprimată și de prorocul David: „Din gura pruncilor și a celor ce sug Ți-ai săvârșit laudă”. Mântuitorului I s-au adus copii, ca să-și pună mâinile peste ei și să se roage, dar ucenicii îi certau. Iar Iisus a zis: *Lăsați copii să vină la Mine, că a unora ca aceștia este Împărăția Cerurilor*. Mt. 19, 13-15.

Sfântul Apostol Pavel în epistola către Efeseni 6, 1-3 exclamă: „Copii, ascultați pe părinții voștri în Domnul că aceasta este cu dreptate. Cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, care este porunca cea dintâi cu făgăduința: ca să-ți fie

bine și să trăiești ani mulți pe pământ”. Aceasta este singura poruncă dată condiționat de Dumnezeu, adică nerespectarea ei atrage automat pedepse încă din această viață, cum ar fi: nefericirea și scurtarea vieții.

Atunci când noi părinții suntem puși în situații dificile de proprii copii, să luăm exemplul taților și al mamelor din Biblie și din Sfânta Tradiție. Și așa cum o sfătuia părintele Arsenie Boca pe o mamă disperată, care îi vorbea fiului ei de Dumnezeu, iar acesta nu o asculta, părintele i-a zis astfel: „Să vorbești și cu Dumnezeu despre fiul tău”. Rugăciunea însoțită de post și de lacrimi pentru copii noștri a dat și va da roade, deoarece noi cu toții credem că Dumnezeu este Tatăl nostru, un Tată care este alături de noi și în vremuri senine, și în cele tulburi și are puterea să schimbe ceea ce noi oamenii nu mai putem schimba, căci „ceea ce este cu neputință la om, la Dumnezeu toate sunt cu putință!” Mt. 19, 26.

[„CU”, 411-412, iulie 2020]

Corul bisericesc din Bistra – 50 de ani de activitate

Biserica Ortodoxă Ucraineană din comuna Bistra, județul Maramureș, s-a îmbrăcat în haină de sărbătoare, duminică 9 august 2020, cu prilejul aniversării a 50 de ani de la înființarea corului bisericesc. Parohia Bistra, în parteneriat cu Uniunea Ucrainenilor din România, a organizat această sărbătoare cu respectarea tuturor recomandărilor impuse de autorități din cauza pandemiei de Coronavirus. Sărbătoarea a început cu Sf. Liturghie, pe care au slujit-o, în aer liber, preotul Vasile Ardelean din Soca, județul Timiș, împreună mine, preotul paroh Ioan Iurcea. Răspunsurile la Liturghie au fost date de corul bisericii noastre, sub conducerea părintelui pensionar Ioan Ardelean, fondatorul acestuia în anul 1970. După Sf. Liturghie a urmat momentul aniversar. Ca paroh al bisericii, am prezentat un scurt istoric al corului de la înființarea sa și până astăzi, precum și importanța cântării corale în timpul Sfintelor Slujbe. A urmat momentul în care corul bisericesc și-a demonstrat, încă o dată, măiestria, sub îndrumarea părintelui Ioan, interpretând patru cântări, trei în limba ucraineană: «Славна Приснодіво», «Неділенько Божа, неділе владична», «Маріє, любове», și una în limba română: „Vreau lângă Dumnezeu”. După cea de-a treia cântare,

părintele Ioan a predat ștafeta de dirijor al corului tinerei preotese, fiicei sale, Iustina Iurcea. Președintele organizației UUR Bistra, doamna Irina Iordăcheanu, i-a mulțumit părintelui Ioan Ardelean pentru efortul depus în extinderea și prosperarea corului de la înființare sa, mai ales pe parcursul celor 25 de ani de la revenirea lui ca preot paroh în satul natal. De asemenea, i-a mulțumit președintelui UUR Maramureș pentru cele 30 de ilice noi oferite de UUR, care înfrumusețează portul popular ucrainean. În cadrul acestei festivități, președintele Filialei UUR Maramureș, domnul Miroslov Petrețchi, i-a înmănat părintelui Ioan Ardelean o diplomă jubiliară din partea UUR pentru contribuția sa la păstrarea spiritualității ucrainene din România. Totodată, atât părintele Ioan, cât și tânăra dirijoare Iustina Iurcea au primit din partea UUR impresionante buchete de flori. Înainte de încheierea evenimentului, părintele Ioan Ardelean a ținut un cuvânt de învățătură, în care a subliniat importanța cântării corale în viața unei parohii. Părintele a făcut referire la rolul pe care îl are muzica și cântarea bisericească în viața lui personală, citând din Ps. 145, 1-2: „Cânta-voi Dumnezeuului meu cât voi trăi”. Totodată, părintele Ioan a subliniat importanța păstrării limbii materne ucrainene și a tradițiilor pe care le-am moștenit de la înaintașii noștri. La eveniment, au mai participat din partea UUR: domnul Gheorghe Mocernac – președintele UUR Crasna, doamna Maria Păpariga – vicepreședintele organizației UUR Valea Vișeuului, domnul Alexandru Mocernac – consilierul domnului deputat din partea UUR, Nicolae-Miroslov Petrețchi. A fost prezent și

primarul comunei Bistra, domnul Vasile Duciuc, consilierii locali și, bineînțeles, consilierii parohiali. Pe lângă înfrumusețarea slujbelor din duminici și sărbători, corul nostru susține concerte de colinde cu ocazia Crăciunului și a Paștelui. În fiecare an, în Postul Mare, corul nostru participă la Concertul de cântări duhovnicești, organizat de Parohia Ortodoxă Ucraineană din Sighetu Marmației, iar, de Praznicul Bunei Vestiri, organizăm, anual, un concert în biserica noastră parohială în cinstea Maicii Domnului.

Mulțumim tuturor celor care au participat la această sărbătoare jubiliară. Îl gratulăm pe părintele Ioan Ardelean, cel care a asigurat continuitatea corului și a lucrat neîncetat la îmbogățirea repertoriului și la creșterea calității interpretării. Mulțumim membrilor corului pentru jertfa lor imensă și pentru dragostea de care dau dovadă atât față de Dumnezeu, cât și față de cântarea bisericească!

[„CU”, 413-414, august 2020]

Crucea – Chipul lui Dumnezeu

Înaltpreasfințitul părinte mitropolit Bartolomeu, vorbind despre Sfânta Cruce, afirma că aceasta trebuie înțeleasă ca obiect, simbol, semn și putere. Crucea, în vremea lui Iisus, era obiect de tortură pe care erau răstigniți cei mai mari infractori ai vremii. Pe cruce, a fost răstignit și Iisus, iar, prin răstignire și prin vărsarea Sângelui Său, ea a devenit Altarul pe care s-a jertfit Însuși Fiul lui Dumnezeu. Astfel, crucea devine simbolul jertfei. Paradoxul înțelepciunii Divine constă în faptul că transformă acest obiect de tortură în simbolul învierii, căci doar prin cruce se poate ajunge la înviere. Nimeni nu poate să învie fără cruce. Acesta este drumul, unul al nevoinței, al crucii prin care vom învia. Hristos ne arată calea și, doar urmând-o, ne asumăm crucea și îl urmăm pe El.

Crucea este semnul distinctiv al creștinismului ortodox, care, tocmai prin ea, se deosebește de celelalte religii sau culte creștine protestante. Noi ne însemnăm cu semnul crucii și, în același timp, prin această acțiune facem cea mai scurtă rugăciune și mărturisire de credință: *În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Amin!*

Crucea este putere, deoarece Îl reprezintă pe Fiul lui Dumnezeu răstignit. Prin răstignirea și prin asumarea de bună voie a crucii, Iisus ne îmbrățișează pe toți. Este chi-

pul unui Dumnezeu care ne-a iubit și ne iubește pe toți atât de mult, încât a acceptat chiar și moartea pentru noi, dar nu orice moarte, ci una prin răstignire. În acest fel se desăvârșește lucrarea Lui mântuitoare.

Există, astăzi, din nefericire, destui creștini și necreștini care se îndoiesc de existența lui Dumnezeu doar pentru faptul că Dumnezeu e Duh și nu se poate vedea cu ochii trupești. Doriți să-L vedeți pe Dumnezeu? Doriți să vă convingeți de dragostea Sa mare pentru fiecare dintre noi? Uitați-vă la cruce! Priviți-o adânc și-L veți cunoaște și recunoaște pe Dumnezeu! Acesta este Chipul Dumnezeului nostru, care „atât de mult a iubit lumea, încât a dat pe Fiul Său Cel Unul-Născut ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16).

[„CU”, 417-420, octombrie-noiembrie 2020]

Sentimentul dorului de Dumnezeu

Ființa umană este foarte complexă din toate punctele de vedere: trupesc, sufletesc, psihologic, duhovnicesc, intelectual etc. Din punct de vedere sufletesc, știm că sufletul omului se manifestă prin sentimente, în funcție de situație și de starea pe care acesta o trăiește. Așa avem sentimentul dragostei, al urii, al răzbunării sau al milei.

Există, însă, în om, un sentiment sădit de Dumnezeu, acesta numindu-se DOR. Dorul este mai mult decât o stare psihologică, este una duhovnicească profundă pe care o simțim față de Creatorul nostru, este un sentiment care ne împinge să ne plecăm genunchii înaintea lui Dumnezeu și să ne dorim o strânsă legătură cu El.

Dorul este acel sentiment pe care-l trăiesc miile de copii după părinții plecați departe, pentru a câștiga o pâine. Este acea stare pe care o simt părinții după copiii lor, de asemenea, plecați și ei peste hotare, pentru un trai mai bun. Este sentimentul părinților care și-au condus copii spre veșnicie, sperând să-i reîntâlnească vreodată. Este acea stare intensă pe care o simțim fiecare dintre noi față de un prieten de-al nostru, care, din diferite motive, s-a îndepărtat de noi. Noi, oamenii, trăim acest sentiment mai des sau mai rar și, cu siguranță l-au trăit și îl trăiesc, într-o măsură mai mare sau mai mică, toți semenii noștri.

Creștinul are însă un dor care este mai presus de oricare altul, și anume dorul de Dumnezeu. Creștinul tânjește după Creatorul său și-L caută. Dorește să-L simtă, să-L vorbească, să-L întâlnească și să-L cunoască într-o măsură cât mai mare cu putință. Dacă nu ar fi așa, atunci de ce mai mergem la biserică? De ce dorim să ne împărtășim? De ce postim? De ce cădem în genunchi pentru a ne ruga? De ce ne străduim să facem fapte bune și să ne înmulțim credința? Răspunsul e unul singur: din dorul profund de Dumnezeu – Creatorul nostru!

Un teolog scriitor, eseist, jurnalist apusean, Giovanni Papini, spunea următoarele: „toți au nevoie de Tine, Doamne, chiar și cei care nu știu aceasta. Flămândul crede că-i trebuie pâine, dar îi este foame de Tine. Însetatul crede că vrea apă, dar îi este sete de Tine. Bolnavul caută sănătatea, dar boala nu-i altceva decât lipsa Ta. Cine caută frumusețe, Te caută pe Tine fără să-și dea seama. Cine dorește adevărul, Te dorește pe Tine, cel ce ești singurul adevăr, singura bogăție, singura desfătare”.

În această ordine de idei, Fericitul Augustin sublinia: „neliniștite sunt inimile noastre până ce nu-și găsesc odihna în Tine”.

Dorul de Dumnezeu este sentimentul suprem al sufletului fiecărui creștin. De aceea, să-L rugăm pe Tatăl nostru Cel ceresc, să păstreze în noi aprinsă flacăra dorinței de apropiere, de cunoaștere și de împreună viațuire cu El.

[„CU”, 421-422, decembrie 2020]

Botezul Domnului

Praznicul care încheie sărbătorile de iarnă este numit, în popor, Boboteaza sau Botezul Domnului. După cum prea bine știm, Iisus Hristos, la vârsta de 30 de ani, iese din anonimat și vine să primească botezul pocăinței pe care îl practica Ioan Botezătorul. Prin Botez, lui Iisus nu I se iartă păcatele (pentru că nu le avea), ci El iese în lume, își începe misiunea de Propovăduitor și Mântuitor. De aceea, vedem că, în limba greacă, această sărbătoare este numită Epifanie, adică *arătare*, iar, în limba ucraineană, Богоявленіє, adică tot *arătare*, căci, din acel moment, Iisus se descoperă și se arată lumii. Dacă la Nașterea Sa doar câteva persoane îl recunosc pe Iisus, la Epifanie, acesta este descoperit și arătat de către Ioan Botezătorul tuturor oamenilor ca Fiu al lui Dumnezeu.

Evangelistul Matei descrie, în cap. 3, v. 16, un eveniment care a avut loc imediat după Botezul lui Iisus: „Cerurile s-au deschis și Duhul lui Dumnezeu s-a văzut pogorându-se...”. După ce Iisus iese din apă, cerurile se deschid, iar Dumnezeu Tatăl rostește: „Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit”. Este prima dată când cerurile se deschid după căderea omului în păcat.

În Biblie, putem găsi câteva mărturii ale evangheliștilor despre deschiderea cerurilor.

Sfântul Evanghelist Matei descrie evenimentul Schimbării la Față a Domnului pe un munte, unde au participat trei dintre apostoli: Petru, Ioan și Iacov. Apostolii care au fost martori la această minune au căzut cu fața la pământ, iar din cer s-au auzit aceleași cuvinte ale Tatălui care zicea: „Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru Care am binevoit; pe Acesta ascultați-L!” (Matei 17, 5).

În clipa în care Sfântul Arhidiacon Ștefan este ucis cu pietre, el mărturisește: „Iată, văd cerurile deschise și pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu” (Fapte 7, 56).

La convertirea Sfântului Apostol Pavel, putem vedea aceeași mare lucrare a lui Dumnezeu, când lui Saul, mergând spre Damasc ca să-L prigonească pe Dumnezeu, pe drum i se deschide cerul și o lumină îl învăluie, iar Iisus îi vorbește: „Saule, Saule, de ce mă prigonești?” (Fapte 9, 3-5), iar din momentul întâlnirii lui Saul cu Iisus, care îi vorbea din cer, acesta se convertește și devine Marele Apostol Pavel.

Iată doar câteva locuri din Scriptură din care reiese că Dumnezeu a deschis cerurile în anumite momente și doar pentru anumiți oameni. Dar oare numai atunci au fost deschise cerurile? Putem fi noi, astăzi, martori ai acestei lucrări divine? Pentru noi, creștinii de rând, cerurile se deschid ori de câte ori citim pasaje din Sfânta Scriptură. Biblia nu este altceva decât mesajul Cerului pentru noi, un mesaj care ni se adresează fiecăruia în parte și care alungă orice gând material și lumesc, pentru a-i face loc glasului divin Care zice: „Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit; pe Acesta să-L ascultați!”.

[„CU”, 423-424, ianuarie 2021]

Întâmpinarea Domnului

La 40 de zile după Nașterea Domnului, credincioșii ucraineni prăznuiesc Întâmpinarea Domnului. Este vorba de acel moment din viața pruncului Iisus când Maica Domnului și dreptul Iosif îl aduc la Templu spre închinare, pentru a împlini legea dată de Dumnezeu prin Moise. La intrarea în Templu, pruncul este întâmpinat de către dreptul Simeon, căruia i s-a vestit că nu va muri până când nu va vedea pe Hristosul Domnului.

Dacă suntem atenți la textul evanghelic al celor patru Evanghelii scrise de Matei, Marcu, Luca și Ioan, vom observa că fiecare eveniment relatat de evangheliști, este de fapt, o întâlnire cu Iisus Hristos. Evanghelia nu e doar o povestire sau o prezentare a unor evenimente, ci este o întâlnire reală cu oamenii din mulțimea care îl urma pe Hristos. Fiecare cuvânt a fost rostit cuiva, și fiecare minune Iisus a înfăptuit-o asupra cuiva, astfel că El întâmpină adesea bucuria, tristețea, necazul, boala sau păcatul omului și vindecă, alungă supărarea, dezleagă și-i iartă pe cei care veneau la Dânsul. De aceea, vom vedea că văduvei din Nain îi zice: *nu plânge!* (Lc. 7, 12); tânărului care căuta viața veșnică îi spune: *lasă toate și vino, doar după Mine!* (Mc. 10, 21); celor orbi le redă vederea, pe bolnavi îi vindecă, iar pe păcătoși îi dezleagă și le iartă păcatele.

În lumina învățăturii Evangheliei, ar trebui să înțelegem că fiecare persoană cu care intrăm în contact, reprezintă o întâlnire dintre noi și respectiva persoană. În pilda samarineanului milostiv, citim că preotul și levitul au trecut pe lângă omul aflat la marginea drumului, iar samarineanul a fost cel care l-a privit, l-a ajutat și s-a întâlnit cu el.

Nu este bucurie mai mare în această viață decât întâlnirea și revederea cu cei dragi nouă, ca, de exemplu, întâlnirea cu frații noștri plecați departe, cu părinții care așteaptă cu nerăbdare momentul revederii.

Întâlnirea evanghelică fundamentală este *întâlnirea cu Hristos*, cu Dumnezeuul nostru, Care ni S-a arătat nouă în persoana lui Iisus Hristos. Dreptul Simeon, aflat la o vârstă patriarhală, are darul de a-L întâmpina pe Iisus la intrarea în Templu. Când l-a văzut pe prunc, l-a luat în brațe, a binecuvântat pe Dumnezeu și a rostit: „Acum, slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că ochii mei văzură mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor” (Lc. 2, 29-31).

Creștinii au posibilitatea de a-L întâmpina pe Dumnezeu în mai multe rânduri: în rugăciunea personală, în lecturarea textului biblic, prin Sfânta Împărtășanie și prin înfăptuirea faptelor de milostenie față de cei nevoiași.

Vine un timp când fiecare dintre noi Îl va întâlni și-L va vedea pe Hristos față către față. Este timpul Judecății de Apoi. În acel moment, nu ne va mai întreba nimeni dacă dorim sau nu să-L întâmpinăm pe Domnul, ci El ne va întâmpina și ne va judeca pe fiecare după faptele noastre.

[„CU”, 425-426, februarie 2021]

Postul Mare

Pregătirea pentru marele praznic al Învierii Domnului se face cu zece săptămâni înainte, mai întâi, printr-o perioadă liturgică specială, numită triod, care începe cu trei săptămâni înaintea intrării în Postul Mare, iar, apoi, urmată de șapte săptămâni ale postului propriu-zis. Cele trei duminici premergătoare Postului Mare ne pregătesc, prin pericopele evanghelice de la Sfintele Liturghii, ca postul pe care intenționăm să-l ținem să fie pentru fiecare dintre noi cu folos duhovnicesc. Scopul celor trei pericope evanghelice constă în a ne arăta cum trebuie să fie relația noastră cu Dumnezeu, cu noi înșine și cu aproapele nostru.

În prima duminică a triodului, ne este descrisă pilda vameșului și fariseului (Lc. 18, 10-14), unde protagoniști sunt doi oameni care se suie la Templu pentru a se ruga. Rugăciunea fiecăruia sau convorbirea acestora cu Dumnezeu ne arată cum ar trebui să fie și rugăciunea noastră, adică una smerită, izvorâtă din inimă și, în același timp, dublată de conștientizarea păcătoșeniei și nevredniciei noastre. Orice altă formă de rugăciune, ca, de pildă, cea care izvorăște dintr-o inimă mândră și lăudăroasă, nu va fi primită de Dumnezeu, iar cererile noastre nu vor fi îndeplinite. Convorbirea cu Dumnezeu trebuie să fie pioasă, sinceră și cu participarea întregii noastre ființe.

În a doua duminică a triodului, ne este înfățișată pilda fiului risipitor (Lc. 15, 11-32). La fiecare lecturare a acestei pilde, putem descoperi noi sensuri și noi învățături folositoare pentru fiecare creștin care, mai mult sau mai puțin, a risipit dragostea nemărginită a Tatălui ceresc. Ceea ce vreau să evidențiez din această pildă este conversația fiului risipitor cu sine însuși, care, după ce cheltuisese averea primită de la părintele său, răbda foame, pascănd porci într-o țară îndepărtată. Tocmai când se afla în acea stare degradantă și umilitoare, când tânjea „să-și sature pânțele cu roșcovele pe care le mâncau porcii” și-a venit în fire, amintindu-și de tatăl său, care hrănea mulți robi cu pâine. La acest tată se va întoarce și-l va ruga să-l primească întocmai ca pe o slugă. Iată învățătura la care suntem îndemnați! Să ne acordăm fiecare dintre noi timp pentru a vorbi cu noi înșine, a ne vedea și analiza greșelile pentru a lua o decizie. Înainte de a ne prezenta la scaunul mărturisirii, avem nevoie de o examinare lăuntrică, de o convorbire cu noi înșine, ca, mai apoi, să putem veni cu sinceritate înaintea Părintelui și să-i cerem iertare și îndurare pentru purtările noastre zilnice.

Cea de-a treia duminică a triodului e cea a Înfricoșătoarei Judecăți (Mt. 25, 31-46), prin care evanghelistul ne arată importanța propriului comportament față de aproapele nostru. Faptele bune la care suntem chemați să le săvârșim reprezintă cheia moștenirii unei vieți veșnice și fericite. Nu rezultă din această pericopă că doar faptele noastre cele bune sunt importante, iar celelalte virtuți ale noastre, precum credința, rugăciunea sau postul, nu ar

avea valoare, ci reiese că toate virtuțile creștine se desăvârșesc prin fapta cea bună. Postul însoțit de rugăciune, de smerenie, de milostenie este unul plăcut lui Dumnezeu, care va aduce rod duhovnicesc tuturor celor care postesc.

Iată, așadar, importanța duminicilor premergătoare Postului Mare, din care învățăm cum să vorbim cu Dumnezeu, cum să medităm asupra propriei noastre ființe și cum să ne comportăm cu aproapele nostru. Cei mai mulți dintre noi, atunci când auzim de post, ne referim strict la partea alimentară, considerând fundamentală abstinanța de la anumite mâncăruri pe perioada Marelui Post. Este adevărat că acesta este primul pas. Renunțarea la alimentele din carne și lapte este importantă, însă dacă rămânem doar la acest aspect, suntem departe de adevăratul post. Trăiesc în mijlocul nostru mulți oameni, care toată viața lor nu au mâncat carne, dar nu au postit nici măcar o zi. Simpla abținere de la anumite alimente, reprezintă un regim alimentar. Postul, pe lângă înfrânarea de la bucate, cere și înfrânarea de la păcate. Această perioadă trebuie completată cu multă rugăciune și cu participarea noastră la Sfintele Slujbe. Postul trebuie să aibă drept rezultat mărturisirea păcatelor și împărtășirea cu Sfintele Taine, iar fapta cea bună sau milostenia ar trebui să ne însoțească de-a lungul întregii noastre vieți pe pământ, căci frumos ne învață Sf. Ioan Gură de Aur: „și pentru un pahar de apă dăruit la nevoie, putem moșteni Împărăția lui Dumnezeu, iar aceasta nu pentru că Împărăția este atât de ieftină, ci pentru că Tatăl Cerească este foarte milostiv”.

[„CU”, 427-428, martie 2021]

Prin Cruce spre Înviere

Creștinii ortodocși conștientizează faptul că dificultățile, bolile, încercările prin care trebuie să treacă, fără voia lor, reprezintă *crucea* pe care sunt nevoiți să o poarte în această viață. Deși teoretic înțelegem bine acest lucru, atunci, însă, când vine vorba de practică, parcă nu ne-am dori să vină greutățile peste noi sau peste cei dragi nouă, iar, adesea, când ni se întâmplă ceva nedorit, începem să cârtim, întrebându-l pe Dumnezeu de ce a îngăduit să se abată asupra noastră necazurile.

Realitatea vieții ne arată că niciun om de pe acest pământ nu-și duce traiul doar într-o continuă bucurie, ci zilele lui sunt pline de necazuri și greutăți, după cum ne spune și dreptul Iov: „Omul pe pământ are puține zile de trăit, dar se satură de necazuri” (Iov 14, 1). Un mare teolog contemporan, vorbind despre suferința omului, afirmă că aceasta „este un mod de cunoaștere, toate descoperirile cu care s-a îmbogățit omenirea de-a lungul istoriei au fost rodul unor oameni trecuți prin suferințe”.

Marele proroc Moise, autorul primelor cinci cărți ale Vechiului Testament, atunci când s-a născut, faraonul Egiptului dăduse ordin ca toți copiii evreilor care se nasc de parte bărbătească să fie uciși. Pentru a-l salva de la moarte, mama lui Moise își încredințează nou-născutul în

măinile Domnului, lăsându-l să plutească pe apele Nilului. După cum bine știm, pruncul a fost găsit de fiica faraonului și crescut la curtea acestuia.

Prorocul și împăratul David a fost persecutat de Saul, socrul său. Apoi, a fost prigonit și alungat de fiul său Ave-salom.

Maica Domnului a născut pe Fiul său în iesle, fiind, mai apoi, prigonită de Irod. Măinile care L-au ținut la sân pe Fiul lui Dumnezeu au ajuns să-L coboare de pe Cruce!

Nevinovăția însăși are parte de cele mai cumplite suferințe. Dacă suferința nu ar fi avut un rol revelator, în mod sigur nici prorocii, nici Maica Domnului și nici Fiul lui Dumnezeu nu ar fi avut parte de ea. Doar în și prin suferință se probează calitatea umană. Sfinții Părinți mărturisesc că suferința este focul care ne curăță așa precum se curăță aurul în topitoare.

Ar trebui să înțelegem cu toții următorul lucru: noi oamenii nu putem schimba suferința care se abate asupra noastră, dar putem schimba modul în care s-o privim. Mitropolitul Bartolomeu, care suferise în pușcăriile comuniste pe nedrept, spunea că: „Nu ar trebui să-L rugăm pe Dumnezeu să ne izbăvească de suferință, ci mai degrabă să-l chemăm pe Dumnezeu în suferința noastră. El S-a coborât în iad și l-a umplut de lumină, deci poate coborî și în iadul personal al fiecăruia, care este suferința, pentru a o umple de sens și de lumină”.

Dar Iisus ne arată calea: *calea Crucii*! Nu există biruință, nu există înviere fără Cruce. Fiul lui Dumnezeu a răbdat patimi, răstignirea și moartea pe Cruce, dar a treia zi a

înviat, arătându-ne care este drumul nostru, al celor care dorim să înviem. Pe Cruce, Iisus a lăsat un Testament: tâlharului – Raiul; Sutaşului – Cunoştinţa de Dumnezeu; lui Petru – Apostolia; Sfântului Ioan – pe Maica Sa; Bisericii – cele şapte Taine; Părintelui – Duhul Său; iar nouă creştinilor – Crucea Lui să o purtăm toată viaţa noastră.

În rugăciunea pe care o rostim la Slujba Utreniei în fiecare duminică, intitulată „Învierea lui Hristos”, spunem: „...căci prin Cruce a venit bucurie la toată lumea”. Chiar dacă noi, atunci când auzim de cruce, ne gândim la ceva neplăcut, trist şi greu de purtat, parcă nu ne-am dori-o, însă nu trebuie să uităm esenţialul: Fără cruce nu poate veni bucuria! Fără cruce nu dobândim cununa! Fără cruce nu moştenim Împărăţia! Noi, slabi fiind, nu putem spune precum sfinţii pustiei, care, atunci când nu simţeau suferinţă, se întrebau dacă îi mai iubeşte Dumnezeu. Noi să încercăm măcar să nu ne plângem, ci să primim tot ceea ce vine în viaţa noastră ca fiind mântuitor, revelator şi spre folosul nostru, căci numai aşa, prin cruce, vom gusta Învierea!

[„CU”, 429-430, aprilie 2021]

Dreptatea lui Dumnezeu și dreptatea noastră

În „Dicționarul explicativ al limbii române”, cuvântul *dreptate* înseamnă: „principiul moral și juridic care cere să se dea fiecăruia ceea ce i se cuvine și să i se respecte drepturile”. Sistemul juridic este chemat să facă dreptate. Legea și justiția au împărțit lumea în drepti și păcătoși, în oameni buni și răi. Rolul justiției este acela de a face să funcționeze societatea umană, folosindu-se de niște convenții prin care sunt sancționate „căderile” oamenilor. Pentru cei mai mulți dintre noi, este de neacceptat ca având dreptate asupra unui lucru sau asupra unei idei să cedăm în fața nedreptății. Este faptul cel mai greu de trecut cu vederea! Și, totuși, în biserică, suntem chemați la înțelegere, la răbdare, în schimbul cărora primim binecuvântare divină în această viață, iar, în viața de apoi, Împărăția promisă de însuși Iisus Hristos.

Credința creștină, având drept temei și stindard Crucea Domnului, este propusă ca alternativă dumnezeiască la justiția umană. Evanghelia Domnului Hristos aduce cu sine o atitudine revoluționară și în ceea ce privește justiția omenească, mai ales, dacă privim cu atenție la Predica de pe Munte și la modul în care Mântuitorul sancționează prevederile legii vechi: „ați auzit că s-a zis: Ochi pentru

ochi și dinte pentru dinte. Eu însă vă zic vouă: Nu vă împotriviți celui viclean! Ci, cel ce te lovește peste obrazul drept, întoarce-i și pe celălalt. Și celui ce voiește să se judece cu tine și să-ți ia cămașa, lasă-i și haina. Iar de te va sili cineva să mergi o milă, mergi cu el două!” (Mt. 5, 38-41).

Acesta nu este un simplu amendament, ci reprezintă soluția dumnezeiască în fața celei omenești. Nu este vorba numai de a suporta nedreptatea, ci de a plasa de bunăvoie în direcția acesteia. Întorcând obrazul drept celui care te-a lovit peste cel stâng, dând și haina celui care ți-a luat cămașa, mergând două mile cu cel care te silește să mergi cu el o milă, tu te transformi atât pe tine, cât și pe celălalt. Eviți, în acest fel, ascensiunea răului și chiar îi pui capăt. E greu de crezut că agresorul, confruntat cu o astfel de replică, va mai dori să continue să fie agresiv. Printr-o mișcare liberă, jertfelnică, cel agresat se eliberează de agresiune și de urmările ei, iar lucrul cel mai important este acela că se restaurează buna relație dintre cei doi, ceea ce echivalează cu dreptatea prin raportare la chiar sensul ultim al existenței.

Deseori, Mântuitorul ne surprinde până la sminteală cu astfel de atitudini ce aduc amendamente justiției și moralei omenești: să ne amintim de fiul răătăcitor sau desfrânat care „iese mai bine” decât fiul cel mare, cuminte și ascultător; să nu uităm că vameșul păcătos se întoarce mai îndreptat la casa sa decât fariseul împlinitor al poruncii. În Evanghelia de la Luca (15, 7), Iisus exclamă: „Mai mare bucurie este în cer pentru un păcătos care se pocăiește decât

pentru nouăzeci și nouă de drepti care nu au nevoie de pocăință!”. La Matei (5, 10), citim că: „Fericiti sunt cei prigoniti pentru dreptate, că a lor este Împărăția Cerurilor”. Iată îndemnul Mântuitorului privind dreptatea și drepturile omului! Iisus îi ferește pe cei care rabdă nedreptatea pentru ceva suprem: *Împărăția Cerurilor*.

În Evanghelia de la Luca (12, 13-14), stă scris: „Cineva din mulțime I-a zis Lui: Învățătorule, zi fratelui meu să împartă cu mine moștenirea. Iar El a zis: Omule, cine M-a pus pe Mine judecător sau împărțitor peste voi?”. Vedem, așadar, un om căruia i s-a făcut o nedreptate în ceea ce privește moștenirea și apelează la Iisus ca să-l ajute, așteptând, probabil, un răspuns favorabil din partea Învățătorului. Spre surprinderea lui și a noastră, deopotrivă, Mântuitorul nu împarte dreptatea precum oamenii, nu judecă cu măsuri omenești, dar, cu siguranță, îl răsplătește pe cel care știe, înțelege și aplică măsurile dumnezeiești referitoare la dreptatea sau îndreptățirea noastră pământească.

Biserica noastră străbună a mers pe linia învățăturilor Domnului Hristos și i-a îndemnat pe oameni să nu-și caute dreptatea în tribunale, ci, prin răbdare, să ajungă la o înțelegere, iar, în cazul în care nu se poate ajunge la o consens, cel păgubit să îndure nedreptatea pricinuită lui. Această îndurare sau răbdare nu rămâne niciodată nerăsplătită de Dumnezeu, nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie!

[„CU”, 431-432, mai 2021]

„Obiceiurile pastorale de primăvară la ucrainenii – Mira la huțuli”

Ne este bine cunoscut tuturor faptul că locuitorii din satele montane ale Maramureșului s-au ocupat, din cele mai vechi timpuri, de creșterea animalelor și de păstorit. Păstoritul și exploatarea lemnului erau îndeletnicirile de bază ale oamenilor din această zonă. Și în Bistra, oamenii aveau aceleași preocupări, dar acestea erau aplicate într-un mod cu totul aparte, păstoritul nefiind doar o ocupație moștenită din strămoși, ci și parte a afirmării și manifestării existenței ucrainenilor pe aceste meleaguri, exprimate prin perpetuarea obiceiurilor locale, din generație în generație.

În vremurile de mult apuse, „Mira la huțuli” marca o etapă importantă a transumanței, a urcării oilor la munte, însă, lucru deosebit de important, acest proces era precedat de câteva acțiuni tehnice, și anume: mulsul oilor, măsuratul laptelui, prepararea cașului și tocmita ciobanilor, necesare în stabilirea cantității de caș, urdă etc., pe care o va primi, pentru fiecare oaie, proprietarul turmei (cuvântul *mira* este de origine slavă și înseamnă „măsură”, de unde și vb. *mireaty* „a măsura”). Ulterior, toate acestea erau urmate de o masă câmpenească, la care participau localnicii care tocmai își încredințaseră mioarele în grija ciobanilor,

pe perioada verii. Cu timpul, acest obicei a evoluat, astfel că, pe lângă masa tradițională de pe câmp, s-a adăugat și o petrecere cu lăutari localnici, chermeză, care se încheia aproape de miezul nopții.

În ultimele trei decenii, mai exact după anul 1990, mira nu constă doar în mulsul oilor și măsuratul laptelui, ci și în săvârșirea de către preotul satului a unei slujbe de binecuvântare și ocrotire de necazuri a turmei și a ciobanilor, la care participă și localnici. Abia după slujbă, urmează masa, la care predomină produse tradiționale din miel și oaie, precum și nelipsita petrecere câmpenească. Această din urmă, de câțiva ani buni, la inițiativa și cu sprijinul financiar al Uniunii Ucrainenilor din România, s-a transformat într-un festival bine organizat, la care participă atât numeroase formații ce interpretează cântece tradiționale ucrainene, cât și diverse ansambluri de dans. Locul central al momentului artistic constă în interpretarea dansurilor ucrainene specifice și a horilor ucrainene legate de păstorit.

2020 a fost un an în care cele mai multe activități au fost suspendate din cauza pandemiei. De această suspendare nu a scăpat nici prea iubitul nostru festival. În acest an însă, localnicii comunei Bistra, și nu numai, au așteptat cu mare dor organizarea mult așteptatului eveniment – „Mira la huțuli”. Deoarece în luna mai erau în vigoare multe restricții, în special cele legate de distanțarea socială, festivalul nu a putut fi organizat, ca de obicei, cu ocazia sărbătorii Sf. M. Mucenic Gheorghe (la 6 mai), însă eu, preotul paroh, am săvârșit slujba de binecuvântare a turmei, la data de 6 mai, pe locul numit Valea Neagră, la dl

Mihai Turus, unde acesta, cu mare drag, a pregătit cele mai gustoase bucate tradiționale.

După trei săptămâni, respectiv duminică, 30 mai, Uniunea Ucrainenilor din România a organizat, în centrul comunei, tradiționalul festival „Obiceiurile pastorale de primăvară la ucraineni – Mira la huțuli”.

Evenimentul s-a bucurat de prezența unui număr mare de localnici, a membrilor UUR, a deputatului UUR, Nicolae-Miroslav Petrețchi, a primarului comunei Bistra, Vasile Duciuc, a secretarului general UUR, Irina Liuba Horvat, a prim-vicepreședintelui UUR, Vasile Pasenciuc, a vicepreședintei UUR, Anna Sambor, a trezorierului UUR, Vasile Buciuta, a membrilor Consiliului UUR, Pinteș Mariciuc și Ioan Recalo, a președinților organizațiilor locale ale UUR Maramureș, Ștefan Chifa, Ionel Matus, a consilierului Filialei Maramureș a UUR, Maria Păpariga, a consilierului UUR din Crăciunești, Ioan Petrovai, a reprezentanților organizațiilor locale ale UUR din satele vecine Bistrei și, bineînțeles, a organizatorului, vicepreședintele UUR și președintele Filialei UUR Maramureș, Miroslav Petrețchi.

După alocuțiunile oficialităților, a urmat tradiționala petrecere câmpenească.

Festivalul a fost deschis de către copiii corului școlii din localitatea Bistra, pregătiți de președintele organizației Bistra, doamna învățătoare Irina Iordăchianu. Corul bisericesc, condus de doamna preoteasă Iustina Iurcea, a interpretat trei cântece religioase legate de Învierea Domnului Iisus Hristos. Au urmat ansamblurile artistice ucrainene

..... ***File de ucrainism și credință***

din mai multe localități ale Maramureșului, și anume: din Valea Vișeului – „Huțulskyi Plai”, din Poienile de sub Munte – grupul vocal bărbătesc „Holos Polonyny” și un grup de instrumentiști, din Crăciunești – grupul vocal „Barvinok”, din Lunca la Tisa – „Veselka”, din Repedea – grupul vocal-instrumental „Nadia”, din Rona de Sus – un grup de instrumentiști de muzică tradițională, din Ruscova – un grup de trâmbițași.

Pentru noi, comunitatea ucraineană din Bistra, această sărbătoare este la fel de importantă precum una religioasă, înscrisă cu litere roșii în calendar, deoarece așteptăm cu nerăbdare sosirea primăverii, când, odată cu reînvierea naturii, readucem la viață și noi tradițiile și obiceiurile lăsate nouă spre moștenire de moșii și strămoșii noștri.

Acțiunea s-a desfășurat cu respectarea regulilor de distanțare socială, în vederea prevenirii răspândirii coronavirusului (COVID-19).

[„CU”, 433-434, iunie 2021]

Unicitatea Cărții lui Daniel în Vechiul Testament

Cartea scrisă de profetul Daniel este unică în Vechiul Testament atât prin conținut, cât și prin mesajul pe care-l transmite. Pe tot parcursul ei, aceasta afirmă un Dumnezeu căruia „toți locuitorii pământului sunt socotiți ca o nimica și El face ce voiește cu oștirea cerească și cu locuitorii pământului și nimeni nu poate să-L împiedice la lucrul Lui” (Dan. 4, 32) și a cărui împărăție este veșnică. Acest Dumnezeu este ascuns și misterios, fiind cunoscut, în special, prin oamenii înțelepți cărora Se descoperă. Providența Sa față de oameni poate că nu este evidentă acum, dar este vorba de o chestiune de timp până ce ea se va manifesta. Respectivul fapt are anumite accente de determinare, dar niciodată nu neagă libertatea umană în a lua propriile decizii.

În cazul cărții lui Daniel, este important să se facă diferența dintre înțelepciunea lui Daniel și cea asumată în tradiția evreiască. Înțelepciunea din tradiția evreiască este empirică și inductivă. Înțelepciunea lui Daniel se naște pe calea revelației și poate fi aproape numită înțelepciune divină, datorită capacității de a interpreta vise și taine. Această înțelepciune cunoaște o dezvoltare în cea de-a doua parte a cărții, în care transcendentalitatea mesajului divin este marcată de rolul îngerului tâlcuitor.

Introducerea noțiunii de *înviere* reprezintă una dintre marile contribuții ale cărții lui Daniel pentru teologia evreiască și cea creștină. Aici, se găsește singura referință clară la răsplata și la pedeapsa ce vor fi primite după moarte, în Biblia Ebraică. Alte pasaje care sunt abordate ca referințe la înviere (Is. 26, 19; Os. 6, 2) vorbesc într-o manieră metaforică despre restaurarea poporului lui Israel. Credința în judecata de după moarte este identificată și în 1 Enoh, carte mai veche decât cea a lui Daniel, dar influența lui Daniel asupra tradiției este mult mai mare. La Daniel, contextul este mai degrabă mitologic decât filosofic: judecata de după moarte este prezentată ca o revelație. Credința în Viața de Apoi derivă din credința în voia lui Dumnezeu. Din moment ce credincioșii își sacrifică viața în această lume, este rezonabil să credem că ei vor fi recompensați pe urmă. Cu toate acestea, ideea nu este dezvoltată în mod sistematic în Daniel, „mulți” dintre cei care dorm în țărâna pământului se vor scula, dar nu neapărat toți. Încredințarea de înviere este pentru a-i elibera pe cei dreپți din frica morții. Alături de aceasta, cartea prezintă într-un mod deosebit aspirațiile spre viața veșnică, spre stele și îngeri.

O altă contribuție majoră la teologia evreiască și creștină este dată de „Fiul Omului” din capitoul 7. Cadrul în care este prezentată această figură (ca fiind înconjurată de nori) sugerează că este vorba de o ființă divină sau quasi divină. Este posibil ca Daniel să fi făcut referire la arhanghelul Mihail. Daniel 7 a influențat dezvoltarea ideii despre un „înger slăvit” în iudaism. Și la Enoh, întâlnim sintagma „Fiul Omului”, „a cărui față apare ca a unui om, dar

este plină de slavă ca a unui înger” (Enoh 46, 1), și care este așezat pe tronul slavei (Enoh 48, 10). Această figură este mai mult decât un înger obișnuit, din moment ce „mai înainte de soare și de constelație a fost creat..., care și-a primit numele mai înainte de Lordul Spiritelor”. El este numit și „mesia” (Enoh 48, 10).

Dezvoltarea ideii unui înger „slăvit” sau înălțat, un „Yahwe mai mic” în Iudaism a fost un motiv semnificant în dezvoltarea hristologiei. Și în acest caz, Daniel 7 a jucat un rol elementar, întrucât unul dintre vechile pasaje hristologice îl prezintă pe Iisus ca Fiu al Omului venind pe norii cerului împreună cu îngerii. Este discutabil dacă Iisus a folosit această expresie de Fiu al Omului într-un sens eshatologic sau dacă a folosit-o pentru a se referi la El însuși ori la o altă figură. Utilizarea sintagmei „Fiu al Omului” în sensul danielic este găsită mai întâi în Evangheliile Sinoptice, ulterior fiind întâlnită și în Evanghelia după Ioan și în Apocalipsă.

Cartea Profetului Daniel prezintă câteva specificități unice pentru întreaga Sfântă Scriptură. Ca gen, ea nu poate fi încadrată doar între scrierile profetice, ci se poate afirma că reprezintă o sinteză a mai multor genuri literare, dintre care se remarcă genul sapiențial și apocaliptic. Însă, datorită faptului că vestește venirea mântuirii și a împărăției eshatologice cu preponderență, e încadrată între cărțile profetice. Pe lângă genul ei literar deosebit, această carte conține câteva idei teologice foarte importante atât pentru dezvoltarea tradiției iudaice, cât și a creștinismului.

[„CU”, 435-436, iulie 2021]

Concepția iudaică despre moarte și viață

În timpul lecturării Vechiului Testament, cu ușurință se poate remarca următorul fapt: poporul lui Israel este atașat de viață – de această viață, cea fizică și nu se gândește, nicidecum, la minunăția unei alte vieți viitoare. Neamul lui Israel consideră că lumea în care a fost așezat este creația lui Dumnezeu, în general, iar existența umană, în special, este un dar divin. Dorința israelitenilor este aceea de a-și vedea zilele prelungite la fel ca ale patriarhilor (Fac. 15, 15; 35, 29), așezați în mijlocul țării încredințate strămoșilor lor de către Dumnezeu (Deut. 30, 20). În viața lor, viața, darul cel mai de preț (Iov 2, 4), implică credință, rodnicie, fericire și pace sub protecția Dumnezeului lui Israel, așa cum indică, spre exemplu, Psalmul 127. Moartea este asociată cu orice lucru sau eveniment care vine să distorba această armonie: necazuri, nedreptăți, războaie, boli ori suferințe. Conștientizarea sentimentului de singurătate reprezintă, de asemenea, un semn că această armonie a fost distrusă. După cum arată Psalmii, în momentele de angoasă, este indicat numele lui Yahwe, se cere intervenția Sa, chiar se ajunge și la lacrimi pentru ca, odată ce rugăciunea a fost ascultată, să fie adresate exclamații de bucurie (Ps. 6; 12; 21; 29 etc.). Psalmistul vorbește, în mod simultan, atât despre importanța și fru-

mușetea unei vieți trăite în comuniune cu Dumnezeu și cu poporul său, cât și despre caracterul amenințător al morții. Moartea semnifică ruptura legăturilor care, dintru începuturi, i-au unit pe cel credincios cu Yahwe (Ps. 5, 6). De asemenea, el amintește și de bucuria sau dorința de a scăpa din ghearele morții (Ps. 21, 22-24; 29, 2-4; 114, 1-4).

În general, omul Vechiului Testament se raportează la moarte cu dramatism, fiind mai degrabă realist: este evident că acea creatură a murit, întrucât a fost alcătuită din carne, care este slabă, fragilă, degradabilă; acea creatură nu a cuprins în sine nimic din factura divină și a fost destinată morții. În momentul despărțirii sufletului de trup, duhul lui Dumnezeu se întorcea la El (Ps. 103, 30).

Conform viziunii israelitenilor, pentru ca moartea să nu fie percepută ca un eveniment șocant și să nu pară inadmisibilă, de neacceptat, era nevoie ca, înainte de venirea ei, să fie îndeplinite trei condiții. Prima dintre ele era ca moartea să vină la sfârșitul unei lungi și rodnice vieți (Fac. 15, 15), și nu în mod subit, în tinerețe, „la jumătatea zilelor” (Ps. 101, 25). A doua condiție consta ca în urma decedatului să rămână descendenți sau să i se fi născut cel puțin un fiu (în conformitate cu promisiunile făcute patriarhilor: Fac. 15). A treia se referea la funeralii, în special la înmormântarea defunctului, care trebuia să fie făcută cu cea mai mare grijă, într-un mod conștiincios, în văzul lumii (Ier. 16, 1-9; Iez 24, 15-17); cel care a fost privat de înmormântare era privit ca o persoană cu mare durere (Is. 14, 19). Cu alte cuvinte, lângă o viață scurtă, pedeapsa divină asupra unui păcătos se putea manifesta și prin aceea

că era lipsit de urmași, iar cadavrul său avea să rămână abandonat pe undeva și să ajungă mâncarea animalelor sălbatice.

Descriind lumea morții, poporul lui Israel a numit-o, în mod general, Șeol. Regăsit de 66 de ori în Vechiul Testament, în special în Cartea Psalmilor (de 16 ori) și în Cartea Profetului Isaia (de 10 ori), Șeolul constă într-o vastă regiune subterană, întunecată și plină de pământ (întrucât, a te întoarce în pământ înseamnă a muri (Fac. 3, 19), iar cei ce locuiesc în țărână nu sunt alții decât morții (Dan. 12, 2). Șeolul se caracteriza prin faptul că era locuit de umbre, a căror existență, ce nu avea nimic în comun cu viața dinainte (cea de pe pământ), se desfășura fără vreun scop anume și în lipsa comunicării, a dialogului. Morții sunt „cei uitați” (Ps. 87, 12-13), ei neavând niciun fel de contact nici cu lumea celor vii și nici cu Dumnezeu (Ps. 87, 6-12).

[„CU”, 435-436, iulie 2021]

Îngerii în concepția iudaică

Angelologia nu a ocupat niciodată un loc important în gândirea evreiască și nici nu a constituit vreodată un domeniu de studiu sistematic. Biblia admite existența îngerilor, ceea ce nu pune câtuși de puțin la îndoială unicitatea lui Dumnezeu. Ei reprezintă, mai degrabă, o consecință a transcendenței divine, care impune necesitatea existenței unor ființe intermediare între Creator și lumea creată. Exceptând Cartea lui Daniel, îngerii biblici nu au nici nume, nici voință proprie. Muritorii nu se roagă la îngeri, nici nu le slujesc în vreun fel.

În Biblie, apar două tipuri de îngeri, nu întotdeauna foarte clar diferențiate. O primă categorie o constituie îngerii care îndeplinesc o misiune divină: transmit un mesaj de la Dumnezeu unui individ anume; lămuresc o profeție; pun în practică o hotărâre divină etc. Îngerii de acest fel îmbracă diferite chipuri, în funcție de sarcina lor. Cel mai adesea, au înfățișare omenească, și-și duc întotdeauna misiunea la îndeplinire. Acești îngeri mesageri nu au nume sau personalitate proprie decât în Cartea lui Daniel, unde sunt pomeniți pe nume: Gabriel și Mihael (8, 16 și 10, 13), și în Iov, unde Satana apare ca un fel de comis al lui Dumnezeu. Nu este limpede dacă Satana este un nume propriu sau desemnează funcția acestei creaturi (Num. 22, 22).

Biblia nu face întotdeauna o distincție clară între înger și Dumnezeu. Astfel, din tufișul arzător (Ieș. 3, 2), lui Moise i se arată mai întâi îngerul, dar dialogul care urmează se poartă între Moise și Dumnezeu. După unii învățați, această demonstrează că îngerii nu au o existență proprie. Alții, dimpotrivă, susțin că, în textele originale, Dumnezeu se adresa nemijlocit oamenilor, și că intermediarii au fost introduși mai târziu de scribi, cărora adresarea directă li s-ar fi părut o prea mare îndrăzneală.

Cealaltă categorie de îngeri o alcătuiesc membrii curții cerești, care îl înconjoară și-l slăvesc pe Dumnezeu (de exemplu, Is. 6, 1-7). Aceștia sunt împărțiți în mai multe sub-categorii, fiecare cu numele ei. Astfel, se întâlnesc în Biblie serafimi (Is. 6, 2), heruvimi (Iez. 10, 3), haiot („făpturi vii”; Iez. 1, 5) și ofanim („roți” ale carului divin; Iez. 1, 16).

Potrivit exegezei biblice contemporane, credința în îngeri ca atare este apanajul unic al religiei iudaice și al religiilor derivate din aceasta. Există, desigur, personaje similare – musafiri cerești, slujitori ai zeilor etc. –, în alte sisteme de gândire semitice din vechime, dar paralela nu este tocmai potrivită, deoarece acolo este vorba de mai mulți zei, fiecare cu rangul și statutul lui. Îngerul mesager pare să aparțină exclusiv credinței israelite, unde întâlnirea dintre om și divinitate este directă, care devenise un fapt obișnuit, altfel ar fi fost inadecvată. Credința elaborată în niște creaturi neomenești, aflate în slujba lui Dumnezeu, nu avea șanse logice să apară decât într-un sistem mono-teist, care afirmă existența unui Dumnezeu unic și atot-puternic.

Implicarea lui Dumnezeu în lume se realizează printr-o vastă rețea de slujitori, asistenți și alte creaturi asemănătoare; îngerii, așadar, sunt cei care intervin în viața dreptilor (vezi Tobit) și mulți oameni au viziuni ale curții cerești. Un purtător de cuvânt îngeresc transmite viziuni apocaliptice. Astfel, Cartea Jubileelor i-ar fi fost dictată lui Moise de un înger. Există îngeri ai curții dinăuntru și ai sfînțeniei, îngeri de foc, îngeri ai vântului, ai norilor, ai grindinii etc. Există îngeri care răspund de anotimpuri și câte un înger răspunzător de fiecare zi a anului (Cartea Jubileelor 2, 2; 82; 75; 80, 1; 60, 16-22). Îngerii de rang superior sunt numiți arhangheli, existând mai multe variante cu privire la identitatea lor. Printre ei, se numără Uriel, Raguel, Rafael, Mihael, Gabriel, Sariel, Iermiel (Tob. 12, 15; 4 Ezra 4, 38; 1 Enoh 20; 90, 21). Există îngeri decăzuți, care au cedat ispitelor lumești sau care, în cursul unei misiuni pământești, au fost seduși de frumusețea unor muritoare, aceștia putând apărea implicați în acțiuni malefice (Enoh 6; Jubilee 4, 15; 5, 1).

[„CU”, 437-440, august-septembrie 2021]

Îngerii în Talmud și în Midraș

În Talmud, credința în îngeri este, în general, acceptată atât de către cei școliți, cât și de laici. Existau și anumite diferențe de opinie printre înțelepți vizavi de natura îngerilor. Unii dintre ei susțineau faptul că, în fiecare zi, era creat un nou grup de îngeri, iar după ce aceștia se rugau și aduceau laudă lui Dumnezeu erau dați pieirii în râul de foc. Alții, acceptând această idee, susțineau faptul că doar doi îngeri – Mihail și Gavriil – îl slujesc permanent pe Dumnezeu, în timp ce toți ceilalți îngeri cântă imnul de rugăciune în ziua creației lor, iar pe urmă dispar.

Distincția dintre îngerii nemuritori și cei creați cu un scop concret pare a fi în mare măsură acceptată de înțelepții care tratează probleme de religie și filosofie. Ben Azzai, spre exemplu, menționează cele două categorii de îngeri și felul lor de a exista. În Mișna, îngerii nu sunt menționați, lucru care duce la minimizarea importanței lor. Alte surse conțin anumite referințe la îngeri, însă, foarte rar, sunt menționați îngerii care poartă nume proprii. Este semnificativă afirmația conform căreia îngerii, chiar și în cazul în care sunt nemuritori (eterni), nu posedă capacitatea de a vedea slava lui Dumnezeu.

Talmudul și Midrașul conțin numeroase și variate opinii față de originea și natura îngerilor. Îngerii au fost creați

în cea de-a doua sau în cea de-a cincea zi a creației, iar apariția lor se derulează în mod continuu. Îngerii sunt cinstiți, vorbesc ebraica și sunt înzestrați cu înțelepciune; ei pot zbura de la un capăt al lumii la celălalt și posedă darul de a prevesti viitorul. Îngerii au ceva în comun atât cu oamenii, cât și cu demonii. Astfel, ei au formă de om, dar sunt alcătuiți jumătate din foc și jumătate din apă. Îngerii admiră slava lui Dumnezeu și sunt liberi, în sensul că pot avea înclinație spre rău. Ei nu au nicio nevoie; sunt clasificați în raport cu țările lumii și, prin urmare, există anumiți îngeri care nu au voie să părăsească Israelul; niciunul dintre ei nu poate împlini mai mult de o misiune într-un anumit timp; îngerii sunt capabili de greșeli.

Îngerului Metatron i se acordă o importanță deosebită în Midraș. Conform surselor talmudice, numele îngerilor au devenit cunoscute lui Israel numai după întoarcerea din exilul babilonian.

Pornind de la conceptele dezvoltate în scrierile apocrife, *Aggadah* (Agada) etalează mai pe larg ideea de îngeri păzitori ai popoarelor de pe pământ, precum și ai regilor, în mod individual. În momentul când poporul pe care îl păzește se prăbușește, îngerul păzitor cade odată cu el, iar când poporul este în suferință, îngerul, de asemenea, suferă. Dubiel, îngerul păzitor al persienilor, le-a fost cunoscut rabinilor după nume, iar îngerul păzitor al Edom-ului este menționat în scrierile talmudice.

În unele circumstanțe, îngerul păzitor al unui popor pledează pentru pace, venind în sprijinul celor pe care îi păzește și îndepărtând de la ei pedeapsa divină. Pe lângă

popoare, și regii au îngerii protectori. Îngerul păzitor al lui Nabucodonosor poartă numele de Kal. Și marea are propriul ei înger protector.

Relația îngerilor cu Dumnezeu este descrisă ca o dependență a lor de El. Ei nu au voie să facă niciun pas fără ca El să le ceară acest lucru. Scopul lor principal constă în a-i cânta lui Dumnezeu imnuri de laudă, de a-i înălța rugăciuni și de a-i lăuda sfințenia. Totodată, ei sunt incapabili să vadă slava lui Dumnezeu. Însă, în anumite ocazii, Dumnezeu se consultă cu îngerii, așa cum a făcut-o înainte de crearea omului. De asemenea, sursele talmudice menționează și „familia” lui Dumnezeu, instanța cerească. Creatorul nu acționează înainte de a se consulta cu consiliul Său. Este amintit și îngerul morții, care este privit ca fiind cel mai rău și diabolic dintre îngeri.

Aggadah conține numeroase exemple și relatări despre îngerii din perioada biblică și post-biblică. Așa cum este menționat mai sus, Dumnezeu s-a consultat cu îngerii înainte de a-l crea pe om; la nunta lui Adam și a Evei, Mihail și Gavriil au ocupat funcția de nași; îngerii s-au îngrijit și chiar i-au slujit pe primii oameni, în grădina Edenului, dar, după căderea în păcat, au devenit acuzatorii lor. Îngerul Samael a făcut-o pe Eva să fie însărcinată. Enoh este mutat de pe pământ și este urcat în Rai, unde primește numele de Metatron. Un înger conduce animalele în arca lui Noe. Dumnezeu apare conversând cu 70 de îngeri, conducători peste cele 70 de limbi și 70 de popoare ale pământului. În circumstanțe speciale, îngerii își însușesc forme umane sau animalice. Aceștia tratează cu Dum-

nezeu în problema sacrificării lui Isaac. Îngerul Gavriil se apropie de Iosif, antropomorfizându-se. Îngerul Zagzagael se revelează lui Moise în tufișul care arde; îngerii își fac apariția în Marea Roșie și la primirea Legii pe muntele Sinai. Îngerul Gavriil îi salvează pe cei trei tineri din cuptorul de foc...

[„CU”, 441-442, octombrie 2021]

Învieră în Vechiul Testament

Textele referitoare la înviere, în Vechiul Testament, sunt rare și nu se găsesc similitudini între ele. Acestea provin din diferite perioade, iar noi nu putem decât, într-un mod simplu, să le examinăm într-o ordine cronologică, pentru a urmări dezvoltarea istorică a acestei teme în concepția poporului lui Israel. În Cartea lui Osea și în cea a lui Daniel, tema învierii a fost dezvoltată într-o manieră diferită față de reconstituirea politică a poporului lui Israel, așa cum este prezentată în Cartea profetului Iezechiel.

În cazul textelor vechi testamentare, care fac referire la înviere, nu există un vocabular bine precizat; terminologia folosită în cazul acestora a fost modelată după ideile pe care poporul lui Israel le-a avut încă din vechime asupra condiției celor ce au murit. Un om care a murit este părăsit de respirație sau de suflarea de viață, iar pentru a se întoarce la viață trebuie să-i revină respirația (II Rg. 17, 21-22). Morții dorm în mormintele lor, iar, în momentul învierii, ei se vor ridica din nou (IV Rg. 13, 21; Is. 26, 14, 19;). Morții dorm acum, însă ei vor fi deșteptați/treziți (Dan. 12, 2) și, în sfârșit, ei se vor întoarce la viață (Dan. 12, 12).

Motivul pentru care problema supraviețuirii israelitelilor dincolo de această existență pământească a fost abia

sesizată în rândul Israelului de-a lungul secolelor, se datorează concepțiilor antropologice tradiționale ale poporului lui Yahwe: ființele umane au fost create din trup și suflet (sau suflare) (Fac. 2,7-8), din care s-a format o unitate organică indispensabilă pentru a trăi. Persoana nu a fost alcătuită doar dintr-un element perisabil/alterabil (trupul/carnea), ci și dintr-o parte imaterială, capabilă de nemurire (sufletul). Viața încetează în momentul în care suflarea de viață oferită de Dumnezeu este luată înapoi (Ps. 103, 29-30), iar trupul, de acum înainte, rămânând fără de viață, este sortit să se întoarcă în pământ (Fac. 3, 19). Existența umbrelor în [...] Șeol, menționată de numeroase ori, cu precădere în Psalmi, se desfășoară în opoziție cu însăși viața (un fel de „nonviață”) și, de aceea, nu se poate identifica niciun element pozitiv al acestei existențe. Pentru poporul lui Israel, este posibil să nu fie nicio victorie asupra morții; israelitenii iau în considerare doar ideea că, după moarte, intră într-o stare de existență în care așteaptă o renaștere completă a ființei umane.

Moartea, care semnifică ruptura totală dintre cel decedat și lumea celor vii și, mai presus de toate, ruptura dintre om și Yahwe, este înțeleasă mai ușor în momentul în care cel mort lasă în urma sa un fiu sau când trupul său este îngropat în mormântul strămoșilor săi. Prin acestea, cei decedați din poporul lui Israel supraviețuiesc prin descendenții lor, iar, prin ritualul de îngropare, ei reintră în contact cu strămoșii lor. Lăsând în urma lor un urmaș, chiar dacă un israelit a murit, poporul lui Israel se perpetuează și îi este asigurată continuitatea.

Treptat, sub presiunea tragicelor evenimente pe care poporul lui Israel a trebuit să le îndure (dispariția Regatului de Nord, în secolul al VII-lea; căderea Ierusalimului și sfârșitul Regatului Iudaic, în secolul al VI-lea; exilul și greutățile întâmpinate în reconstituirea comunității iudaice sub stăpânirea persană), problema condiției umane a început să ocupe un loc preponderent în gândirea evreilor. Ies în evidență întrebările legate de soarta celor fideli tradiției, precum și cele legate de locul rezervat pentru ei după moarte. Aceste frământări se observă cel mai bine în decursul crizei poporului evreu din perioada declinului Imperiului Persan și în timpul conducerii lui Antioh Epi-fanes. Poporul lui Dumnezeu se divide în grupuri care se confruntă între ele pentru a obține putere în Ierusalim și se dezlănțuie persecuțiile asupra celor care rămân fideli legii lui Dumnezeu. Moartea pentru Yahwe părea o cauză pierdută; martirii mureau de prisos; profeția referitoare la învierea morților, însă, le-a oferit evreilor posibilitatea de a se raporta altfel la circumstanțele pe care le-au îndurat. În doctrina despre înviere, ultimul cuvânt îi revine Dumnezeului lui Israel și el răsună pe buzele celor drepecți. Învierea, cea care se află la baza Evangheliei Noului Testament, a fost elementul central de rezistență al evreilor la procesul de elenizare.

Am menționat faptul că învierea este o învățătură străină Vechiului Testament. Ea este rezultatul unor influențe externe, care s-au pliat în diferite moduri în decursul istoriei poporului lui Israel. În urma unor examinări, fără a-i nega importanța, contribuția venită din exteriorul Israe-

lului poate fi restrânsă, și, în momentul în care vreun evreu afirmă că decedatul (provenit din poporul lui Dumnezeu) va învia, el se poate baza pe argumente din învățătura iudaică. Canaanul sau Orientul Apropiat au oferit Israelului numeroase teme de gândire și limbajul prin care să le trateze, dar reîntoarcerea la viață într-o manieră simplă, prezentată printr-un fenomen agrar, a fost respinsă de către Yahwe și nu a fost acceptată decât în urma unui proces riguros de purificare. Mult mai târziu, este posibil ca învățăturile persane să fi servit drept influențe pentru viziunile iudaice despre viața de dincolo, însă persienii au văzut în înviere un element al recreerii universului, în timp ce textele din Vechiul Testament (Is. 26; Dan. 12) au descris-o ca pe un eveniment care implică toți dreptii din poporul lui Israel. Astfel, universalismul unor texte se află în contrast cu particularismul altora.

Originea credinței în înviere trebuie identificată chiar în tradiția yahwistică: Vechiul Testament proclamă puterea lui Yahwe, cea care nu poate fi oprită de nicio altă forță; așa cum este Dumnezeu al morții, El este și al vieții (1 Rg. 2, 6; Deut. 32, 39; Is. 25, 8). Dumnezeu a creat și, de asemenea, El poate recrea (2 Mac. 7).

Dreptatea lui Dumnezeu, accentuată în tot Vechiul Testament, mai devreme sau mai târziu, se va manifesta și, după cum am văzut, învierea va permite ca acest lucru să se întâmple. În final, victoria asupra morții, care în primă instanță îi va cuprinde pe dreptii poporului lui Israel, oferă și ocazia ca Dumnezeu să Își reverse a Sa milostivire și, pe această cale, să răspundă întrebării psalmistului vizavi

..... ***File de ucrainism și credință***

de viitorul definitiv al celor care cred în milostivirea lui Dumnezeu (Ps. 6; 15; 22). Așadar, credința în învierea morților este bazată pe puterea lui Dumnezeu, pe dreptatea Sa și pe dragostea Sa, așa cum au fost acestea revelate de-a lungul istoriei poporului lui Israel.

[„CU”, 443-444, noiembrie 2021]

Martorii întrupării Domnului

Icoana Nașterii Domnului ne oferă posibilitatea fiecăruia dintre noi să ne creăm propria opinie și imagine, legate de cele ce s-au petrecut la Betleem în acele zile, precum și asupra „personajelor” care au fost martori și mărturisitori ai marelui și unicului eveniment din istoria omenirii, cel al Nașterii Fiului lui Dumnezeu, al întrupării Lui pe pământ.

Primul martor ocular la peștera Betleemului a fost *Iosif*, tatăl adoptiv al lui Iisus Hristos și logodnicul Mariei. Din Biblie, cunoaștem că acesta se trăgea din neamul regelui David, era văduv, a avut copii din prima căsătorie, iar, în urma celor revelate de Înger în vis, Iosif acceptă să înfrunte orice obstacol, pentru a fi alături de Prunc și de mama Sa. Bătrânul Iosif îi întruchipează pe toți tații, părinții noștri, pe bărbații neamului, pe toți eroii curajoși care s-au jertfit pe toate câmpurile de luptă pentru apărarea neamului. De asemenea, tatăl adoptiv al lui Iisus Hristos reprezintă chipul taților jertfitori, care s-au ostenit și se ostenesc pentru a-și hrăni, apăra și întreține familia, chiar și în cele mai grele momente ale istoriei.

Următorii martori, în ordinea cronologică, au fost *păstori*. Aceștia erau oameni simpli, săraci, care trăiau la limita subzistenței, păzindu-și animalele pe timp de noapte.

Erau oameni săraci, dar curați cu inima, învrednicindu-se să-i vadă pe îngerii care le-au binevestit marea minune, ce avusese loc chiar aproape de locul în care ei își pășteau oile. Acești păstori, care au ascultat vorbele îngeresti și au vizitat Pruncul chiar în noaptea nașterii, îi închipuie pe oamenii simpli, nelacomii, nedoritori să domine, ci mulțumiți cu ceea ce le-a dat Dumnezeu, nu-și pierd nădejdea și credința în Dumnezeu și în pronia Lui. Nădejdea lor nu a fost în zadar, deoarece s-au învrednicit să-l vadă pe Iisus și să I se închine (Lc. 2).

Veniți din depărtare, de la mii de kilometri distanță, următorii martori ai nașterii au fost *magii* de la Răsărit. Noi zicem că au fost trei pentru că trei au fost darurile aduse lui Iisus: aur, smirnă și tămâie. Evanghelistul Matei nu precizează numărul lor, ci doar folosește pluralul: *magi*. Aceștia simbolizează lumea păgână, neamurile chemate la cunoașterea adevăratului Dumnezeu, dar, în același timp, magii îi închipuie pe toți înțelepții, bogații și puternicii lumii care sunt chemați atât să-i aducă doxologie lui Dumnezeu, cât și să fie în slujba oamenilor. Nu este imposibil să fii un om puternic și, în același timp, să fii slujitor Pruncului Iisus. Magii L-au căutat pe Dumnezeu, deși, din punct de vedere material, nu le lipsea nimic. Atunci, ce le-a trebuit sau ce au căutat, riscându-și viața prin lunga călătorie, doar să-L afle pe Iisus? Le-a lipsit fericirea. Le-a lipsit împlinirea sufletească, pe care, cu siguranță, au căutat-o și în alte locuri, dar nu au aflat-o decât la Betleem.

Al patrulea martor sunt eu, fiecare creștin, care, în pragul marelui Praznic, mă pregătesc cu post și rugăciune

pentru a-L afla și a-L vesti prin colind, pe Cel care se naște pentru noi și pentru a noastră mântuire.

Din acest scurt tablou al martorilor prezenți la Nașterea Mântuitorului, putem trage concluzia că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat pentru *cei săraci și pentru cei bogați; pentru evrei și pentru păgâni; pentru cei mari și pentru cei mai mici*, arătându-ne și prin Nașterea Sa că singurul lucru la care privește Dumnezeu și în care vrea să se nască este *sufletul omului*.

[„CU”, 445-446, decembrie. 2021]

Primul Crăciun la Ruscova

Începând cu data de 1 octombrie, cu binecuvântarea Preafericitului părinte Daniel, am fost numit preotul Parohiei Ortodoxe Ucrainene Ruscova, în urma pensionării vrednicului părinte vicar Ioan Pițura. Comuna Ruscova este o comunitate mare și compactă, cu oameni harnici și gospodari, credincioși și iubitori de biserică și de Hristos, având tradiții deosebite în perioada marelui Praznic al Nașterii Domnului. Este prima oară când, împreună cu familia, am sărbătorit Nașterea Domnului în Ruscova și eram curioși și emoționați de cum se vor derula evenimentele din cadrul acestui mare și luminat Praznic.

De remarcat este faptul că sunt unele obiceiuri de Crăciun pe care le avem în comun toți ucrainenii, cum ar fi: masa de post din Ajun, colindatul copiilor în Ajunul Crăciunului din casă în casă și altele. Sunt însă și unele obiceiuri particulare, pe care le are fiecare parohie și pe care enoriașii se străduiesc să le țină cu sfințenie, transmițându-le din generație în generație.

Așa cum am menționat și mai sus, în Ruscova, copiii au colindat în Ajun la fiecare casă, vestind Nașterea Domnului. La miezul nopții, la ora 12.00, toți credincioșii au fost prezenți în biserică, la slujba Pavecerniței și a Utreniei cu Litie, iar, la final, frumos ne-au încântat colindătorii din

Viflaim. Slujba de noapte s-a încheiat în jurul orei 3:00, iar biserica era neîncăpătoare, fiind prezenți foarte mulți credincioși, aceștia dorind să fie parte a *Betleemului*, a *staulului unde se naște Hristos*.

În prima zi de Crăciun, la ora 10:00, am început Sfânta Liturghie, iar în timpul pomenirilor de la Liturghie ne-a încântat corul de femei al parohiei, format și condus de tânăra preoteasă Iustina Iurcea. După încheierea Liturghiei, preoteasa le-a mai făcut o surpriză enoriașilor, prin faptul că i-a pregătit și pe mai mulți copii din parohie să susțină un concert de colinde în fața tuturor celor prezenți. Moș Crăciun le-a dat daruri, iar familiile lor erau atât de impresionate, încât nu s-au putut abține ca să nu aplaude pe frumoșii și destoinicii noștri colindători. Corul de copii era unul numeros (peste 60 de membri), iar colindul s-a făcut auzit tuturor celor prezenți în lăcașul de cult.

A doua zi, la lăcașul de cult, au sosit tinerele fete din Procesiunea bisericii, costumate tradițional. Pe întreaga durată a Liturghiei, au stat în genunchi la rugăciune, iar, la momentul cuvenit, au cântat Tatăl Nostru cu glasuri în-gerești. După terminarea Slujbei, a avut loc înconjurul bisericii – obicei unic în parohiile noastre, fetele cu praporii în mâini interpretează multe și diverse colinde închinare Nașterii Domnului.

A treia zi de Marele Praznic a fost ca o încununare a celor trei zile de trăire duhovnicească înaltă, după care toți credincioșii s-au întors la casele lor cu o oarecare tristețe, deoarece tot ce este frumos și înălțător trece atât de repede...

..... ***File de ucrainism și credință***

Nădejdea și mângâierea noastră este faptul că trece un praznic și vine altul, a trecut Crăciunul, dar vine Anul Nou și Epifania Domnului, praznice care ne vor mângâia și ne vor bucura sufletele, făcând iarăși vie *adierea duhului în inimile noastre*.

[„CU”, 447-448, ianuarie 2022]

Bucuriile Domnului Hristos

Fiecare dintre noi, viețuitori vremelnici pe acest pământ, ne dorim să avem cât mai multe clipe de bucurie și fericire. Și, deși dreptul Iov zice că: „omul născut din femeie, are puține zile de trăit și se satură de neazuri” (Iov. 14, 1), nu cred că ne putem plânge, zilnic, de necazurile și de bolile care vin asupra noastră, și că nu avem parte de clipe sau de motive de bucurie.

În perioada Vechiului Testament, pentru că oamenii nu aveau revelată viața cea veșnică, iar fiecare om după moarte mergea în *șeol*, toată fericirea și bucuria erau căutate aici, pe pământ. De aceea, omul care avea mulți copii, multe bogății și trăia mulți ani pe pământ era binecuvântat de Dumnezeu. Cel care era lipsit de aceste daruri era considerat privat de binecuvântarea divină sau chiar blestemat.

Venirea lui Iisus pe pământ schimbă paradigma gândirii vechi testamentare, aducând o nouă învățătură – cea a vieții veșnice. Cine nu are posibilitatea de a se bucura pe acest pământ, de această viață, fiind oropsit de soartă, mai are o speranță: în veșnicie.

Putem spune cu convingere că marea parte a oamenilor au de ce să se bucure în viața aceasta: unii se bucură de familiile lor, alții se bucură de avuțiile lor, iar alții se bucu-

ră de înțelepciune. Și am putea enumera multe daruri sau motive care ne fac să zâmbim și să ne bucurăm.

Fiul lui Dumnezeu a trăit pe pământ 33 de ani, fapt pentru care ne întrebăm care sunt bucuriile pe care le-a trăit Hristos Domnul în această viață? S-a bucurat oare de micile sau marile bucurii omenești pe care noi le trăim? Tradiția bisericii ne spune că Iisus a fost văzut adesea plângând, dar niciodată râzând.

Pe Mântuitorul L-a bucurat credința sutașului, un om păgân care dă dovadă de o încredere în autoritatea dumnezeiască a lui Iisus cum nu s-a văzut nici în Israel. (Mt. 8, 8-10). L-a bucurat compania lui Lazăr din Betania, care era prietenul Său, și pe care L-a înviat din morți a patra zi (In. 11). L-a bucurat și femeia cananeancă, care, în urma insistenței neobișnuite în rugămintea ei către Iisus Hristos, obține însănătoșirea fiicei sale în mod miraculos (Matei 15).

În Evanghelia de la Luca (10, 20), Iisus exclamă: „Dar nu vă bucurați de aceasta, că duhurile vi se pleacă, ci vă bucurați că numele voastre sunt scrise în ceruri”. Iată că bucuria scrierii numelui în lista dreptilor este o bucurie dublă: atât a omului, cât și a Domnului Hristos.

Mai are însă Hristos o bucurie, una pe care nu a mărturisit-o: bucuria mântuirii omului! Mântuirea unui singur om este pricină de mare bucurie pentru Fiul lui Dumnezeu, deoarece aceasta arată că, pe de o parte, Întruparea Lui nu a fost zadarnică, iar, pe de altă parte, demonstrează că adevărata învățătură este însușită de oameni și îi duce la *viața cea veșnică*.

[„CU”, 449-450, februarie 2022]

Viața – darul lui Dumnezeu

Viața fiecăruia dintre noi este darul exclusiv al lui Dumnezeu. Niciunul dintre noi nu-și alege nici timpul, nici locul și nici familia din care să se nască. Omul are viață și este suflet viu nu atunci când se naște, ci atunci când se zămislește. Acest mare dar al lui Dumnezeu, viața, trebuie apărută.

Porunca din Decalog care face referire la cel mai de preț dar al lui Dumnezeu este cea de-a șasea: „Să nu ucizi!”. Această poruncă oprește crima sub toate aspectele ei: ucidere, sinucidere, avort și eutanasiu. Fiind darul Lui Dumnezeu, doar El decide când se va despărți sufletul de trup, iar orice alt mijloc de curmare a vieții constituie atât o încălcare a celei de a șasea porunci, cât și o substituie a Creatorului, și, în consecință, un păcat foarte grav.

Avortul este o crimă, la fel ca „uciderea de prunc sau lepădarea de copii” (cf. Pravila de la Govora, din 1652, a lui Matei Basarab). Avortul este oprirea unei inimi care bate (pr. prof. dr. S. Tofană), căci omul este viu din momentul concepției și are statutul de ființă umană. În același context, Hreef Peter (dr. ginecolog) afirmă: „Din secunda în care prima celulă a trupului uman se formează, acea celulă poartă în sine demnitatea umană și dreptul inalienabil la viață”. Tot mai mulți medici specialiști recunosc că fiin-

ta umană, în toată complexitatea ei, este vie, este o viață nouă din momentul conceperii, iar nu doar din cel al nașterii.

Biblia nu vorbește despre avort, dar vorbește despre viață, cum nu o face nicio altă carte pe pământ. Iată câteva texte din Sfânta Scriptură: Fac. 2, 7: „Atunci, luând Domnul Dumnezeu țărână din pământ, a făcut pe om și a suflat în fața lui suflare de viață și s-a făcut omul suflet viu”. Putem vedea în aceste versete imaginea Tatălui cerească comparată cu un olar, care îl plămăuiește pe om din țărână, dăruindu-i viață. Aceasta este singura percepție pe care autorul acelor timpuri a putut să o exprime, iar prorocul Moise să o consemneze în cartea sa.

În Ps. 138, 13-15, citim: „Tu ai zidit rărunchii mei, Doamne, Tu m-ai alcătuit în pânțele maicii mele. Te voi lăuda că sunt o făptură așa de minunată. Minunate sunt lucrurile Tale și sufletul meu le cunoaște foarte”.

I Cor. 3, 16-17 ne relevă următoarele „Nu știți, oare, că voi sunteți templul lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi. De va strica cineva templul lui Dumnezeu îl va strica Dumnezeu pe el”. Această comparație pe care o face Sfântul Pavel cu privire la ființa umană ne întărește, încă o dată, convingerea pe care o are Dumnezeu despre fiecare suflet. Prin sufletul nostru dăruit nouă de Dumnezeu, suntem atât purtători de Duhul lui Dumnezeu, cât și temple ale Lui, ale Creatorului. Iată cât de importantă este viața noastră!

În I Tim. 2, 15, stă scris că femeia „se va mântui prin naștere de fii, dacă va stăruî, cu înțelepciune, în credință, în iubire și în sfințenie”.

Mântuirea de care femeia va avea parte dacă va naște prunci înseamnă eliberare, scăpare; îndepărtarea ei de orice pericol natural; izbăvirea ei de moarte veșnică de boli, de suferință și de durere.

Asociația „România pentru viață”, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh, este la a 12-a ediție a *Marșului pentru viață*, un eveniment care are loc, în fiecare an, în preajma praznicului Bunei Vestiri, și care se desfășoară în aproape toate orașele țării, având drept scop conștientizarea celor care au plănuisit sau plănuiesc să întrerupă o sarcină, din orice motiv, căci avortul nu te scutește de responsabilitatea de a fi mamă, ci te face mamă a unui copil ucis, din libera alegere. Biserica Ortodoxă Română vine și în sprijinul mamelor minore și al mamelor din mediul rural defavorizat, încercând prin diferite mijloace terapeutice să prevină întreruperea de sarcină.

[„CU”, 451-452, martie 2022]

Arătările Domnului Înviat

Din relatările Sfinților Evangheliști, toate marile lucrări de mântuire a omului pe care le-a înfăptuit Iisus Hristos au fost văzute de ucenicii Săi, propovăduite, iar, mai târziu, consemnate în Sfintele Evanghelii. Învierea lui Hristos este singura minune, unica lucrare a Domnului care nu a avut martori. Momentul învierii din morți nu a fost văzut de nimeni. Domnul Hristos înviat a fost văzut după învierea Sa din morți, iar aceste dezvăluiri le-au mărturisit ucenicii Săi și ni le-au transmis și nouă pe cale scrisă, prin Evanghelii. Astfel, Iisus Hristos a fost văzut în viață după înviere de mulți martori, însă nimeni nu a văzut cum și când s-a produs marea minune a Învierii, și aceasta se datorează faptului că omul nu avea capacitatea fizică și duhovnicească de a fi martor la o asemenea minune.

Evangheliștii au surprins câte un moment mai deosebit, câte o arătare a Domnului înviat, pe care le-au consemnat în Evangheliile lor, după cum urmează:

Sfântul Evanghelist Matei menționează că Învierea Domnului s-a petrecut într-un fel în care n-a văzut nimeni, deoarece mormântul era păzit de străjeri. Doar Matei menționează acest amănunt legat de păzirea mormântului (Mt. 27, 63-65). De asemenea, ni se spune în această evanghelie despre faptul că ostașii s-au dus și au spus cele ce

au văzut la mormânt, însă au fost mituiți și îndemnați să răspândească un zvon cum că Trupul lui Iisus a fost furat în timp ce ei au adormit. Numai Matei descrie acest amănunt. Totodată, el descrie două arătări ale lui Hristos înviat: arătarea femeilor mironosițe și arătarea ucenicilor.

Evanghelistul Marcu prezintă o primă arătare al lui Hristos către Maria Magdalena, din care scoate șapte draci. Pentru noi, creștinii de azi, este o mare nădejde să aflăm că primul om care a moștenit Raiul era tâlharul de pe cruce, care s-a pocăit, iar prima femeie care l-a văzut pe Domnul înviat era o păcătoasă, pe care o curățește de toate patimile ei. De asemenea, Sf. Marcu (în cap.16) mai vorbește despre o arătare a lui Iisus la doi ucenici care mergeau în sat.

Evanghelistul Luca descrie în mod amănunțit călătoria Domnului înviat spre Emaus alături de cei doi ucenici – Luca și Cleopa (Lc. 24). La finalul călătoriei spre Emaus, Domnul Hristos li se descoperă celor doi prin frângerea pâinii. Este prima împărtășanie sub chipul pâinii și al vinului, realizată după înviere. Tot Sfântul Luca menționează despre arătarea Domnului înviat pe Muntele Măslinilor, când Hristos s-a înălțat la Cer. Este singura Evanghelie care prezintă detalii cu privire la acest eveniment, Înălțarea lui Iisus.

Evanghelistul Ioan prezintă câteva arătări ale Domnului înviat: Iisus se arată ucenicilor și-i împuternicește să ierte și să dezlege păcatele oamenilor; după opt zile, se arată iarăși ucenicilor, fiind de față și Sf. Toma (In. 20). În capitolul 21 al Evangheliei, Mântuitorul se arată la Marea

..... ***File de ucrainism și credință***

Tiberiadei, unde erau prezenți șapte ucenici ai Domnului, printre care se aflau Toma și Petru. Evanghelia a patra se încheie cu următoarele cuvinte: „Dar sunt și multe alte lucruri pe care le-a făcut Iisus și care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărțile ce s-ar fi scris” (In. 21, 25). Oare câte lucruri minunate a făcut Iisus pentru mulți, mulți oameni? Câte arătări de după înviere și fapte minunate, precum drumul spre Emaus, au fost înfăptuite? Probabil multe și foarte multe! Dar nouă ne-au consemnat evangheliștii doar câteva lucrări minunate, pentru ca *să credem că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, și crezând, viață să avem* (In. 20, 31).

[„CU”, 453-454, aprilie 2022]

Între Înviere și Înălțare

Știm din Sfintele Evanghelii că Iisus Hristos, după învierea Sa din morți, a mai stat pe pământ timp de 40 de zile, după care S-a înălțat la Cer. În această perioadă, el s-a arătat ucenicilor Săi și celor apropiați, Sfântul Apostol Pavel mărturisind că L-au văzut după înviere aproximativ 500 de frați. Arătările Mântuitorului după învierea Sa din morți sunt diferite pentru cei care au avut ocazia de a-L vedea înviat. Spre exemplu, Sfântul Evanghelist Ioan ne mărturisește că Iisus s-a arătat Mariei Magdalena, care, însă, nu-L recunoaște, crezând că e grădinarul, zicându-I: „dacă Tu L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus și eu Îl voi ridica” (In. 20, 15). Atunci când îi rostește numele și îi zice Maria!, ea îl recunoaște și pleacă mai departe, spre a vesti ucenicilor ceea ce aflase. Sfântul Luca ne istorisește în cap. 24 că, în drumul lor spre Emaus, cei doi ucenici nu-L recunosc, decât mai târziu, după ce li se descoperă prin frângerea pâinii. Ucenicilor Săi li se arată intrând prin ușile încuiate, le dă Pacea Sa și îi învestește cu puterea de a ierta și de a dezlega păcatele oamenilor.

Duminicile de după Înviere și până la Înălțare ne întâlnesc convingerea că Domnul Hristos a înviat. Protagonistii duminicii Sfântului Apostol Toma și Duminicii Mironosiștelor sunt martorii cei mai apropiați ai lui Iisus, iar urmă-

toarele trei duminici ne vorbesc despre propria noastră înviere, care va avea loc în baza Învierii Domnului.

Prima duminică este închinată Sfântului Apostol Toma. Acesta nu a fost de față în duminica învierii când Iisus li s-a arătat apostolilor Săi. Astfel că, la opt zile după înviere, duminica, Hristos intră iarăși prin ușile încuiate la Apostoli și-l invită pe Toma alături de El, zicându-i: „Adu degetul tău încoace și vezi mâinile Mele și adu mâna ta și o pune în coasta Mea și nu fi necredincios, ci credincios” (In. 20, 27). La această invitație, Toma răspunde minunat pentru noi toți, mărturisind: „Domnul meu și Dumnezeuul meu!” (In. 20, 28). Îndoiala lui Toma este firească, având în vedere că a văzut prin ce pătimiri a trecut Învățătorul lui. Domnul Hristos îl invită la atingere, la pipăirea rănilor, pentru a se convinge și a-i convinge și pe alții de acest mare adevăr, că Hristos a Înviat!

A doua duminică este cea a Sfintelor femei Mironosițe. Acestea au fost primii martori ai învierii Domnului. Ele au venit dis-de-dimineață să ungă Trupul lui Iisus, dar au găsit mormântul gol. Mironosițele sunt femeile curajoase care L-au urmat pe Iisus până la Golgota și nu puteau să-L părăsească în mormânt, fără a împlini ritualul iudaic – acela de a-I unge Trupul cu mir. După ce au aflat mormântul gol, iar îngerii le-au dat marea veste, ele au mers și le-au spus ucenicilor, făcându-se astfel „apostolii apostolilor”.

Cea de-a treia duminică după Înviere este cea a Paralticului de la Vitezda (In. 5, 1-15). În această pericopă, nu ni se vorbește despre Învierea Domnului, ci despre un om

neputincios cu trupul, care de 38 de ani zăcea la marginea scăldătoarei și aștepta momentul tulburării apei, pentru a se coborâ în ea. Acest om, deși este viu, are corpul paralizat, imobil, sau, am putea zice, este sănătos sufletește, dar mort trupește. Mântuitorul vine la el, îl întreabă ce-și dorește, iar, mai apoi, îi înviază trupul. Minunea este mare, fiind în raport cu răbdarea și nădejdea paralticului. Niciodată, un om care are nădejde neclintită în Dumnezeu, nu va rămâne părăsit și singur la nesfârșit.

Duminica a patra este închinată Samarinencei (In. 4, 5-42). În această pericopă, Iisus poartă un dialog cu o femeie păgână. Este cel mai lung dialog consemnat de evangheliști pe care l-a purtat Hristos cu cineva, iar, în urma acestei discuții, femeia lasă totul la fântână, pleacă în cetate, vestind și chemând pe toți oamenii să-L vadă pe Mesia, care l-a spus tot ce făcuse ea. Această femeie era sănătoasă trupește și nu părea să aibă probleme, însă, prin viața ei păcătoasă, era moartă din punct de vedere sufleteș. Iisus vine la ea, îi cere apă, iar, mai apoi, îi oferă o cale prin care îi învie sufletul din păcat!

A cincea duminică este cea a Orbului din naștere (In. 9). Este vorba despre un om care s-a născut orb, și, cu toate că nu avea ochi, știa cine este Iisus, căci striga după El: „Iisuse Fiul lui David, miluiește-mă!”. Cea mai mare parte a mulțimii care-L urma pe Domnul avea ochi, dar nu-L putea vedea așa cum acest bolnav nefericit l-a văzut. Nu știa cu cine umblă, cine este Iisus Hristos! Domnul îi dăruiește ochi trupești, pentru a se bucura și de această lume văzută. Acest orb rămâne pentru noi un model de mărturi-

sire, prin care se întărește cuvântul Domnului care zice: „cei curați cu inima Îl vor vedea pe Dumnezeu”. Vederea Lui Dumnezeu sau cunoașterea Lui este elementul esențial pentru a dobândi viața veșnică. Cine nu L-a întâlnit pe Dumnezeu în această viață, nu-L va găsi nici în cea viitoare, iar Sfinții Părinți ne învață că Dumnezeu poate fi văzut și cunoscut cu inima, iar nu cu ochii trupești.

Rămâne memorabil pentru noi, în aceste zile, răspunsul dat lui Toma de Domnul Hristos: „Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut și au crezut!” (In. 20, 29).

[„CU”, 455-456, mai 2022]

Aștept Învierea Morților...

Așteptarea este o stare a sufletului uman prin care acesta își exprimă dorința de a se împlini un eveniment sau un fapt, pentru ca omul să fie mai fericit. Așteptarea este în strânsă legătură cu răbdarea. În redactarea recentă a Psalmilor, cuvântul vechi „am răbdat” a fost înlocuit cu „am așteptat”: „Răbdând, am răbdat pe Domnul” a fost înlocuit cu „Așteptând, am așteptat pe Domnul” (Ps. 39, 1). De asemenea, la aceeași așteptare, se referă Domnul în Matei 10, 22, zicând: „Cine va răbda până la sfârșit se va mântui”, adică cine va *aștepta și va răbda tristețea așteptării*, acela se va mântui.

Toate marile destine biblice au fost marcate de așteptare. Moise a așteptat să scape din robia egipteană 40 de ani, călătorind prin pustiu și sperând să ajungă pe pământul făgăduinței, Canaan. Avraam a așteptat până la bătrânețe ca soția lui, Sarra, să-i nască un fiu. Iosif a așteptat să se întoarcă în casa tatălui său, Iacov. Ioachim și Ana au așteptat până la adânci bătrâneți ca să se nască Sfânta Fecioară. Zaharia și Elisabeta, de asemenea, au așteptat o viață întreagă să se nască Înaintemergătorul și Prorocul Domnului, Ioan. Toți oamenii din vechime, începând cu Adam, au așteptat mii de ani să se nască Mântuitorul Hristos. Și cred că exemplele ar putea continua. Așteptarea

este starea noastră permanentă, indiferent că așteptăm ceva bun ori așteptăm ceva rău, inimile ne sunt încercate de o oarecare tristețe, deoarece prevestirea răului este tristă prin natura sa, iar așteptarea binelui pricinuieste tristețe prin faptul că binele întârzie să apară.

Așteptarea este ca o ceață deasă care se așterne peste lumea întreagă. Prin ea zboară păsările și în ea adorm toate animalele sălbatice. Firele de iarbă și florile câmpului așteaptă ploaia și soarele. Copilul așteaptă ajutor de la părințele său, bătrânul așteaptă o veste de la copiii săi, adânc în noapte, cineva așteaptă să adoarmă. Oamenii din toate țările și de toate vârstele își îneacă visele în nemărginitele valuri ale așteptării.

Fiecare lucru se cere a fi făcut la timpul său și orice așteptare trebuie să fie potrivită cu lungimea zilelor noastre, ca nu cumva, așteptând prea mult, să obținem ceva, să ajungem a-l primi atunci când nu ne mai folosește și nu ne produce nicio bucurie. Solomon, în Cartea Pilde 13, 12, spune: „Așteptarea prea îndelungată îmbolnăvește inima, iar dorința împlinită este pom al vieții”. Dorințele care sunt bine rânduite ne scapă de iadul neîmplinirilor.

Dumnezeu Se află în așteptare față de noi, oamenii. De la începutul lumii și până astăzi, Dumnezeu așteaptă întoarcerea noastră. Așteptarea Lui este atât de lungă, cât este viața noastră, ca, mai apoi, să o ia de la început cu fiecare om născut în lume, iar și iar.

Personal, am fost mereu într-o neîntreruptă așteptare: așteptam să treacă iarna, să vină vara, deoarece e vacanța mare, așteptam să treacă noaptea, pentru a se face ziua,

așteptam să-mi revăd prietenii, ca să ne jucăm, așteptam să cresc, să termin școala, să fiu om mare și să fac ce vreau... Am așteptat să termin facultatea și să devin preot, acum aștept cu nerăbdare finalizarea construcției la noua biserică parohială, și, iată că așteptarea este într-o continuă prelungire și schimbare în funcție de timpurile și locurile unde trăim și ne desfășurăm activitatea.

Așa cum am amintit mai sus, așteptările noastre sunt de multe feluri și diferă de la om la om. Este însă o așteptare comună, o ultimă așteptare, pe care o cerem atunci când rostim Crezul: „Aștept Învierea morților și viața veacului ce va să fie”. Dincolo de această așteptare nu mai este niciuna. Aceasta este ultima și cea mai importantă, căci însăși trecerea timpului apasă cu tristețe asupra noastră, de unde cunoaștem că sufletul nu a fost făcut pentru timp și așteptare, ci pentru viața veacului ce va să fie.

[„CU”, 457-458, iunie 2022]

Omul – Trup și Suflet

De cele mai multe ori, auzim că, potrivit învățăturii de credință ortodoxă, sufletul omului este superior trupului, de o importanță majoră, veșnic, iar mântuirea lui reprezintă cel mai important obiectiv pe care ar trebui să-l aibă creștinul adevărat. Însuși Mântuitorul ne spune că: „Ce-i folosește omului să câștige lumea întreagă, dacă-și pierde sufletul?”. Da, este adevărat că, în textele scripturistice, se insistă pe partea sufletească a omului, deoarece de trup omul se îngrijea și se îngrijește, de multe ori, excesiv, uitând, în majoritatea cazurilor, să se îngrijească și de suflet.

Trupul omului nu este ceva inferior sufletului, dar nici sufletul nu este superior trupului, ci împreună alcătuiesc făptura umană, îndeplinind fiecare lucrările sale, susținându-se atât la bine, cât și la rău, în funcție de libera alegere a omului. Cu trupul se săvârșește păcatul gândit de suflet, și tot cu trupul ajung sfinții în icoane. În Matei 10, 28, Mântuitorul ne învață: „Nu vă temeți de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeți-vă mai curând de acela care poate și sufletul și trupul să le piardă în gheena”. Din acest verset, putem deduce două lucruri care contrazic percepția umană obișnuită asupra trupului și a sufletului. În primul rând, înțelegem că nu doar trupul, ci și sufletul poate fi ucis; iar, în cel de al doilea, înțelegem că

și trupul poate fi condamnat la gheena veșnică. Din aceste cuvinte, mai învățăm și că separarea sufletului de trup se face doar până la învierea cea de obște, când fiecare va fi înviat în trup și suflet pentru fericirea sau osânda veșnică.

Trupul omenesc nu este o simplă materie adusă la viață. Lucrarea creației omului este una complexă și specială, de care se îngrijește, într-un mod aparte, Creatorul Universului Însuși. Dar oricât ar fi de complexă opera lui Dumnezeu la crearea omului, mai mare și mai uimitor pentru noi este faptul că Însuși Creatorul trupului ia trupul făpturii, unind ceea ce a fost zidit cu ființa veșnică a lui Dumnezeu. Prin întruparea Domnului, trupul omenesc se ridică la demnitatea dumnezeiască, unind în chip nedespărțit și neamestecat firea omenească cu cea dumnezeiască, tocmai în acest fel, Domnul tămăduind stricăciunea care a intrat în neamul omenesc prin Adam.

Sângele vărsat pe Cruce de Hristos se amestecă în toți cei care se împărtășesc cu El în Taina Euharistiei și devin același trup și același cuget. Acesta este rostul întrupării lui Dumnezeu: toți cei care mănâncă Trupul Lui și beau Sângele Lui să primească viață în ei și să devină rude de sânge cu Hristos și cu Maica Domnului. De aceea, Mântuitorul ne numește (pe noi oamenii) frați, pentru că ne-a făcut părtași la Sângele Său, iar, dacă ar fi vorba doar despre împărtășirea de credință și de învățătură, ne-ar fi numit doar ucenici. Prin Maica Domnului, după trup, noi toți devenim frați ai lui Hristos, iar, după duh, ajungem fii ai Tatălui Ceresc.

[„CU”, 459-460, iulie 2022]

Sfântul Ilie – ocrotitorul Parohiei Ruscova

Dintre toți prorocii Vechiului Testament care au pregătit poporul pentru Întruparea Domnului, biserica noastră îi cinstește în mod deosebit pe doi: pe Sfântul Ioan Botezătorul și pe Sfântul Proroc Ilie.

Ilie prorocul a trăit aproximativ cu 850 de ani înainte de Hristos, iar despre faptele sale și despre plecarea lui la cer cu trupul ni se istorisește în Cărțile II și IV Regi ale Vechiului Testament. Prin viața sa și prin râvna de care a dat dovadă, a arătat ascultare exemplară față de Dumnezeu, demascând falsitatea idolilor și a slujitorilor acestora. Fiecare proroc și fiecare sfânt al bisericii noastre se deosebea de ceilalți prin una sau mai multe virtuți, prin care, practicându-le, se făcea cunoscut pentru contemporani, rămânând în memoria creștinilor din generațiile care le-au urmat. Iată câteva calități și înfăptuiri ale Sfântului Ilie:

- era un luptător împotriva idolatriei și a falșilor preoți;
- i-a făcut dreptate lui Nabot atunci când regele Ahab i-a răpit acestuia via;
- Sfântul Ilie a fost un om al rugăciunii smerite, al râvnei exemplare;
- Ilie prorocul, în momentul înălțării la cer, lasă urmaș pe Elisei, căruia îi dă propriul cojoc ca semn al alegerii spre slujirea Domnului;

Biserica Ortodoxă Ucraineană îl prăznuiește pe Sfântul Proroc Ilie, în fiecare an, la data de 2 august, conform calendarului pe stil vechi. În această zi, este sărbătoarea Hramului Bisericii Ortodoxe Ucrainene din Ruscova. Biserica noastră mai are un ocrotitor, pe Sfântul Ierarh Nicolae, însă părintele vicar Ioan Pițura împreună cu Consiliul Parohial și prin voința poporului au hotărât ca Hramul de vară să fie de praznicul marelui proroc Ilie, la 2 august. Îmi aduc aminte încă din copilărie de sărbătoarea Hramului din Ruscova, unde participa un mare număr de preoți, de cântăreți bisericești, de procesiuni venite din parohiile învecinate care cântau pricesne, înconjurând biserica, și de un număr impresionant de credincioși ce participau la Sfânta Liturghie.

2022 a fost pentru mine primul an în care am organizat Marea Sărbătoare la Ruscova. Ca în anii precedenți și anul acesta a fost o sărbătoare impresionantă. Sfânta Liturghie a fost săvârșită în altarul de vară de un sobor de preoți, în număr de 20, din care amintim pe: pr. dr. Nicolae Lauruc – vicar general al Vicariatului Ortodox Ucrainean, pr. protopop Petru Rahovan, pr. Claudiu Ciascai, duhovnicul Seminarului Teologic din Baia Mare, și alți preoți ucraineni din vicariatul nostru, dar și preoți români din parohiile învecinate.

De asemenea, la sărbătoarea hramului au fost prezente șapte procesiuni de fete, din următoarele șapte parohii: Poieni I, Poieni II, Poieni III, Repedea, Mănăstirea Ruscova, Crasna Vișeului și cea din parohia noastră, din Ruscova. Fetele au cântat pricesne atât în cinstea marelui proroc, cât și pricesne închinare Maicii Domnului.

Cântăreții din Crasna, de la Mănăstirea Sf. Ioan Botezătorul și din parohia noastră au dat răspunsurile la Sfânta Liturghie, fiind în armonie cu cântarea preoților în sobor, a ecteniilor.

Numărul credincioșilor participanți a fost unul foarte mare (câteva mii), aceștia rugându-se și ascultând cuvântul de învățătură, iar, la final, în timpul miruitului, fiecare dintre ei și-a lăsat obolul pentru construcția noii și mărețe biserici parohiale, lăcaș de rugăciune pe care părintele Ioan Pițura l-a început în anul 2015.

Orice sărbătoare este împodobită prin prezența oamenilor. Credincioșii noștri, în frunte cu păstorii lor, au împodobit și anul acesta biserica noastră, slăvind-L pe Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra noastră și rugându-L pentru pacea lumii și izbăvirea poporului ucrainean de sub invazia dușmanilor.

[„CU”, 461-464, august-septembrie 2022]

Fericiți cei blânzi că aceia vor moșteni pământul!

În cadrul Sfintei Liturghii din duminicile de peste an, al treilea Antifon cântat în biserici conține cele nouă Fericiri pe care le-a rostit Mântuitorul în Predica de pe Munte, și care sunt cuprinse în capitolul 5 al Evangheliei după Matei. În ultima perioadă, din cauza războiului și a urii, nemulțumirea oamenilor s-a intensificat foarte mult, fapt care m-a făcut să mă gândesc la ceea ce aduc în sufletul omului pacea, iubirea, blândețea și încrederea în Providența Divină.

Cuvintele rostite de Hristos, „Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul!”, au un mesaj și sunt de un real folos pentru creștinul care le aude, le ține la inimă și se străduiește să le îplinească. Pilda blândeții desăvârșite este Însuși Mântuitorul, care spune despre Sine așa: „Învățați-vă de la Mine, că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihnă sufletelor voastre” (Matei 11, 29). Blândețea este virtutea care împodobește personalitatea creștinului, constituind baza pe care ar trebui să se edifice întreaga viață creștină, deoarece prin blândețe se creează ambianța raporturilor firești cu aproapele.

În Vechiul Testament, ni se spune că omul cel mai blând de pe pământ era Moise (Numeri 12, 13), iar, în Noul Testament, Mântuitorul este pilda desăvârșită a blân-

deții. Iată câteva exemple: atunci când sluga Arhiereului L-a palmuit (Ioan 18, 22), Hristos nu a omorât-o, deși avea puterea să o facă. El, în schimb, cu blândețe și cu bunătate, i-a cerut socoteală zicând: „Dacă am vorbit rău, dovedește ce este rău, iar dacă am vorbit bine, de ce mă bați?” (Ioan 18, 23); când Apostolii Iacov și Ioan i-au propus să verse foc din cer peste necredincioși, cum a făcut Ilie prorocul, Iisus i-a muștrat, spunându-le că El n-a venit să piardă suflete, ci să le mântuiască (Luca 9, 54-55). În cele din urmă, condamnat fiind la moarte de judecătorii cei fără de lege, El ascultă sentința în liniște și se duce pe Golgota, unde este bătut în cuie fără a-și retrace dragostea față de ucigași, ba, dimpotrivă, Îl roagă pe Tatăl ceresc să le ierte acest păcat, pe care l-au săvârșit față de Fiul Său Unul născut. Iată cât de mare a fost blândețea lui Iisus! Cei care cugetă la viața Lui se împlânzesc față de cei ce-i supără, luând ca exemplu pe Cel care s-a arătat *chip al blândeții*.

Omul blând, care se străduiește să împlinească această poruncă a blândeții, nu va răsplăti niciodată răul cu rău, nu se va supăra peste măsură încât să fie mânios o lungă perioadă de timp, nu va ridica glasul la mânie împotriva celor ce păcătuiesc, pricinuindu-i neazuri, nu va amenința și nu se va răzbuna.

Promisiunea pe care a făcut-o Hristos celor blânzi aceea că „vor moșteni pământul”, ne explică Sfinții Părinți că, pe de o parte, pământul pe care îl vor moșteni se referă atât la zile îndelungate, cât și la multe alte bunătăți de care se vor bucura în această lume asemeni blânzilor și smeriților Iov, David sau Iacov. Blândețea și înfrânarea sau

nimicirea mâniei și liniștirea ajută enorm la sănătatea și viața îndelungată a omului, dacă luăm în considerare că, astăzi, factorul principal al decesului îl reprezintă stresul și neliniștea. Pe de altă parte, este mult mai important faptul că oamenii blânzi vor primi bunătățile promise de Dumnezeu celor ce-L iubesc, pe pământul celor vii, adică în Cer.

Este greu pentru noi, creștinii de astăzi, să fim blânzi, să fim liniștiți, să ne încredem în Dumnezeu, motivând că, acum, e mai greu de împlinit acestea față de cum era cândva... Dar fiecare generație și fiecare creștin născut în această viață nu pot trăi fără griji, fără ispite sau fără stres. Ceea ce face, însă, diferența, este modul nostru de raportare la Dumnezeu și la Cuvintele Lui: încrederea pe care ne-o punem sau nu în purtarea Lui, de grija față de noi și față de întregul Univers.

[„CU”, 465-466, octombrie 2022]

Particularitatea Evangheliei după Ioan

În cuprinsul Noului Testament, există relatarea scrisă a patru evangheliști: Matei, Marcu, Luca și Ioan. Primele trei Evanghelii sunt numite de către exegeți sinoptice, deoarece se aseamănă între ele în ceea ce privește relatarea faptelor săvârșite de Mântuitor, completându-se reciproc. Evanghelia scrisă de ucenicul iubit, Ioan, este deosebită, fiind total diferită din punctul de vedere al abordării și relatării minunilor pe care le-a făcut Iisus.

Evanghelia a IV-a se coboară în cele mai adânci latențe ale simbolismului, pentru a comunica astfel cea mai înaltă taină: cea a *veșniciei*. Prin modul în care ridică problemele oamenilor și oferă răspunsurile lui Dumnezeu, putem spune că Apostolul Ioan își selectează destinatarii și îi inițiază pentru a putea decanta din aparențe profunzimea esenței. Obiectivul lui și-a focalizat drept țintă partea cea mai sensibilă și mai „prăpăstioasă” a omului: sufletul. Acesta, prin înrudirea lui cu veșnicia, este singurul capabil să-l pătrundă pe Cel care vine de acolo și să intuiască subtilitățile demersului Său. Așadar, cel care se încumetă să purceadă la un dialog cu Hristos, având drept mijloc de comunicare limbajul ioaneic, trebuie să-și păstreze calmul chiar și atunci când lucrurile par absurde în ochii omului și să nu uite că totul este altceva decât ceea ce pare.

Ceea ce Matei, Marcu și Luca spun fățiș, Ioan spune prin semne și face aceasta mai mult decât prin simboluri. Evanghelia a IV-a folosește cuvântul grecesc semn (semon) și nu simbol pentru a defini faptele Mântuitorului care au menirea de a releva o parte a tainei Sale. Faptele Mântuitorului, în viziunea lui Ioan, sunt trimiteri spre sensurile profunde care nu ies cu ușurință și deodată la iveală și care trebuie citite în complexitatea sistemului de texte în care sunt încadrate. Ioan preferă semnul, și nu simbolul, pentru că acesta servește mai bine scopului său ce constă în dezbrăcarea trupului de materie, pentru a aduce în prim-plan calitatea esenței ei duhovnicești: este vorba de minimalizarea prezenței trupului carnal în favoarea celui spiritualizat, duhovnicesc, singurul, de altfel, care va rămâne și care va constitui dovada valorii noastre. Limbajul semnelor, ca mijloc preferențial de comunicare a marilor adevăruri, are avantajul de-a exprima progresul continuu al acestora, însă fără a le putea epuiza, dar deschizând în fața omului orizontul nesfârșit al conținutului lor. Limbajul obișnuit, datorită rigidității lui, poate doar să taie felii din realitate, să le disece cu precizie, fără însă a găsi punctul lor de unitate care este proiectat dincolo de imanență. Dacă înțelesul vorbelor Mântuitorului nu este promovat de la nivelul imediat de înțelegere spre cel simbolic, acesta se rezumă la sărăcia de sensuri pe care mintea umană este disponibilă să i le ofere. Simbolul se strecoară dincolo de acum-ul istoric, în acum-ul veșniciei.

Capitolele XII-XVII din Evanghelia a IV-a sunt cele care subliniază cel mai evident caracterul complementar al

acestei scrieri în raport cu Evangheliile sinoptice. Spre deosebire de varianta sinopticilor, Ioan propune o relatare cu scene mult mai dezvoltate, evenimentele pe care le-a selectat pentru a fi prezentate sunt mult mai detaliate, cu toate că mesajul duhovnicesc al Evangheliei nu poate fi nici epuizat și nici supus vreunei economii de cuvinte. Această minuțiozitate în prezentarea evenimentelor reprezintă o urmare firească a conștientizării pe care o are Ioan asupra misiunii sale: aceea de a transmite adevărul întocmai.

Tot ceea ce este prezentat în cadrul istoriei are o corespondență în metaistorie, prin tainicul aferent pe care Ioan îl descoperă fiecărui segment al realității umane. Ioan este, de altfel, un maestru al deschiderii ferestrelor spre infinit, un priceput cunoscător al latențelor limbajului care soliciită implicare din partea cititorului său.

Ioan are o perspectivă unică asupra rostului misiunii Cuvântului întrupat, o perspectivă ce se regăsește în toate episoadele parcursului Său, o perspectivă care conferă unitate intimă Evangheliei. Astfel, prin tot ceea ce relatează Ioan, el anticipează momentul crucii și, implicit, pe cel al Învierii, ca finalitate a misiunii pământești a Mântuitorului. Ioan nu pierde niciodată din vedere acest moment, a cărui înțelegere plenară o pregătește încă de la început.

Dacă, la sinoptici, taina Mântuitorului se revelează treptat, la Ioan, descoperim o nerăbdare pentru ca oamenii să vadă și să înțeleagă ceea ce s-a consumat în mijlocul lor și pentru ei. Astfel, la Ioan, Mântuitorul vorbește încă din primele zile despre: divinitatea Sa (In. I, 41, 45, 49),

anunță timpul crucii (In. II, 14), Învierea care-I va urma (In. II, 19), Taina Botezului (In. II, 5), pâinea euharistică pogorâtă din cer (In. VI, 51-58). Ioan nu urmărește să facă o expunere „tehnică” a modului în care s-a descoperit taina lui Hristos, ci el vrea să descopere taina însăși, întreaga profunzime și complexitate a acesteia, nu vrea o înțelegere progresistă din partea cititorului, ci el ni-L oferă pe Fiul lui Dumnezeu în toată măreția Lui. Temporalitatea în care se desfășoară narațiunea ioaneică este una care iese de sub incidența timpului istoric, având o altă dimensiune care primează: *actualitatea*. Totul se desfășoară sub auspiciile imperative ale lui acum: Iisus este Mielul care ridică păcatele lumii (In. I, 39), El este Cel ce vine din cer (In. II, 31), este pâinea cea vie care, consumată fiind, oferă viața veșnică (In. VI, 51). Toate aceste exprimări la timpul prezent încearcă să actualizeze și să permanentizeze lucrarea lui Hristos înviat, dar, în același timp, ele elimină atitudinea de distanțare pe care un cititor al zilelor noastre ar putea-o adopta, implicându-l activ în evenimentele care au orbitat în jurul persoanei Mântuitorului, dându-i sentimentul de percepere a unui adevăr viu, nu a unei constatări istorice.

Intenția lui Ioan este aceea de-a ne oferi posibilitatea unui tête-à-tête cu Hristos, la fel cum a avut femeia samarineancă sau Nicodim. De fapt, aceasta este adevărata dimensiune a vieții creștine: întâlnirea personală cu Hristos. Nu credem doar datorită mărturiei altora, ci, mai cu seamă, datorită experienței prezenței hristice în noi.

Faptele Mântuitorului nu rămân izolate doar în arealul temporal și spațial în care au fost săvârșite, iar destinatarii

lor nu sunt doar apostolii sau cei care au asistat efectiv la derularea lor, ci ele se adresează tuturor de pretutindeni și dintotdeauna. Cuvintele și faptele hristice au vocația totalității și a universalității, ignorând orice fel de limitare și invitând la însușirea lor prin imitare. Omul rememorează gesturile hristice arhetipale, iar prin repetabilitate le actualizează și le permanentizează. Astfel, Mântuitorul nu spală doar picioarele ucenicilor, ci și picioarele tuturor celor care, refuzând împotrivirea lui Petru, îi deschid ușa Celui ce bate și i se oferă, punând în fața lui Hristos firea umană denaturată pentru a fi reciclată, revalorificată de către Acesta. Tot ceea ce realizează Hristos prin îngenunchierea în fața noastră pentru a ne curăți picioarele, fie că o numim Taina Botezului, fie cea a Pocăinței sau a Euharistiei, trebuie perpetuat prin Taina Iubirii. Acesta este mesajul ascuns în spatele evidentului. Mântuitorul, prin spălarea picioarelor, nu face doar dovada adâncii Sale smerenii, ci, mai cu seamă, dovada infinitei Sale iubiri. Între aceste realități care se cheamă reciproc se revelează Dumnezeuirea Sa. Dragostea este singura cale prin care se putea realiza revelația deplină, deoarece din dragoste i s-au descoperit toate omului.

[„CU”, 467-468, noiembrie 2022]

Nașterea Domnului

Indiferent de vârstă, Praznicul Nașterii Mântuitorului, aduce, an de an, bucurie în sufletele noastre, chiar și celor mai puțin credincioși. Atmosfera exterioară, luminile din marile orașe, colindele care se pot auzi prin toate locurile, dorința de a face o faptă bună măcar în această perioadă, cadourile dăruite celor dragi, precum și cele primite de la cei dragi, toate acestea, ne spun că perioada sfârșitului de an și a începutului noului an este una deosebită, unică, transformând cel mai friguros anotimp, în cel mai așteptat, în special de către cei mici.

Bineînțeles că pentru cei credincioși, această atmosferă exterioară este doar o parte din pregătirea pentru Praznicul cel Mare. Credincioșii își pregătesc și sufletul, prin participarea la Sfintele Slujbe, în duminici și de sărbători, și în celelalte zile. De exemplu, la Ruscova, săvârșim, în fiecare vineri a postului Crăciunului, Slujba Paraclisului Maicii Domnului, urmată de Acatistul către Mântuitorul Iisus Hristos, cateheză timp de 15-20 minute și Taina Sfântului Maslu. La aceste slujbe, sunt prezenți foarte mulți credincioși care postesc și se pregătesc pentru primirea Sfintei Împărtășanii. Este important ca în acest post să ne curățim și sufletul de păcate, deoarece sufletele noastre, în această perioadă, se pregătesc să fie ieslea din Betleem în care să

se odihnească Domnul. Într-un ecfonis al Utreniei, preotul rostește: „Că Sfânt ești Dumnezeu nostru și întru sfinți Te odihnești și Ție slavă înălțăm...”. Iată că întru sfinți, întru cei curați, se odihnește Dumnezeu! Creștinii ucraineni, încă din cele mai vechi timpuri, se pregăteau și duhovnicește, dincolo de masa bogată care era pregătită, dincolo de toate obiceiurile și tradițiile care diferă de la o localitate la alta, adevăratul creștin își spăla și sufletul prin Taina Spovedaniei, iar aceasta nu este o tradiție care ține de o regiune geografică sau de alta, ci este o lege creștinească necrisă, transmisă din generație în generație, peste veacuri.

Biserica noastră nu a condamnat niciodată manifestările exterioare pricinuite de Nașterea Domnului, nici mesele bogate pregătite cu acest prilej, însă prioritatea creștinului ar trebui să fie, întâi, cea duhovnicească, iar, apoi, celelalte... Este important să ne imaginăm sau să ne întrebăm, ce anume îl face pe creștinul autentic să simtă Nașterea lui Iisus? Răspunsul este unul singur: Slujbele de la Biserică, care, pe parcursul celor trei zile, sunt deosebite, înălțătoare și emoționante. Fără biserică, Crăciunul sau orice altă sărbătoare ar fi doar mâncare și băutură. Ori Mântuitorul Însuși ne-a spus: „Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu.” (Mt. 4, 4). Iată, așadar, hrana care ne umple sufletele de bucurii duhovnicești, colindele care ne inundă inimile de la un capăt al satului la celălalt, programele sau concertele de colinde, organizate de biserică și în biserică, toate acestea nu sunt altceva decât cuvinte care ne hrănesc, ne emoționează, ne duc cu gândul la Betleem, unde Domnul a

binevoit să se nască, pentru ca, mai apoi, să ne mântuiască. Chiar dacă nu este zi în care biserica noastră să nu fie blamată pe canalele media, totuși să ne amintim că bisericii i-a dat Hristos puterea izbăvirii, bisericii S-a dat Hristos Însuși, pentru ca prin biserică să fie împărtășit creștinilor de pretutindeni, tuturor celor care vor să-L primească, care vor ca, măcar pentru câteva clipe, să-și pună la dispoziția Lui sufletele, ca acestea să devină ieslea cea din Betleem, în care Domnul s-a culcat și s-a odihnit.

În comunitățile noastre ucrainene, din Ajunul Nașterii și până de Anul Nou, oamenii se salută cu „Hristos se naște!”, răspunsul fiind: „Slăviți-L!”. Este un adevăr mărturisit în această perioadă, adevăr ce trebuie să rămână un ghid permanent al vieții noastre pământești, căci doar Lui I se cuvine „toată Slava, Cinstea și Închinăciunea, Amin!”.

[„CU”, 469-470, decembrie 2022]

Epifania și Botezul Creștin

Cu mari emoții și cu mult efort ne pregătim cu toții de sărbătorile de iarnă, deoarece nu este doar un singur praznic, ci așteptăm trei praznice mari: Nașterea Domnului, Tăierea Împrejur a Domnului și Botezul Domnului sau Epifania, iar ultima zi de praznic este închinată Sfântului Ioan Botezătorul, căci prin el, Hristos este arătat omenirii ca fiind Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii.

Boboteaza este momentul în care Domnul se botează în apele Iordanului, iar prin acest lucru, săvârșit de Ioan Botezătorul, se curățesc și se sfințesc apele. Mântuitorul acceptă să fie botezat, deși nu are păcat, nu are de ce să fie curățat, acceptă acest ritual pentru a sfinți apele și pentru a binecuvânta natura întreagă, și ea, afectată de păcatul protopărinților noștri. Acest mare Praznic mai este numit și Epifanie care înseamnă Arătare, înțelegând că, la Bobotează, Iisus Hristos se arată, este descoperit de Tatăl, care glăsuiește „Acesta este Fiul Meu cel iubit Întru care am binevoit!” (Mt. 3, 17), de Duhul Sfânt, coborât în chip de porumbel, și de Ioan Prorocul, care-L arată celor prezenți ca fiind Cel Așteptat de mii de ani.

Este știut faptul că, în Biserica noastră Ortodoxă, de aproape 2000 de ani, se practică botezul copiilor, dar și al adulților. Însă bebelușii, imediat după nașterea lor, pot

primi botezul, iar, în locul lor, credința este mărturisită de nașul sau nașii de botez. În societatea noastră, nu rareori auzim din partea unor creștini argumentul potrivit căruia Iisus S-a botezat abia la 30 de ani, în plină maturitate, iar preoții botează bebeluși, care nu înțeleg ce se întâmplă cu ei! Dacă Iisus a făcut așa, noi de ce să nu urmăm exemplul Său? Și se mai pot aduce și alte așa-zise argumente legate de această practică a Bisericii pe care unii oameni o consideră nepotrivită.

În primul rând, Botezul Domnului nu este identic cu botezul nostru personal. Hristos S-a botezat în Iordan nu pentru că avea păcate și ar fi avut nevoie de curățire de păcate, ci pentru că, prin intrarea Sa în apă, El a sfințit și a curățit apele și natura toată. Ori noi ne botezăm ca să ni se ștergă păcatul strămoșesc (al lui Adam și al Evei), păcat pe care-l moștenește fiecare om născut pe acest pământ și care se șterge doar prin baia botezului.

În al doilea rând, Mântuitorul, în convorbirea cu Nicodim, îi zice acestuia: „de nu se va naște cineva din apă și din Duh, nu va moșteni Împărăția Cerurilor” (In. 3, 5). Din aceste cuvinte, nu rezultă că acel cineva ar fi doar o persoană de 18 sau 30 de ani, ci prin cineva se înțelege orice faptură umană de la vârsta de o zi la 90 sau 100 de ani, deoarece noi, tot din Sfânta Scriptură, știm că omul dacă trăiește pe pământ doar o zi, tot nu scapă de păcate, așadar toți suntem păcătoși, indiferent de vârstă, deci avem nevoie să fim botezați din pruncie, întrucât nimeni nu-și cunoaște sfârșitul pământesc.

Al treilea argument al Bisericii noastre este mărturisirea de credință a nașilor în locul pruncului. Acest raționament este întemeiat pe mărturiile, nu puține, din Biblie, în care cineva prin credința lui ajută pe cel suferind și inconștient. (A se vedea Mc. 2, 1-9.)

Nu în ultimul rând, este important de luat aminte că Botezul Ortodox nu se face în râu sau în pârâu sau în cine știe ce bazine ori piscine, ci se face în cristelniță, unde apa este sfințită întâi, apoi, se botează omul în acea apă sfințită, adică binecuvântată de Harul Sfântului Duh, prin mâna preotului slujitor, Har care sfințește apa și o face nestricăcioasă, curată, la fel precum a fost apa Iordanului, când Domnul, prin intrarea Sa în apă, a sfințit-o.

În concluzie, putem spune că este o legătură dintre Botezul lui Iisus și botezul nostru creștin, prin aceea că ne naștem a doua oară, dar nu din apă, ci din apă și din Duh. Iar practica bimilenară de a boteza pruncii a fost lăsată de Sfinții Apostoli și continuată de Biserică până la sfârșitul veacurilor.

[„CU”, 471-472, ianuarie 2023]

Ortodoxia – Dreapta Credință

Din Istoria Bisericii Universale, cunoaștem faptul că, în primele trei secole, creștinii au fost martirizați, chinuiți în diverse moduri doar pentru simplul fapt că Îl slujeau pe Dumnezeu cel Viu și nu erau în acord cu credința împăratului de atunci.

În urma Edictului de la Milano, din anul 311, dat de împăratul Constantin cel Mare, creștinii s-au putut manifesta în mod liber, înmulțindu-se în multe cetăți din cuprinsul Imperiului Roman, ceea ce era un lucru bun, motiv pentru care Biserica noastră îl cinstește pe Sf. Împărat Constantin și pe mama sa Elena întocmai cu Apostolii.

Imediat după eliberarea creștinilor de sub teroarea martiriului, din nefericire, au apărut și ereziile sau învățăturile care otrăveau ceea ce Domnul Hristos ne-a lăsat după Înălțarea Sa la Cer. Știm, de asemenea din istorie, că primul eretic a fost un preot creștin, pe nume Arie, care învăța în mod eronat că Fiul lui Dumnezeu nu era de o ființă cu Tatăl, ci o creație a Acestuia. Și, de la prima învățătură eronată și până în zilele noastre, creștinismul sau lumea creștină s-a împărțit în zeci, poate sute de denominațiuni, fiecare pretinzând că învață adevărul, pe baza aceleiași Biblii lăsate nouă, prin voia lui Dumnezeu, pentru mântuirea noastră.

Cu Biblia în mână, prin care ar trebui să ne mântuim, noi ne-am împărțit în mai multe biserici, ne-am îndepărtat de la învățătura cea dreaptă și, în loc să ne mântuim, ne ră-tăcim. Într-adevăr, Sfânta Scriptură este o carte care cuprinde mai multe cărți, scrise de oameni diferiți, în diverse epoci ale istoriei, iar interpretarea ei, fără ajutorul Sfinților care au explicat textele Scripturii, ne-ar putea duce la o înțelegere eronată și la inducerea în eroare și a semenilor noștri.

În Scrierile Noului Testament, nu ni se precizează că Iisus ar fi lăsat pentru ucenici o anumită religie, ci doar i-a invitat să-L urmeze și să-I predice învățătura, spre mântuirea unui număr cât mai mare de oameni. În acest caz, ne putem întreba de ce au apărut religiile și încă multe? La ce mai era nevoie de religie, dacă avem Biblia? Biblia nu cuprinde toată învățătura Domnului și nici pe cea a Apostolilor, ci conține doar foarte puține învățături, minuni și evenimente care ne folosesc nouă pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu.

Odată cu apariția învățăturilor eretice, trebuia ca Adevărul să fie scris și întărit, trebuia să apară niște reguli scrise și aplicabile pentru a urma *Calea, Adevărul și Viața*. Astfel s-a născut *Învățătura de Credință Ortodoxă* sau *Dogmatica Ortodoxă*, care ne ajută să interpretăm textele greu de priceput din Scriptură în Duhul Sfinților Părinți și ne răspunde la întrebările: Care este Credința cea adevărată? Care este calea de cunoaștere a voii lui Dumnezeu? Bineînțeles, așa cum am amintit mai sus, toate bisericile pretind că dețin adevărul și că sunt mântuitoare, iar noi nu

putem nici să forțăm pe cineva să fie ortodox, nici să judecăm pe ceilalți că nu sunt ortodocși. Acestea le judecă Dumnezeu, dar noi însă știm și mărturisim că Ortodoxia este învățătura cea adevărată, primită de Mântuitorul Hristos, propovăduită de Sfinții Apostoli, transmisă și fixată în scris prin Sfinții Părinți până în zilele noastre. Sfântul Nicolae Velimirovici spunea în predicile sale că Ortodoxia este Cerul pe pământ, și așa cum cerul este imaculat, așa este și învățătura Ortodoxă.

Ortodoxia, în totalitatea învățăturilor ei, este fără de greșală și-l poate ajuta pe om să se ridice din prăpastia păcatelor, pentru a deveni Sfântul lui Dumnezeu. Acesta era și rămâne argumentul meu cel mai solid și răspunsul la întrebările: Care religie este adevărată sau Cine deține adevărul? Ortodoxia este credința cea adevărată, este Cerul pe pământ, iar pentru că unii dintre noi nu putem să înțelegem Cerul, căutăm alte învățături, care să fie mai aproape de gândirea noastră, de convingerile noastre și de nevoile noastre.

Sunt recunoscător și mulțumitor Bunului Dumnezeu pentru că m-am născut ortodox, că sunt preot ortodox și că împreună cu enoriașii încredințați spre păstorire urcăm pe urcușul duhovnicesc, pe Calea cea adevărată, dar este trist, pe de altă parte, faptul că mulți creștini ortodocși, neînțelegându-și credința strămoșească, au părăsit-o, căutând alte biserici și alte învățături.

Există un singur Dumnezeu, un singur Botez, o singură închinare și o Împărăție Cerească pe care ne-a vestit-o Hristos, însă noi, oamenii, suntem mulți, diferiți și com-

..... ***File de ucrainism și credință***

plicați... Am ajuns ca, după aproape 2000 de ani de la Înălțarea Domnului, să împărțim Biserica cea Una Sfântă Sobornicească și Apostolică în multe biserici și în multe învățături, căutând... Adevărul.

[„CU”, 475-476, martie 2023]

Învierea Domnului și Învierea Omului

Din relatările Sfinților Apostoli cunoaștem complexitatea Operei de Mântuire pe care Hristos a desăvârșit-o *pentru noi și pentru a noastră mântuire*. Cea mai mare minune din istoria umanității este și va rămâne Învierea Domnului. Faptul că Hristos înviază, părăsește mormântul, revine la viață, se arată ucenicilor și mironosițelor, ne arată, pe de o parte, Atotputernicia lui Dumnezeu, iar, pe de altă parte, nemăsurata dragoste al Lui față de noi, oamenii. Tot ceea ce face Hristos în conlucrare cu Tatăl și cu Duhul Sfânt este lucrarea Dumnezeului Treimic pentru om. Învierea lui Hristos reprezintă garanția învierii noastre. Învierea lui Hristos este temelia învățăturii de credință ortodoxă. Învierea lui Hristos ne demonstrează că răul nu poate birui, diavolul, cu toate mijloacele sale, nu poate învinge. Învierea Domnului ne arată că Dumnezeu nu a creat o lume pe care a părăsit-o, ci a recreat-o prin Fiul Său. Căci, da, împreună cu Hristos Întrupat, Dumnezeu a recreat această lume căzută și debusolată, dându-i posibilitatea dobândirii veșnicei fericiri!

Când vorbim de Cruce spunem că există Crucea Domnului și crucea omului. La fel se întâmplă și cu Învierea: vorbim de Învierea Domnului și de învierea omului. Învierea Domnului nu a avut martori. Omul nu s-a învred-

nicit să poată vedea Strălucirea Învierii. Este singura explicație prin care putem înțelege și accepta de ce Învieria nu putea fi văzută de vreun muritor. Evanghelistul Matei relatează că străjerii au căzut cu fața la pământ doar la apariția Îngerilor (Mt. 28,2-4), dar să mai vadă strălucirea Dumnezeirii? Era imposibil! Iisus li se arată ucenicilor Înviați cu semnele cuielor pe mâini și pe picioare, îi trimite în lumea întreagă pentru a face cunoscut tuturor Adevărul. Faptul că ucenicii L-au văzut înviați, i-a transformat în apostoli, adică în vestitorii unicului Adevăr revelat și experimentat pe care L-au văzut, cunoscut și primit. A fost un adevăr pe Care L-au vestit mai târziu întregii lumi și pentru care au primit moarte martirică, au acceptat să le fie scurtată viața, deoarece erau convingși că vor învia, știau că moartea nu este sfârșitul, ci doar începutul unei noi vieți împreună cu Cel Care Li s-a descoperit. Acesta este argumentul suprem al Învierii lui Hristos: faptul că cei care L-au văzut înviați au aflat Adevărul. Cine și-ar da viața pentru un străin sau pentru un necunoscut? Nimeni! Niciunul dintre noi nu am fi în stare a muri pentru o idee sau pentru un om oarecare. Însă, atunci când suntem convingși de încredințarea lui Dumnezeu, nimic nu ne mai poate face să ne oprim sau să tăgăduim cele revelate. Dovada Învierii lui Hristos sunt apostolii Săi, care au acceptat martiriul, dar și mulți alți oameni, care au răbdător mucenicia și chinuri inimaginabile, convingși fiind că doar așa vor învia și ei. Începând cu Sfântul Arhidiacon Ștefan și până la ultimul martir exterminat în temnițele comuniste, sunt milioane de vieți care, prin acest mod al răbdării, ne-au

convins de credința în înviere, și de propria noastră înviere.

Noi, oamenii, avem multe și felurite frici, însă cea mai înspăimântătoare frică este frica de moarte, frica de trecere de la un mod de existență la altul. Această frică ne arată, pe de o parte, puținătatea credinței noastre în înviere, iar, pe de altă parte, ne scoate la suprafață concepția greșită legată de viața aceasta pământească. Știm că și Sfinții, nevoitorii cei mari se temeau de moarte, însă nu atât de moarte, cât de ceea ce va urma după moarte, adică de întâlnirea cu Dumnezeu. Sfinții se temeau să nu fie răpiți fără pocăință, fără pregătire înaintea Dreptului Judecător.

Credința în înviere, convingerea de faptul că vom învia ar trebui să ne dea un nou sens vieții. Omul care este convins că va învia este diferit, creștinul convins de învierea sa nu va sărbători doar câteva zile Învierea, nu va lua lumină de la biserică pentru ca, mai apoi, să revină la o viață pătimasă și vicioasă, ci va fi creștinul încredințat de mărturiile Sfinților Evangheliști, va căuta să trăiască zilele sale pe acest pământ în așa fel încât moartea să fie doar o trecere *spre învierea vieții* (Ioan 5, 29).

[„CU”, 477-478, aprilie 2023]

Înălțarea Domnului

Praznicele Împărătești de peste an ne reactualizează evenimentele importante din viața Mântuitorului, pentru ca și noi să le retrăim precum ucenicii Săi de odinioară și, totodată, să ne înalțe cu Duhul spre cele Cerești. Într-o lume zbuciumată de griji, de amenințări, de crize de tot felul, de patimi tot mai grele, Praznicele ne scot, chiar și preț de câteva clipe, din cotidianul zbuciumat și ne oferă posibilitatea de a petrece o clipă cu Dumnezeu, un moment doar al nostru cu Tatăl Ceresc.

Înălțarea Domnului la Cer, prăznuită la 40 de zile după Înviere, își are temeiul în mărturisirea Sfântului Evanghelist Luca, care-și încheie Evanghelia cu următoarele întâmplări: „Și i-a dus afară până în Betania și, ridicându-Și mâinile, i-a binecuvântat. Și pe când îi binecuvânta, S-a înălțat la cer. Iar ei, închinându-se Lui, s-au întors în Ierusalim cu bucurie mare” (Lc. 24, 50-52). Acest moment înfățișat de Luca ne arată un paradox al momentului despărțirii. El vine cu ucenicii în Betania, pentru a-și lua rămas-bun de la ei, iar aceștia se întorc cu bucurie. Noi știm că orice despărțire aduce tristețe în inimile noastre, mai ales despărțirea de o persoană dragă nouă, însă vedem că Înălțarea la Cer aduce bucurie în inimile apostolilor. De unde această bucurie? Ce înseamnă *plecarea* Lui de pe pământ?

Prin Înălțarea Sa, Domnul ne-a părăsit? Sunt doar câteva chestiuni pe care ni le punem în preajma acestei sărbători mari și pe care aș vrea să le lămuresc.

Faptul că apostolii s-au întors cu bucurie la Ierusalim se datorează binecuvântării primite de Domnul, precum și promisiunii că nu-i va lăsa orfani, ci le va trimite pe Duhul Sfânt. Noi mărturisim în Crez că Hristos S-a Înălțat la Cer și șade de-a dreapta Tatălui, însă, în același timp, este prezent și cu noi, în chip Euharistic. După Învierea Sa din morți, s-a terminat relația ucenicilor cu Iisus ca persoană istorică. După Înviere, El îi spune Mariei Magdalena: „Nu te atinge de Mine, căci nu M-am suit la Tatăl Meu” (In. 20, 17). După Înviere și după Înălțare, începe o nouă relație, o nouă legătură cu Iisus cel Euharistic, Care se face prezent în fiecare creștin ce dorește împărtășirea cu El. De aceea, Sfântul Evanghelist Matei ne spune că ultimele cuvinte ale lui Iisus au fost: „Iată Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului” (Mt. 28, 20).

Iisus ca persoană istorică putea fi prezent doar într-un singur loc, fiind limitat de spațiu și de timp, însă după Înălțare, prin Duhul Sfânt, a fost prezent în milioanele de inimi care L-au ascultat, L-au primit și sunt de-a dreapta Sa.

În Patriarhia Română, Înălțarea Domnului este dedicată eroilor neamului, slujindu-se parastasul pentru eroi, imediat după Sfânta Liturghie. Este o zi dedicată eroilor care și-au sacrificat viața pentru apărarea pământului strămoșesc. Doar în istoria modernă a lumii, aflăm că numărul celor care au murit nevinovați, apărându-și pământul, este

unul foarte mare. Probabil că, până odinioară, noi cei mai tineri nu am văzut cine sunt eroii și nu am înțelege prea bine jertfa lor, ci doar am citit despre ei în manualele de istorie. Acum, odată cu invazia Rusiei asupra Ucrainei, unde mor foarte mulți oameni nevinovați, unde mor mii de soldați tineri, doar pentru a ține piept inamicului, înțelegem mai bine termenul de erou, un termen care este adesea folosit de noi cu sensul de om biruitor. Războiul de la granița României ne clarifică faptul că eroii sunt doar cei care se jertfesc pentru aproapele lor, pentru generațiile viitoare ce vor moșteni pământul pentru care eroii s-au jertfit, iar, în acest sens, Mântuitorul ne spune că „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul să și-l pună pentru prietenii săi” (In. 15, 13), de unde putem concluziona că *eroul* este omul care are o dragoste jertfelnică.

[„CU”, 479-480, mai 2023]

Duhul Sfânt – Sfințitorul

Potrivit formulărilor dogmatice ale Sinoadelor Ecumenice, Sfânta noastră Biserică mărturisește credința într-un singur Dumnezeu – după Ființă, dar întreit în Persoane – Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Dumnezeu Tatăl este Creatorul (fără a-L exclude pe Fiul și pe Duhul din actul creației); Dumnezeu Fiul este Mântuitorul (cu participarea Tatălui și a Duhului); Dumnezeu Duhul Sfânt este Sfințitorul (împreună cu Tatăl și cu Fiul). Aceasta este, pe scurt, învățătura Bisericii formulată pe temeiul Sfintei Scripturi și al Sfintei Tradiții.

Ceea ce este important de înțeles pentru noi, legat de Sărbătoarea Rusaliilor, este credința noastră într-un *Dumnezeu Personal*. Dumnezeu ni se descoperă personal și așteaptă de la noi o relație personală cu El. A avea o relație personală cu cineva presupune cunoașterea acelei persoane, deoarece nimeni nu poate avea o relație cu un necunoscut. Iată de ce este atât de importantă cunoașterea învățăturii de credință ortodoxă! Trebuie să-L cunosc pe Dumnezeu, ca să știu cine este și cum mă raportează la El, pentru a avea o legătură personală cu El.

De câțiva zeci de ani, în rândul credincioșilor noștri, s-a născut o erezie modernă, cea a relației cu Dumnezeu nepersonal, prin diferite meditații sau stări sufletești. Nu o

dată auzim sfaturi de la diferiți „cunoscători” de genul: trebuie să gândești pozitiv și este suficient; sau faptul că anumite locuri ne oferă energii pozitive cu care noi încărcându-ne ne putem vindeca de diferite boli; se întâmplă să vină unii credicioși la biserică, dar nu pentru a asculta Sfânta Liturghie, nici pentru a se împărtăși, ci pentru a se încărca pozitiv pentru câteva minute; alții susțin că prin diferite poziții ale corpului sau meditații și concentrări ale minții îl pot însănătoși pe om, căci omul are în el o putere extraordinară, dar nu a descoperit-o; putem vedea, de asemenea, cum este tratată rugăciunea de unii „specialiști”, adică ideea este să te rogi, nu contează cui, dar să o faci pentru că rugăciunea aduce o stare de bine, chiar dacă omul nu știe cui se roagă sau pentru ce se roagă.

Toate aceste idei, tot mai răspândite astăzi printre creștinii moderni, își au originea în religiile orientale, pătrunzând tot mai adânc în rândul credincioșilor, iar, într-un final, ideea este aceea potrivit căreia omul este singur dumnezeul său, doar trebuie să fie ajutat pentru a descoperi această forță lăuntrică din interiorul său. Iată, pe scurt, în câteva idei, felul nostru greșit de a ne raporta la Dumnezeu, la Duhul Sfânt ca la niște energii nepersonale, care oferă niște sentimente pe moment sau anumite stări sufletești care vin pentru o perioadă, apoi dispar, și... tot așa.

Necunoașterea învățăturii de credință ortodoxă, precum și posibilitatea de exprimare a oricărui „specialist” pe rețelele de socializare ne pot crea o idee greșită despre Dumnezeu și despre relația personală pe care ar trebui să o avem fiecare dintre noi cu EL. Dacă citim cu atenție

Evangelistiile, putem conchide că Iisus nu a făcut niciodată vindecări sau minuni în masă, ci a făcut cu fiecare om separat, având pentru fiecare un cuvânt sau un îndemn, ca de exemplu: „ai grijă să nu mai păcătuiești” (In 5, 14); sau: „credința ta te-a vindecat” (Mt. 9, 22); sau: „du-te la casa ta și spune cât bine ți-a făcut ție Dumnezeu” (Lc. 8, 39). Și exemplele ar putea continua... Însăși venirea Duhului Sfânt s-a produs doar peste apostoli, și nu peste toată populația Ierusalimului, iar atunci când oamenii doreau părtășia Duhului i-au întrebat pe apostoli ce trebuie să facă, iar apostolii le-au zis: „fiecare dintre voi să se boteze și va primi același Duh Sfânt”. Adică printr-o mărturisire de credință personală putem primi darurile Sfântului Duh. Niciun fel de meditație sau regim alimentar ori vreun exercițiu mental nu-l pot sfinți pe om! Doar Duhul Sfânt ne sfințește și ne poate dărui acea bucurie pe care au primit-o apostolii în ziua Cincizecimii.

Rugăciunea smerită, postul, participarea activă la Sfânta Liturghie, Sfânta Împărtășanie, cât mai deasă, sunt faptele Credinței celei adevărate care ni-L pot face cunoscut pe Dumnezeu – Unul în Ființă și Întreit în Persoane: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, Amin!

[„CU”, 481-482, iunie 2023]

Pastorația vârstnicilor din Parohie

După aderarea țării noastre la Uniunea Europeană, având dreptul de a munci în țările membre ale acesteia, foarte mulți cetățeni români și ucraineni au emigrat în țările vestice, pentru un trai mai bun și pentru condiții de viață decente. Unii au plecat pentru o anumită perioadă, iar alții, pentru tot restul vieții, luându-și familiile și stabilindu-se în diaspora. Acest exod, pe lângă părțile pozitive, a avut și aspecte negative, precum solitudinea copiilor sau cea a bătrânilor rămași singuri în țara de origine. Un număr mare de copii rămași în grija rudelor au apucat pe căi greșite și foarte mulți bunici, oameni în vârstă, bolnavi au ajuns să-și ducă zilele singuri, așteptând o mână de ajutor din partea cuiva.

În asemenea situații, biserica este mama iubitoare care nu-și uită copii, vine în sprijinul persoanelor singure și neputincioase. Deși foarte mulți cărcotași nu văd sau nu vor să vadă rolul bisericii în societate, sprijinul pe care aceasta îl oferă enoriașilor săi este unul real, binevenit și, adesea, salvator pentru cei mai mulți dintre nevoiași. Vreau să subliniez că biserica nu poate eradica sărăcia, rolul bisericii nefiind doar cel social-filantropic. Rolul prim, cel mai important al bisericii în societate este acela de a-i arăta omului calea către Dumnezeu, de a-L descoperi acestuia

pe Dumnezeu cel unul în Ființă și Întreit în Persoane. Aceasta este misiunea fundamentală a bisericii. Pe urmă, vin și celelalte misiuni, printre care și pastorația vârstnicilor, ajutorarea nevoiașilor, sprijinul acordat copiilor etc.

Așa cum am menționat și la început, grija bisericii pentru persoanele vârstnice, abandonate este una reală și se concretizează prin următoarele acțiuni ale preotului în parohie:

- Misiunea învățătoarească a preotului paroh sau îndatorirea de a-l învăța pe om. Bătrânețea este o boală, o neputință care apare, la un moment dat, la toți oamenii, chiar și la cei mai sănătoși dintre noi. Este important ca omul ajuns în această stare să nu-și piardă nădejdea, să știe că nu este singur, că Dumnezeu nu părăsește pe nimeni, chiar și rolul suferinței fiind unul mântuitor. Singura cale pe care ne-o descoperă Mântuitorul este calea crucii. Este important ca omul să știe aceste lucruri, pentru a-și putea duce crucea cu nădejde, nădejdea mântuirii.

- Misiunea sacramentală, adică spovedania și împărtășania vârstnicilor la domiciliu, ori de câte ori ei doresc acest lucru. Citirea unei rugăciuni la căpătâiul neputinciosului aduce multă liniștire sufletească. Adeseori, mă mir, ca preot, de bucuria suferindului, când acesta primește Sfintele Taine, când se împărtășește. Dumnezeu oferă credinciosului bucurii duhovnicești chiar și în boală.

- Misiunea social-filantropică sau ajutorarea materială a vârstnicilor, atunci când situația o cere. Din nefericire, cei mai mulți dintre părinții și bunicii noștri au o pensie de subzistență. Unii nu o au nici pe aceasta, și atunci rolul

preotului este de a sprijini material, cu ajutorul creștinilor din parohie, pe acești bunici lăsați în voia sorții. Ajutorul respectiv însă trebuie făcut într-un mod discret, fără a umili și fără a face publicitate pe rețelele de socializare. Discreția trebuie păstrată, pentru a evita defăimarea celui ajutat, iar publicitatea trebuie evitată, pentru a-i fi de folos celui care săvârșește fapta bună.

Sunt mulți vârstnici care nu necesită sprijin material, de niciun fel, însă își doresc un singur lucru, și anume ca cineva, din când în când, să le treacă pragul casei și să le ofere un ceas din timpul său. Să-i asculte! Să aibă răbdare să le asculte neputința și să fie acolo cu ei, măcar pentru câteva minute... Noi, oamenii, nu putem să preluăm nici boala, nici necazul nimănui și nici nu putem însănătoși în chip miraculos pe vreun semen de-al nostru. Putem însă să le facem mai suportabilă neputința și boala celor vârstnici, care, cândva, au muncit, s-au străduit și pe care, din păcate, societatea îi dă uitării...

[„CU”, 483-484, iulie 2023]

Maica Cerului, nădejdea poporului

Pe calea *revelației supranaturale*, Dumnezeu a voit să ni se descopere coborându-se și luând chip de om, asemenea nouă, afară de păcat. Acest lucru a fost posibil prin Maica Domnului. Trebuia să se nască o fecioară pe pământ care să conlucreze cu Dumnezeu, pentru ca să se realizeze și să se împlinească voința divină – *întroparea Fiului lui Dumnezeu*. De aceea, a fost necesar să treacă o perioadă de câteva mii de ani pentru ca omenirea să conștientizeze gravitatea stării în care s-a aflat după căderea protopărinților noștri în păcat, dar și necesitatea de a se naște o fată pe pământ care să poată purta și îndeplini o sarcină atât de mare – a-L naște pe Iisus Hristos.

Nouă, creștinilor ortodocși, ne este dragă Maica Domnului. O simțim aproape în toate momentele vieții noastre. Știm că este înțelegătoare și milostivă la toate durerile și neputințele noastre, fapt pentru care toate slujbele cultului creștin ortodox o măresc și o fericesc pe Sfânta Fecioară. Potrivit calendarului neîndreptat, postul Adormirii Maicii Preasfinte începe la data de 14 august și durează până la Praznicul Adormirii ei din 28 august, când toți ucrainenii urcăm pe dealul Sfintei Mănăstiri din Rona de Sus, închinată Preacuratei Maici. La o distanță de mai puțin de o lună, la data de 21 septembrie, prăznuim Nașterea Prea-

curatei Fecioare din dumnezeieștii părinți Ioachim și Ana. Dacă nu există nici o Laudă, Taină sau Ierurgie în care să nu o preaslăvim pe Maica Domnului. Putem spune că de-a lungul unui an bisericesc există o perioadă de timp dedicată Preacuratei Maici, fără ca aceasta să însemne că în celelalte perioade ea este neglijată sau că doar în acest răstimp Maica Domnului este mai lăudată în rugăciuni și în cântări de către credincioși, simțindu-i dragostea și ajutorul în toate cererile. Din ziua în care începe Postul Adormirii și până în ziua Nașterii Sale din 21 septembrie, ne aflăm într-o perioadă închinată Maicii Domnului. Este un răstimp dedicat Maicii noastre Sfinte, o perioadă în care ea ne ocrotește și ne veghează, ne ascultă și ne miluiește, ne primește și ne dăruiește. Aceasta este Maica Domnului! Este și Maica noastră a tuturor creștinilor. Dacă luăm aminte, vom observa că toate popoarele o revendică pe Maica Domnului. Noi zicem că este a noastră, grecii, rușii, bulgarii și alții zic că e Maica lor, și așa este! Ea este mama oricărui creștin care dorește să aibă o mama în cer, o mamă grabnic ajutătoare atunci când mamele noastre pământești nu pot să ne ajute. Cultul Maicii Domnului este răspândit pe întreg pământul. Este cunoscută și recunoscută de milioane de creștini, care o invocă în rugăciuni, numind-o Maica noastră preamilostivă.

Faptul că Sfânta Fecioară a înțeles la o vârstă fragedă ce însemna rolul de Maică a Fiului lui Dumnezeu, precum și purtarea sarcinilor grele pe care le presupunea această misiune anevoioasă, smerenia și dorința ei de a rămâne cât mai mult în umbra Fiului Său sunt lucruri care au con-

tribuit la dorința creștinilor, încă din primele veacuri, de a o lăuda în cântări, de a o preamări și de a-și dori ca Maica Domnului să fie și Maica lor sau a noastră a tuturor. Cuvântul ei veșnic rostit la nunta din Cana Galileii: „Faceți tot ce vă va spune El.” (In. 2,5) este singurul îndemn transmis, din veac în veac, nouă tuturor de către Sfânta Fecioară. Acest îndemn l-au ascultat și l-au practicat mulți creștini, care au ajuns mari Sfinți ai Bisericii noastre, ascultând cuvântul lui Iisus Hristos și împlinindu-L, dar și smerindu-se asemenea Maicii Domnului.

În această perioadă, închinată Maicii Domnului, preoții oficiază Sfintele Slujbe în veșminte de culoare albastră, deoarece albastru este culoarea cerului văzut. Fecioara Maria este cea prin care Cerul nevăzut se coboară pe pământ, iar pământul și întreaga omenire recapătă speranța că în lumea aceasta plină de ispite, dureri și necazuri, nu luptăm singuri, nu suntem orfani, ci avem un Tată și o Mamă în Cerul nevăzut, care este destinația finală a fiecărui creștin.

[„CU”, 485-488, august-septembrie 2023]

Iertarea înseamnă simplitate

Mântuitorul Hristos, de-a lungul viețuirii Sale pământești, i-a învățat pe oameni așa cum nimeni nu i-a învățat până atunci, descoperindu-le, prin Sine, lucrarea și planul lui Dumnezeu cu noi, oamenii. Nu vom găsi în Evanghelii un alt mod de a-L descoperi pe Dumnezeu decât acela de a-L asculta cuvântul și a-L împlini. Străduința omului de a crede și împlini cuvântul lui Dumnezeu îi poate aduce acestuia bucuria vieții, aflarea adevărului și binecuvântarea lui. Atunci când Hristos îi întreabă pe beneficiarii minunii făcute de El: „Crezi tu că pot să fac aceasta?”, se referă la: „ești tu încredințat de învățătura mea?”, căci, a crede în Dumnezeu nu înseamnă altceva decât a-L asculta îndemnul și a le împlini. Printre cele mai frecvente îndemnuri adresate de către Mântuitorul ascultătorilor Săi a fost acela de a ierta. Iertarea este singura virtute necesară pentru ca Tatăl Ceresc să ne ierte păcatele noastre. Trăind aceste vremuri tulburi și pline de nesiguranță, pline de învrăjbire între oameni, de războaie, în care multe persoane nevinovate își pierd viața, ura față de semenii este atât de răspândită și de practică, încât noi ajungem să nu ne mai suportăm unii pe alții, nu să ne mai și iertăm. De ce, totuși, Mântuitorul a insistat atât de mult pe ideea iertării celui alt?

Ce înseamnă a ierta cu adevărat și cât este de firească iertarea?

Pentru a înțelege mai bine această virtute a iertării, precum și necesitatea practicării ei pe parcursul vieții noastre pământești, ar trebui să purcedem la etimologia verbului „a ierta”, care, în limba română, provine din lat. „libertare” (cu sensul de „libertate”), iar în limba ucraineană, are la bază cuvintele slave: „prost”, „prostoi” sau „prostota” – care înseamnă „simplu” sau „simplitate”. Pentru a putea înțelege „iertarea”, ar trebui să înțelegem „simplitatea”. Simplitatea, din nefericire, este o calitate evitată și desconsiderată în zilele noastre. Ceea ce este simplu e perceput ca fiind primitiv, învechit sau facil. Adesea, îi auzim chiar și pe copii zicând că: „o problemă care este simplă poate fi rezolvată de orice prost!” sau despre semenii noștri care nu au lucruri foarte scumpe zicem că au lucruri simple sau ieftine, rezultând că tot ceea ce e simplu este ieftin sau fără valoare. Un exemplu concludent în acest sens este telefonul. Dacă nu ai smartphone, ai unul simplu care nu este smart. De asemenea, știm prea bine că oamenii sunt împărțiți în societate ca fiind unii simpli, iar alții sofisticati, bogați, aceștia din urmă nu sunt simpli sau obișnuiți, deoarece își permit lucruri de mare valoare la care cei simpli nici nu se pot gândi. Așadar deducem că simplitatea nu este apreciată de contemporani, ba, dimpotrivă, este percepută ca ceva negativ. Simplitatea este confundată sau identificată cu prostia, primitivismul sau sărăcia.

Nu la fel stăteau lucrurile în vechime. În dicționarele slave vechi, simplitatea a fost înțeleasă prin „franchețe”,

„deschidere” sau „libertate”. Oamenii care înțeleg în acest fel lucrurile prețuiesc simplitatea și tind spre ea. Părintele Alexander Schmemmann, în jurnalul său, concluzionează: „Credința autentică este întotdeauna întoarcerea la simplitate – plină de bucurie, integră și eliberatoare”. Simplitatea înseamnă fidelitate față de adevăr, fiind înrudită cu onestitatea și cu noblețea. Simplitatea autentică îi permite omului să privească viața și să se privească pe sine însuși în mod direct și cinstit. Deoarece simplitatea este întemeiată pe însăși natura lucrurilor, ea este legată de corectitudine și de libertate, datorită faptului că ea nu este rezultatul unor sofisticări intelectuale sau manipulări psihologice, ci ea pornește din înfăptuirea existenței noastre. Creatorul nostru ne-a plămădit simpli. A fi simplu este ontologic ființei noastre. Faptul că noi căutăm să fim complicați sau sofisticăți în relațiile interumane produce în ființa noastră ranchiună, invidie, mândrie, judecata celuiilalt și neiertare, atunci când suntem răniți.

Iată că, plecând de la etimologia cuvântului „proșceană” („iertare”), putem conchide că iertarea însemnează refacerea simplității în relațiile interpersonale și aducerea acestor relații în corespondență cu legile firii umane.

[„CU”, 489-490, octombrie 2023]

Cinstirea Sfintelor Moaște

Cinstirea Sfintelor Moaște de către creștinii ortodocși, precum și pelerinajele a mii de credincioși la Moaștele unui Sfânt sau ale altuia (ex: Sfânta Parascheva de la Iași), îi deranjează pe unii oameni, „formatori de opinie”, batjocorindu-i prin media pe cei care merg în astfel de pelerinaje. Am putea zice că pelerinajele la Sfintele Moaște împart societatea în două: unii care cred și au evlavie la Sfinți, iar alții care se împotrivesc acestui ritual și îi condamnă cu asprime pe cei dintâi.

Sfintele Moaște sunt rămășițele trupurilor Sfinților, păstrate în racle speciale și cinstite de creștinii ortodocși. Această cinstire are temei în Sfânta Scriptură:

1. „Odată, când îngropau un mort, s-a întâmplat ca cei ce-l îngropau să vadă una din aceste cete [de Moabiți – n. a.] și, sperându-se, au aruncat mortul în mormântul lui Elisei. Căzând acela, s-a atins de oasele lui Elisei și a înviat și s-a sculat pe picioarele sale...” (IV Regi 13, 21). Iată că în acest verset ni se arată puterea supranaturală a osemintelor Sfântului Proroc Elisei, și, oricât s-ar strădui combatanții să răstălmăcească această întâmplare consemnată de Sfânta Scriptură, textul ne arată cu claritate că atingerea de rămășițele Sfântului a înviat un om mort.

2. După ce i-a fost tăiat capul Sfântului Ioan Botezătorul, „ucenicii lui au luat trupul lui și l-au înmormântat și s-au dus să-i dea de știre lui Iisus” (Mat. 14, 12). Iar „niște bărbați cucernici l-au îngropat pe Ștefan și au făcut plângere mare pentru el” (Fapt. Ap. 8, 2). Vedem din aceste două versete îngrijirea celor vii pentru rămășițele Sfinților trecuți la Domnul.

3. Trupul omului este „Templul Duhului Sfânt” (I Cor. 6, 19). Așa îl numește Sfântul Apostol Pavel, iar trupurile Sfinților rămân și după moarte impregnate de harul Sfântului Duh.

Fiul lui Dumnezeu, în cele trei zile în care se afla cu Trupul în mormânt, Trup îndumnezeit, era un întreg format din Dumnezeu și Trupul Mântuitorului, chiar dacă era fără suflet, după cum mărturisim noi, preoții, într-o rugăciune rostită în taină la Sfânta Liturghie, când zicem: „În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în Rai cu tâlharul și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Duhul ai fost, Hristoase, toate umplându-le, Cel ce ești necuprins”. Aici vorbim despre trupul Domnului, însă, în trupurile Sfinților, se sălășluiește harul Duhului Sfânt din momentul primirii Tainei Mirungerii, când preotul rostește: „Pecetea Darului Sfântului Duh”. În acel moment, se impregnează în ființa omului, suflet și trup, harul Duhului lui Dumnezeu, iar, prin împărtășirea cu Sfintele Taine, omul botezat intră în comuniune cu Trupul îndumnezeit al lui Iisus Hristos. Îndumnezeirea trupului omenesc, prin lucrarea de mântuire a Mântuitorului Hristos, constituie temelul sfințirii omului și arvuna posibilității ca trupurile

omenești să devină Sfinte Moaște. Bineînțeles că această devenire se petrece doar în cazul Sfinților, adică a acelor creștini care, prin credință și fapte bune, au conlucrat cu harul Sfântului Duh la sfințirea și desăvârșirea proprie. De aceea și Sfântul Apostol Pavel face deosebirea între trupuri: „Sunt trupuri cerești și trupuri pământești; dar alta este slava celor cerești și alta a celor pământești” (I Cor. 15, 40).

Amintim, de asemenea, că istoria bisericii consemnează zidirea lăcașurilor de cult pe mormintele martirilor. Cu deosebire, masa Sfântului Altar era așezată pe un astfel de mormânt. Plecând de la această tradiție, s-a transmis rânduiala ca la temelia ridicării unei biserici să se așeze Sfinte Moaște, iar Sfântul Antimis (fără de care nu se poate sluji Sfânta Liturghie) are încorporată o bucatică de Sfinte Moaște. Aceasta este tradiția milenară a bisericii noastre, cea care a născut milioane și milioane de sfinți în cerul lui Dumnezeu.

Noi, creștinii ortodocși, suntem cinstitori ai Sfințelor Moaște, indiferent de ironia sau ura unor semeni de-ai noștri, înțelegând că, dacă Dumnezeu a binevoit a-i cinsti pe Sfinți și a se preaslăvi prin ei, cu atât mai mult noi, oamenii, avem nevoie să le cunoaștem viața, faptele, să le urmăm exemplul și să-L preamărim pe Dumnezeu prin Sfintele lor Moaște.

[„CU”, 491-492, noiembrie 2023]

Meditații de decembrie

Ultima lună a anului, decembrie, este luna cadourilor sau luna dăruirii. În perioada sărbătorilor, mai cu seamă, în perioada Postului Crăciunului, noi, creștinii, încercăm să fim mai buni, mai dăruitori, mai răbdători cu semenii noștri și mai înțelegători cu cei din jurul nostru. Realizăm că încă un an se va încheia, iar cei mai mulți dintre noi, din pricina grijilor vieții, nu am reușit să fim milostivi de câte ori trebuia să fim, și atunci, în această perioadă în care vremea se răcește semnificativ, în care iarna își intră în drepturi, sufletele noastre devin mai calde și mai dăruitoare. Acest lucru se întâmplă și datorită sărbătorilor care premerg atât Nașterii Domnului, cât și pericopelor evanghelice care se citesc în dumnici la Sfânta Liturghie. Spre exemplu, la data de 4 decembrie, prăznuim Intrarea în Biserică a Maicii Domnului, o sărbătoare care ne amintește de dăruirea dumnezeieștilor părinți Ioachim și Ana, care au fost atât de darnici, încât la numai trei ani renunță la unicul lor copil, ducându-l la Templu. Acolo, crescând, Maica Domnului se îndumnezeiește și se pregătește pentru marea misiune a Tatălui Ceresc – Nașterea Fiului Său!

Apoi, la data de 19 decembrie, îl pomenim pe Sfântul Ierarh Nicolae, cel mai iubit și cel mai cunoscut sfânt de întreaga lume creștină. Este și cel mai popular, datorită dra-

gostei sale pentru semeni și a capacității sale de a dăruia și a se dăruia pentru aproapele. Pentru imensa sa iubire față de oameni, Dumnezeu l-a lăsat un exemplu peste veacuri pentru toate generațiile, arătându-ne, încă o dată, că nu adunând cele materiale ești plăcut lui Dumnezeu, ci dăruind din cele ce ai, precum și din cele ce nu ai, devii mare în fața lui Dumnezeu și în fața oamenilor. Sfântul Nicolae este un model de dăruire, pe care biserica îl pomenește, nu întâmplător, în luna decembrie.

Desigur că fiecare dintre noi, indiferent de vârstă, în ziua Praznicului Sfântului Nicolae devenim copii, chiar și pentru o zi. Ne aducem aminte cu nostalgie de anii copilăriei, când Sfântul nu uita să ne bucure prin darul său pe care-l lăsa în ghetuțele noastre pregătite de cu seară. Și, acum, întorcându-mă cu gândul în timp, inima-mi tresaltă de bucurie doar la amintirea zilei de 19 decembrie, când nu doar faptul că primeam și eu ceva (niște dulciuri), ci mă fascina pentru că, într-o singură noapte, Sfântul nu a uitat de nicio casă, de niciun copil. Mă fascina această credință din copilărie – atât mărinimia Sfântului, cât și rapiditatea cu care lucra, astfel încât niciun copil să nu rămână fără daruri în ziua pomenirii lui. Probabil că, astăzi, micuții noștri așteaptă daruri mai consistente și mai sofisticate, însă cred că sufletul copilului trăiește cu aceeași emoție ziua Sfântului Nicolae.

Marele Ierarh Nicolae reprezintă un exemplu peste veacuri pentru noi toți. A fost și va rămâne acel model de dăruire pentru fiecare dintre noi. Nu era supraom, nu avea puteri magice, nu zbura deasupra norilor, ci doar era de

ajutor pentru cine avea nevoie și când avea nevoie. Acest lucru ar trebui să-l învățăm de la Sfântul Nicolae: Dumnezeu ne va crea situații potrivite fiecăruia dintre noi, așa cum i-a scos samarineanului milostiv, pentru ca noi să ne arătăm dragostea față de aproapele și față de Domnul. Din fericire, astăzi, nu mai sunt atât de mulți oameni săraci în cele materiale, ca pe vremuri, însă sunt destui oameni necăjiți, bolnavi, suferinzi, singuri, care ne așteaptă să-i vizităm, să ne rupem din timpul nostru și să le alinăm suferința, atât cât este omenește posibil. Iubesc sensibilitatea umană deoarece ne aseamănă cu Creatorul. Îmi plac oamenii sensibili la durerea aproapelui, la bucuriile lui, la tragediile lui sau în orice alt moment al vieții, când Dumnezeu le cere acestora să fie mâinile Lui milostive.

Frumusețea acestei perioade culminează cu marele Praznic al Nașterii Domnului, când înțelegem cel mai bine de ce trebuie să fim sensibili, milostivi, iubitori față de cei din jurul nostru! Deoarece așa este și Tatăl Ceresc cu noi. El nu ne oferă un mic dar, ci ni-l dă pe Unul Născut, Darul suprem al lui Dumnezeu.

Dumnezeu Tatăl ni-l oferă, mai întâi, pe Fiul Său în dar de Crăciun, pentru ca să ne izbăvească, iar, mai apoi, ne dăruiește multe alte daruri prin care să ne bucurăm în această viață, dorind astfel ca fiecare dintre noi, cel puțin în această perioadă a Postului Nașterii, să devenim, măcar o dată, imitatori ai Sfântului Nicolae prin care să bucurăm pe aproapele nostru, și, în acest mod, în bucurie și dăruire, să așteptăm Sfânta Noapte de Crăciun.

[„CU”, 493-494, decembrie 2023]

Întruparea Domnului

Praznicul Nașterii Domnului este sărbătoarea cea mai bogată în tradiții și obiceiuri la toate popoarele creștine. Putem admira manifestările popoarelor în preajma Crăciunului, fiecare naționalitate, fiecare religie creștină având colinde, cântări, piese, târguri de Crăciun și alte evenimente prin care încearcă să-și exprime bucuria Nașterii Pruncului Sfânt, dar să împărtășească și celorlalți din frumusețea manifestării în fața unei asemenea minuni pe care Dumnezeu ne-o arată. Nici noi, ucrainenii ortodocși, nu suntem lipsiți de frumoase obiceiuri, de colinde dogmatice, de piese ale Viflaimilor, de slujbe speciale care se săvârșesc în biserici, și toate acestea luate împreună îmbogățesc cultul creștin, atrag pe credincioși spre staulul unde Pruncul Iisus îi așteaptă, adică Biserica Sa.

Colindele cântate de copii sau de adulți care vestesc Nașterea Domnului și mesajul biblic al Nașterii nu este unul care să ne descopere doar strict Nașterea lui Iisus, ci, mai mult decât atât, ni se descoperă și scopul Nașterii: „să ne mântuiască” zicem într-un colind, iar Sfântul Ap. Pavel ne explică foarte profund că scopul venirii lui Hristos pe pământ a fost acela ca „noi să dobândim înfierea” (Gal. 4, 5). În amănunt, ar trebui să înțelegem că Domnul vine pe pământ ca și pe noi să ne facă fii ai Tatălui, statut pe care

l-am pierdut odată cu căderea în păcat a protopărinților noștri. Sfinții Părinți au întărit cele spuse de Sf. Pavel, zicând că „Hristos se face om ca pe om să-l facă Dumnezeu prin Har”. Numai prin Nașterea Fiului avem posibilitatea să devenim și noi fii ai Tatălui, motiv pentru care părintele Stelian Tofană explică faptul că de Crăciun prăznuim nu numai Nașterea Fiului lui Dumnezeu, ci și propria noastră naștere sau dobândirea statutului de copil al Cerului.

Este adevărat că tot ceea ce face Mântuitorul pentru noi și pentru a noastră mântuire este gratuit și i se oferă în dar fiecărui credincios care vrea să primească acest dar din partea Lui, însă lucrul acesta nu este suficient. Nu ajunge doar faptul că noi primim acest dar, ci trebuie să ni-l și asumăm sau, cum frumos zicea părintele Teofil Pă răianu, „avem și noi partea noastră de osteneală”, adică trebuie să conlucrăm cu Dumnezeu, pentru ca acest statut de fiu al lui Dumnezeu să se concretizeze încă din această viață.

Domnul Hristos ne spune în predica Sa de pe Munte ce trebuie să facem pentru a deveni fiii Celui Preaînalt: „Iubiți pe vrăjmașii voștri și faceți bine și dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb, și răsplata voastră va fi multă și veți fi fiii Celui Preaînalt...” (Lc. 6, 35). Iată lucrarea noastră, a oamenilor pentru dobândirea statutului suprem de copil al lui Dumnezeu: să iubim! Iubirea este singura virtute care ne poate face să ne asemănăm cu Dumnezeu.

Toate virtuțile se concretizează în iubire, deoarece „Dumnezeu este iubire” (1 In. 4, 8). Toate ostenelele noas-

tre își află folosul și rostul prin prisma iubirii pe care o arătam sau nu, doar pentru faptele milei pe care le facem sau nu le facem vom fi judecați la a doua venire a Domnului Hristos.

Singura poruncă pe care Hristos a lăsat-o și a întărit-o pentru dobândirea fericirii este porunca iubirii, rezumând în porunca iubirii de Dumnezeu și de aproapele toate celelalte porunci ale Legii Vechi. Nu există nicio altă cale de a dobândi statutul de fiu al celui Preaînalt decât calea iertării și a dragostei, ba, mai mult decât atât, forța creștinilor și a bisericii sau slăbiciunea lor se va datora împlinirii sau neîmplinirii acestei porunci date de însuși Domnul.

Pericopele evanghelice din duminicile postului premergător Crăciunului ne îndeamnă la a fi milostivi, a ierta și a iubi pe celălalt. Împlinirea dragostei ne face cu adevărat puternici în fața lumii, răsplătirea răului cu bine ne întărește, iar Dumnezeu ne dă mult har în fața provocărilor lumii acesteia.

Nu vom întâlni vreun om care a ascultat de îndemnul Mântuitorului și a regretat, pentru că a pierdut. Nu am întâlnit oameni pe patul suferinței care să regrete înainte de moarte faptul că au înmulțit dragostea sau că au fost prea darnici, ci, din contră, regretul este acela că niciodată nu este suficient oricât ne-am dori să înmulțim binele în jurul nostru. Iată ce sărbătoare! Iată ce prănuim odată cu venirea Domnului pe pământ!

Din nefericire, invidia, ura și dorința de îndreptățire adesea ne fură prilejul de a deveni copii ai Tatălui Ceresc, însă niciodată nu este târziu să punem un nou început

..... ***File de ucrainism și credință***

vieții noastre. Niciodată nu este prea târziu să facem ceea ce Magii de la Răsărit au făcut atunci când L-au văzut pe Pruncul Iisus, adică: „S-au întors pe altă cale în țara lor” (Mt. 2, 12).

[„CU”, 495-496, ianuarie 2024]

Soborul Sfântului Ioan Botezătorul

A doua zi după Praznicul Epifaniei îl pomenim pe Sfântul Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului. Ioan a deschis calea venirii lui Mesia, pregătindu-i pe oameni pentru Marea Întâlnire de la Iordan, unde avea să se descopere nu numai Iisus Hristos – a doua Persoană a Sfintei Treimi, ci și să ni se reveleze întreaga Sfântă Treime, atât cât ne este nouă oamenilor cu puțință a percepe și a vedea din lucrările lui Dumnezeu. Dumnezeu Tatăl glăsuiește: „Acesta este Fiul Meu iubit întru care am binevoit!”.

Dumnezeu Fiul intră în apele Iordanului, fiind arătat de Sfântul Ioan ca: „Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii”, iar Duhul Sfânt se coboară în chip de porumbel peste Fiul care se botează în Iordan. Și astfel ni se descoperă pentru prima oară, în mod clar și de netăgăduit, Dumnezeu – Unul în Ființă, dar întreit în Persoane: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

Nimic nu este mai firesc decât faptul ca, după Botezul Domnului, Biserica să-l pomenească pe cel prin care s-a descoperit Dumnezeu, adică pe Ioan Botezătorul. Dacă imediat după Nașterea Domnului prăznuim Soborul Maicii Domnului, căci prin Ea Hristos se naște ca om, dacă după Întâmpinarea Domnului îl pomenim pe dreptul Simeon, cel

care L-a purtat în brațe pe Pruncul Iisus, este firesc ca după Epifanie să-l pomenim pe Înaintemergătorul și Botezătorul Domnului, Ioan, cel care ni-L descoperă pe Dumnezeu.

Ioan Botezătorul era o personalitate marcantă a vremii sale, deoarece i-a pregătit pe oameni prin botezul pocăinței, având foarte mulți ucenici care îi urmau învățătura. Puterea cuvântului său se datora faptului că el era trimis și pregătit de Dumnezeu Tatăl încă din pântecul maicii sale. Chiar și Irod regele, cel care mai târziu ordonă decapitarea Sfântului Ioan, se temea de acesta, îl privea ca pe un om al lui Dumnezeu și pe care adesea îl asculta cu plăcere.

Mântuitorul Hristos spune despre Ioan că este „cel mai mare om născut din femeie” (Mt. 11, 11). Noi, creștinii, îi pomenim atât nașterea pământească, cât și moartea mucenicească, precum și Soborul, a doua zi după Bobotează. Pe toți ceilalți Sfinți ai bisericii îi prăznuim doar în ziua nașterii lor pentru Cer, și numai pe Ioan îl prăznuim de trei ori într-un an. Desigur că ne-am întrebat cu toții: în ce constă măreția acestui Sfânt? Căci o privire mai atentă asupra vieții lui ne arată că nu a săvârșit vreo minune asupra oamenilor sau asupra naturii înconjurătoare, precum au săvârșit toți profeții Vechiului Legământ.

Sfântul Ioan Botezătorul este puntea de legătură dintre Vechiul Testament și Noul Testament; El este primul om care L-a recunoscut încă din pântecul mamei sale pe Hristos: atunci când Maica Domnului o vizitează pe Elisabeta, pruncul Ioan a săltat în pântec ca semn al plecăciunii în prezența Mântuitorului, fiind așadar primul închinător al lui Hristos.

Învățătura sa avea putere de convingere și de schimbare, deoarece era în conformitate cu viața pe care o trăia, adică puterea exemplului personal.

Atunci când oamenii au vrut să-l proclame ca fiind el Mesia, Ioan se smerește și răspunde că nu el este, ba mai adaugă că el este atât de mic, încât nu este vrednic să-I desfacă încălțăminteă picioarelor Celui care avea să vină. Smerenia l-a făcut mare înaintea lui Dumnezeu.

Putința de a mărturisi fără frică adevărul în fața tuturor oamenilor fără osebite, chiar și în fața regelui, muștrându-l pentru păcatul său, i-a pricinuit moartea. Tocmai mărturisirea adevărului în orice circumstanțe l-a făcut mare înaintea Domnului. Moartea martirică suferită cu demnitate pentru muștrarea păcatelor regelui reprezintă încă un motiv de cinstire a acestui Mare Proroc și Sfânt al Bisericii noastre.

Acestea sunt doar câteva motive pentru care Ioan Botezătorul, numit de Hristos cel mai mare om născut din femeie, este omul care prin pilda vieții sale rămâne pentru noi mereu un exemplu vrednic de urmat, de cinstit și de ascultat pentru îndreptarea vieții și aflarea lui Mesia.

[„CU”, 497-498, februarie 2024]

Rugăciune și post

Iată-ne ajunși, din nou, la începutul Postului Mare, perioadă în care ne dorim cu toții să lucrăm pentru suflet mai mult ca în restul anului, perioadă în care Biserica ne cheamă la slujbe mai lungi și mai dese, un răstimp în care suntem chemați fiecare personal să înmulțim rugăciunea, faptele bune, să lepădăm păcatul și să ne întoarcem, din nou, acasă. La începutul misiunii mele preoțești, un monah cu experiență mi-a atras atenția cu următoarea sugestie: „Ai grijă de rugăciune, căci să te rogi cum trebuie este cea mai grea lucrare de pe pământ!”. Nu știu dacă l-am crezut atunci pe acel părinte, însă înaintarea în vârstă și experiența vieții îmi confirmă că nu doar a ne ruga este lucru greu, dar și că despre rugăciune nu se poate vorbi decât rugându-ne, iar tot ceea ce știm despre rugăciune poate fi înțeles doar în măsura în care noi înșine ne-am rugat.

Există o întâmplare în Evanghelia după Matei, în capitolul 17, în care un tată disperat își aduce fiul la Mântuitorul pentru a-l vindeca, deoarece ucenicii Lui nu puteau să scoată demonii din copil. Iisus îi admonestează, îl vindecă pe copil, pentru ca, mai apoi, ucenicii să-L întrebe, în privat, de ce ei nu au putut să-i izgonească pe demoni? La care Iisus le răspunde: „Acest neam de demoni nu iese decât cu rugăciune și cu post” (Mt. 17, 21). Iată o rețetă de

vindecare, o rețetă de izgonire a vrăjmașului pe care o recomandă Hristos, un îndemn veșnic valabil: rugăciunea și postul izgonesc demonii. Vrăjmașul demon este mereu în preajma noastră, iar noi mereu avem nevoie să ne rugăm, și, de asemenea, rugăciunea noastră trebuie însoțită de post.

Dacă îi întrebăm pe oameni de ce se roagă sau ce cereri au în rugăciune, putem lesne vedea că doleanțele lor sunt diverse, ba, mai mult, vom vedea că rugăciunile noastre sunt aproape numai de cerere, excluzând cele de mulțumire sau de doxologie. A crede că împlinirea unei cereri înseamnă succesul rugăciunii este o părere greșită, deoarece și demonii pot împlini cereri, pe când Dumnezeu împlinește doar ceea ce este de folos omului. Trebuie să fim pe deplin conștienți că rugăciunea noastră nu poate fi doar cereri și dorințe, ci ea trebuie să ajungă la zidirea unei legături vii cu Dumnezeu, relație care se dorește a fi mai presus de nevoile și aspirațiile lumii în care trăim, iar rugăciunea începe acolo unde se termină grijile cele lumești, așa cum mărturisim în Heruvic: „toată grija cea lumească de la noi să o lepădăm”. Atunci când o lepădăm pe aceasta, încapе grija sau interesul pentru Împărăția lui Dumnezeu, fapt pentru care, în Rugăciunea Domnească, prima cerere este despre venirea Împărăției lui Dumnezeu.

Cea mai veche carte de rugăciuni este Psaltirea lui David. Psalmii prorocului David exprimă toate trăirile omenești, de la deznădejde la luminare și extaz. Rugăciunea are mai multe trepte și rosturi, deoarece într-un mod se va ruga omul deznădăjduit care dorește să atragă atenția divină asupra lui, în alt mod se va ruga omul bucuros care

doar mulțumește Tatălui pentru darurile pe care Le-a revărsat asupra sa și cu totul altfel se va ruga sfântul care s-a făcut locaș al Duhului Sfânt. Prin sfinți ne vorbește însuși Dumnezeu, iar noi ceilalți avem nevoie de cuvintele rugăciunilor scrise de sfinți, pentru a ne ajuta și pentru a ne ruga. Însă și sfinții, și păcătoșii sunt mădularele aceleiași Biserici, iar în acest zbucium sufletesc ni se descoperă mila și puterea lui Dumnezeu, care pe cei bolnavi îi vindecă, iar în sfinți Se preaslăvește. În acest fel, putem concluziona că nu a existat nici un sfânt care să nu fi fost împresurat de deznădejde și nu există nici un om atât de deznădăjduit care să se roage, să postească, să cheme numele Domnului, iar Dumnezeu să nu-l asculte.

De ce avem nevoie de rugăciune și de post? Pentru că nu putem altfel să înaintăm și să sporim în urcușul nostru duhovnicesc, nu putem în alt mod să ne izbăvim de puterea vrăjmașului care mereu ne împresoară. Orice moment, stare și trăire pot fi prilejuri de rugăciune. Trebuie să ne rugăm când ne simțim neputincioși, atunci când am avut succese, atunci când vrem să apucăm pe o cale și nu știm pe care, iar toate aceste trăiri și prilejuri ale omului sunt înfățișate în psalmii lui David. De aceea, oricare dintre noi, creștinii doritori să învățăm cuvintele de rugăciune pentru fiecare stare a noastră, să începem a ne ruga cu Psalmii, căci astfel ne vom recunoaște mai bine stările sufletești prin care trecem, iar rugăciunea noastră va fi plăcută înaintea lui Dumnezeu.

[„CU”, 499-500, martie 2024]

Învierea Domnului – bucuria noastră

Cuvântul *evangelie* provine din limba greacă și se traduce prin *vestea cea bună*. Vestea bună pentru întreaga omenire este zămislirea, nașterea, pătimirea, învierea și înălțarea lui Hristos la Ceruri. Întreaga *Operă de Mântuire* a omului pe care a realizat-o Hristos pentru noi oamenii este o *veste bună* și dătătoare de nădejde.

Despre Învierea Domnului au mărturisit ucenicii Lui, care L-au văzut înviat, au dat mărturie femeile mironosițe, care au venit primele la mormânt, au mărturisit toți cei care L-au văzut pe Hristos înviat în perioada celor 40 de zile până la înălțare. Nimeni nu a văzut minunea în sine, momentul trecerii Lui prin mormântul pecetluit cu piatră, nu s-a învrednicit omul să vadă cea mai mare minune din istoria omenirii – Învierea Domnului, însă mulți L-au văzut pe Hristos Înviat.

Învierea Lui Iisus a avut multiple beneficii și urmări pentru toți oamenii care s-au născut și care se vor naște pe acest pământ. Spre exemplu: scoaterea din iad a tuturor dreptilor Vechiului Legământ; posibilitatea învierii noastre; izbăvirea de frica morții ca ultima nădejde a omului; speranța în răsplătirea celor care suferă în această viață; posibilitatea împărtășirii reale cu Trupul și Sângele Lui în chipul pâinii și al vinului; alungarea singurătății din noi și

dintre noi; redarea nădejdi și a bucuriei în această viață și multe alte avantaje pe care ni le-a oferit în mod gratuit, fiecăruia dintre noi, Învierea Domnului Hristos.

Dintre toate aceste daruri pe care le-a revărsat Hristos Înviat asupra noastră aș vrea să mă opresc la unul singur, și anume redarea bucuriei și nădejdi fiecăruia dintre noi. Noi, creștinii, următori ai lui Hristos, avem multe motive de reală bucurie datorită Învierii Domnului. Sfinții Evangheliști s-au străduit să ne relateze despre ceea ce s-a întâmplat imediat după înviere, cui S-a arătat Iisus înviat, ce le-a spus și cum s-a convins fiecare că Domnul este. Însă Sfântul Ioan, apostolul iubirii, relatează în capitolul 20 al Evangheliei sale un moment deosebit și unic în paginile Sfintei Scripturi, și anume că, în prima zi a săptămânii, prima care aleargă și ajunge la mormânt este Maria Magdalena. Ajunsă prima, a văzut că piatra nu era la locul ei, iar Învățătorul nu era în mormânt. Mai apoi, ajung și Petru cu Ioan, care constată că mormântul e gol. Maria Magdalena, văzând că Iisus nu mai era acolo, s-a apucat să plângă. Tristețea ei era mare, căci L-a pierdut pe Domnul! L-a pierdut pe Singurul în care și-a pus nădejdea, iar, acum, unde avea să se ducă și la cine să mai caute... Era un moment de deznădejde și de singurătate care a cuprins-o pe Maria. Îngerii i-au vorbit femeii și i-au explicat că El a înviat, iar în următoarele clipe s-a apropiat și Iisus de ea, dar ea nu-L recunoscuse. Iisus o întreabă de ce plânge și pe cine caută, dar ea crezând că e grădinarul Îl roagă să-i arate unde a pus trupul lui Iisus. Deznădăjduită, Maria plângea, iar Iisus a întrebat-o: „De ce plângi?”. Și de-abia

când îi rostește numele, *Maria*, ea Îl recunoaște și se bucură de reîntâlnirea cu Hristos cel Înviat. Este deosebit de înduioșător și încurajator acest dialog al Mariei Magdalena, aflată în pragul disperării și al tristeții, cu Iisus înviat, care îi oprește plânsul și-i redă bucuria. Întrebarea pe care o adresează Iisus Mariei ne este adresată, în egală măsură, și nouă tuturor: „De ce plângi?” „Pe cine cauți?”. Parafrazând cuvintele Evangheliei, ne putem întreba fiecare dintre noi: mai avem motive de plâns disperat? Chiar suntem singuri și neajutorați? Bineînțeles că, dacă suntem creștini și credincioși cu deplină încredere în cuvintele Domnului, trebuie să fim convinși că perioada plânsului s-a încheiat, rămânându-ne doar plânsul pentru păcatele și greșelile noastre.

Bucuria vieții și învierii este unul dintre nenumăratele beneficii pe care le-a adus Învierea Domnului în lume, într-o lume căzută, nefericită, mereu înclinată spre păcat, o lume din care, dacă-L scoatem pe Dumnezeu, rămânem doar cu durerea și tristețea unei vieți neîmplinite. A mărturisi că Hristos a Înviat este o confirmare a marelui adevăr despre care au scris toți cei care L-au văzut cu ochii trupești pe Domnul Înviat, precum și împlinirea fericirii pe care Mântuitorul a exclamat-o, adresându-i-se lui Toma: „Tu ai crezut pentru că M-ai văzut, dar fericiti sunt cei ce nu au văzut și au crezut!” (In. 20, 29).

[„CU”, 501-502, aprilie 2024]

Tradiții și obiceiuri de Paște

Dacă Sărbătoarea Nașterii Domnului este înfrumusețată de obiceiuri creștine dintre cele mai diverse, și Învierea Domnului este bogată în tradiții și obiceiuri care fac din această sărbătoare mult așteptată o bucurie duhovnicească atât pentru adulți, cât și pentru copii. Obiceiurile pascale diferă de la o zonă la alta a țării, însă la noi, ucrainenii, se păstrează tradițiile din generație în generație și nu diferă foarte mult de la o comunitate la alta.

În parohia unde îmi desfășor misiunea, Ruscova, oamenii se pregătesc cu multă atenție și emoție de Înviere. Pregătirea are în vedere întâi sufletul. Fiecare creștin se spovedește și se împărtășește înainte de Paști. Săptămâna Patimilor este una specială, în care credincioșii participă la Slujbele Deniilor din fiecare zi. Joia Mare este ziua când cei mici umblă din casă în casă după cucuț, adică un mic dar (de obicei, dulciuri), iar gospodinele încing cuptorul pentru a face pască. Pasca se coace obligatoriu în această zi, când Mântuitorul a fost prins și judecat înaintea lui Pilat. Vinerea este zi de post aspru, iar în această zi credincioșii participă la Slujba Ceasurilor și la Slujba Prohodului Domnului, iar, mai spre seară, se pregătesc ouăle roșii care se vor pune în coș duminică pentru a fi sfințite. Sâmbătă, toți sunt prinși cu treabă, pentru ca, de Paști,

totul să fie pregătit în cel mai mic detaliu. Sâmbătă seara, se spovedesc creștinii care au ținut post aspru timp de trei zile, pentru a se împărtăși duminică dimineța. Sâmbătă noaptea, la ora 12:00 cu toții sunt în biserică la Slujba Învierii, pentru a lua lumină de la preot, a înconjura biserica de trei ori și a-și duce lumina Învierii acasă. Duminică dimineța, începând cu ora 8.00, începe Sfânta Liturghie, urmată de sfințirea coșurilor pline cu bucate alese, pentru a fi servite imediat după ce ajung cu toții la casele lor.

Este și firesc ca, după o perioadă de șapte săptămâni de post, masa de Paște să fie una specială, sfințită. În unele zone ale țării, credincioșii nu vin cu bucate la biserică, în schimb își iau acasă paște, adică pâine cu vin într-un pahar de carton, iar acest paște, care simbolizează Trupul și Sângele Domnului, se consumă înainte de a mânca altceva. Noi, neavând acest obicei, mâncăm pască și gustăm vin sfințit pe care-l aducem în coș la biserică pentru a fi sfințit. După masă, cu toții venim la biserică, la Vecernie, numită și a doua Înviere. Biserica este împodobită cu veșminte strălucitoare, preotul slujește în toată perioada aceasta în veșminte albe, iar când iese din Altar pentru a cădi, duce în mâna stângă o lumânare aprinsă, mărturisind neîncetat Învierea Domnului. Zilele de luni și marți sunt pline de bucurii, toată suflarea participă la Liturghie. Lunea se înconjoară biserica după Sfânta Liturghie, cu citirea a patru pericope evanghelice ale învierii, sunt miruiți credincioșii și fiecare se întoarce la casa sa cu bucurie. Marțea luminată este prăznuită cu Liturghie, iar, la finalul Liturghiei, copilașii noștri îndrumați de doamna preoteasă

susțin un concert de pricesne ale înverii pentru a întări credința noastră a tuturor că Hristos a Înviat!

Pentru marea Sărbătoare a Învierii, creștinii nu se pregătesc doar sufletește, ci și trupește, în sensul că se străduiesc ca de Paști să aibă haine și încălțăminte noi. Casa trebuie să fie curată, omul trebuie să fie curat atât în interior, cât și în exterior, iar această înnoire înseamnă începerea unei noi vieți împreună cu Domnul Înviat. Odată cu Învierea Domnului, se produce o transformare și în interiorul omului credincios, care își reînnoiește viața pentru a-L primi pe Iisus cel Înviat și a rămâne cu El până la obștescul sfârșit.

[„CU”, 501-502, aprilie 2024]

Învierea Domnului și învierea noastră

Știm din Sfintele Evanghelii că Domnul Hristos a înviat a treia zi din morți, lăsând mormântul gol, și s-a arătat ucenicilor Săi înviat, ca aceștia să se convingă de Marea Minune a Învierii, iar, prin mărturia lor, să ne convingă și pe noi, cei care nu am văzut cu ochii trupești, dar primim cu ochii credinței ceea ce ei ne-au mărturisit. Acest lucru era menit a ne face să credem și să transmitem urmașilor noștri cel mai mare Adevăr al credinței creștine, și anume că Hristos a Înviat din morți. Pe acest adevăr se bazează atât întreaga noastră învățătură de credință, cât și veșnicia noastră, deoarece, zice Sfântul Apostol Pavel: „dacă Hristos a înviat, și noi vom învia, iar dacă El nu a înviat, zadarnică este credința noastră.” (I Cor. 15, 14).

Adevărul că Hristos a Înviat nu mai este pus la îndoială de oamenii credincioși, și, cunoscând atotputernicia lui Dumnezeu, nu ni se pare un lucru greu sau imposibil de realizat, deoarece lui Dumnezeu toate îi sunt cu putință, și precum voiește așa lucrează. Ceea ce mi se pare greu (dacă putem admite că este vreun lucru greu de săvârșit pentru Dumnezeu) este învierea omului din păcat și întoarcerea lui către Tatăl. Noi, oamenii, avem de trecut prin două învieri: la a doua venire a Domnului, când toți oamenii vor învia și va avea loc judecata finală, va exista și

învierea din păcat, și căutarea lui Dumnezeu, și aflarea Lui în această viață. Despre învierea cea de obște nu știm prea multe detalii, când va fi sau cum ne va judeca Dumnezeu pe fiecare în parte, însă știm că ea va avea loc la sfârșitul istoriei, atunci când întregul univers va suferi o transfigurare completă.

Fără învierea din păcat în această viață pământească nu va exista o înviere a noastră spre viață veșnică și fericită. Această înviere a omului din starea de nepăsare, păcat, și readucerea lui la starea de sfințenie, de împreună-lucrare cu Creatorul Său, este cel mai greu lucru de realizat, având în vedere că Dumnezeu ne-a înzestrat cu darul libertății și, respectându-ne liberul arbitru, să ne facă să-L iubim, să-L dorim, să înțelegem că doar în relație cu El viața noastră are sens și că doar în raport cu divinitatea efemerul își îndeplinește scopul ultim: veșnicia.

Bineînțeles că ne-am putea gândi că Dumnezeu în atotputernicia Sa ar putea să ne facă pe toți credincioși, buni și sfinți într-o clipită. Și, într-adevăr, ar putea și așa. Ar putea să ne constrângă Dumnezeu să-I slujim neîncetat, să lucrăm virtutea, să ne rugăm cu multă evlavie cu toții, dar acest lucru ar însemna că noi suntem robi, iar nu fii ai Lui. Tatăl cel Ceresc ne dorește fii ai Săi, iar nu slugi, care, din constrângere, Îi slujesc Lui. Ceea ce vrea Hristos de la noi este să-L dorim, să-L căutăm, să vrem să-L slujim și să-L iubim, înțelegând, de bunăvoie, cât este de importantă relația noastră personală cu El. Precum părinții noștri trupești își doresc ca fiii lor să-i iubească nu pentru moștenirea unor bunuri materiale, ci pentru dragostea pe care

aceștia o împărtășesc cu ei încă din primele clipe ale vieții, la fel și Tatăl nostru Cel ceresc își dorește ca fiii Săi să-L iubească pentru toți talanții primiți, dar mai ales pentru darul vieții. Locul în care El dorește să Se sălășluiască este inima omului, de aceea și zice: „Iată eu stau la ușă și bat. De va auzi cineva glasul Meu și va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și el cu Mine.” (Apoc. 3, 20). Faptul că Dumnezeu ne iubește, ne lasă liberi, nu ne forțează, ci întru răbdare ne așteaptă întoarcerea este cea mai minunată lucrare a lui Dumnezeu cu noi și, probabil, greu de înțeles pentru mulți semeni. Cu siguranță, Dumnezeu are sau ar putea avea sute de soluții prin care să ne învieze, prin care să ne facă să-L credem, însă această dorință a respectării libertății și a așteptării este cea mai grea, dar și cea mai dumnezeiască posibilă, prin care ni se demonstrează că *El Dragoste este* (1 Ioan 4, 8) și ne tratează ca pe niște fii ai Săi, iar nu ca pe niște argați. Tatăl Nostru ne așteaptă în fiecare zi, în fiecare clipă, într-un mod tainic, întru răbdare, să ne întoarcem acasă. Neînfricoșându-ne cu lucruri mari și extraordinare, neforțându-ne libertatea prin minuni și catastrofe care să ne înspăimânte, ci iubitor și răbdător ne așteaptă întoarcerea din robia păcatului. Înțelegând astfel mântuirea noastră, putem reflecta mai adânc la cine este Tatăl nostru Cel Ceresc și cărui Dumnezeu slujim! Cum să nu slujești și să nu iubești un astfel de Dumnezeu? Unde vom găsi un Tată mai primitor, mai răbdător și mai milostiv, care să ne rabde și să ne aștepte zilnic, acordându-ne o nouă șansă, de fiecare dată când o cerem.

În timp ce cu Trupul, Domnul zăcea în mormânt, cu Sufletul S-a dus în iad ca să-i izbăvească de muncile veșnice pe toți dreptii Vechiului Legământ, iar, înviind Dum-nica cu Trupul din mormânt, ne cheamă pe noi toți, cei vii, la mărturisirea marelui Adevăr al istoriei, că Hristos a În-viat, ca și noi să înviem, că El S-a sculat din morți, ca noi să nu mai avem frica morții, ci, iubindu-L și împlinindu-I poruncile, să putem zice împreună cu Sfântul Apostol Pavel: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine.” (Ga. 2, 20).

[„CU”, 503-504, mai 2024]

Gânduri de Rusalii

Începutul primăverii este marcat de cea mai mare Sărbătoare a creștinătății – Învierea Domnului, când întreaga natură este chemată din nou la viață. Dumnezeu cheamă la înviere atât natura amorțită de înghețul iernii, cât și pe om, pentru ca acesta să învie din păcat. Începutul verii este marcat de Praznicul Cincizecimii, al doilea Paște sau Paștele de Foc, cum era numit de Sfinții Părinți. Acest Praznic ne vivifică prin Duhul lui Dumnezeu, care, odată pogorât peste Sfinții Apostoli, ni se reînnoiește nouă mereu și mereu, dându-ne viață și sporindu-ne lucrările cele duhovnicești spre mântuire. Duhul Sfânt purcede din Tatăl și a fost trimis de Fiul peste Sfinții Apostoli în ziua Cincizecimii la Ierusalim, iar urmarea acestei Lucrări a fost întemeierea Bisericii Creștine, care, la rândul-i, are menirea și datoria de a împărtăși același Duh Sfânt fiecărei generații de oameni care pășește în istorie.

Dacă apostolii au primit Duhul din Cer, în mod direct de la Dumnezeu, oamenii care au văzut Pogorârea Duhului și au vrut să primească același Duh L-au primit prin mijlocirea Apostolilor, care i-au botezat, întemeindu-se astfel prima biserică de creștini. Noi, creștinii de astăzi, ne împărtășim cu același Duh prin intermediul Bisericii, mai exact prin administrarea Sfințelor Taine de către preot. Sfintele Taine ale Bisericii prin care ne împărtășim de Du-

hul Sfânt sunt: Botezul, Mirungerea, Spovedania, Euharistia, Preoția, Cununia și Maslul.

De menționat este faptul că nu toți credincioșii se împărtășesc de toate cele șapte Taine. Sunt Taine cu caracter obligatoriu pentru mântuire: Botezul, Mirungerea, Spovedania și Euharistia, și Taine administrate doar unor creștini: Preoția, Cununia și Maslul. Primele două Taine, Botezul și Mirungerea, sunt administrate omului imediat după naștere (de obicei, la 40 de zile după naștere) în Biserica noastră Ortodoxă, fiind numite și ușă de intrare în biserică, deoarece fără aceste două Taine este imposibil să le primești pe celelalte și, implicit, este imposibil să te împărtășești de Duhul Sfânt.

Dacă ar fi să ierarhizăm Sfintele Taine după importanța lor, cred că Taina mai importantă este cea a Preoției. Fără această Taină, celelalte ar fi imposibil de administrat. Preoția a fost instituită de Mântuitorul Hristos imediat după Învierea Sa din morți, în Duminică Învierii, când Iisus intră în casa unde erau adunați apostolii de frica iudeilor și suflă asupra lor Duh Sfânt, transformându-i din ucenici în apostoli. De-ndată ce au primit misiunea preoției, au dobândit responsabilitatea mijlocirii între Cer și pământ, prin puterea nevăzută de a dezlega legăturile puse asupra omului și de a-l povățui spre viața cea veșnică:

– Preoția este Darul lui Dumnezeu dat oamenilor, prin care Dar oamenii se împărtășesc de Duhul lui Dumnezeu;

– Preotul este cel care ia bebelușul din fașă și-l naște din apă și din Duh (In 5, 3), purtându-l pe brațele sale și închinându-l lui Dumnezeu prin îmbisericare;

– Preotul îl împărtășește pe cel nou-botezat cu Trupul și Sângele Domnului, fără de care nu se poate moșteni viața veșnică;

– Preotul se roagă și se îngrijește de micuțul creștin ca acesta să crească și sufletește, catehizându-l spre primirea învățăturilor celor de suflet folositoare;

– Preotul îi primește mărturisirile și le dezleagă pentru a-și reînnoi viața din căderile în ispite și păcate. Dezlegarea păcatelor este lucrarea cea mare prin care se oferă creștinului izbăvire de bolile sufletești și trupești;

– Preotul îl leagă prin Taina Cununiei de consoartă pentru tot timpul vieții și pentru veșnicie, întemeindu-și familia din care se nasc alte generații de oameni. Unirea bărbatului cu femeia este cea mai puternică legătură de dragoste, care, odată ce este binecuvântată de Biserică, nu se mai poate desface niciodată;

– Preotul este cel care ascultă nenumăratele necazuri și neajunsuri, oferind atât suport psihologic, cât, mai ales, duhovnicesc, pentru depășirea momentelor neprielnice;

– Preotul este cel care-l conduce pe credincios în rugăciune pe ultimul său drum pământesc, pecetluindu-i mormântul până la Judecata cea obștească;

– Preotul trebuie să îndure vitregiile vremii, ispitele vrăjmașului, bârfele lumii, având datoria sfântă ca, indiferent de conjunctură, să-i descopere creștinului Calea, Adevărul și Viața.

Vrednicul de pomenire ÎPS Iustinian Chira (n. 28 mai 1921, Plopiș, Maramureș – d. 30 octombrie 2016, Baia Mare, episcop al Maramureșului și Sătmarului, începând

..... ***File de ucrainism și credință***

cu anul 1990, iar, din 13 decembrie 2009, arhiepiscop onorific al Episcopiei Maramureșului și Sătmăruului) mi-a spus, atunci când am primit Darul Preoției, câteva cuvinte pe care nu le voi uita niciodată, iar printre altele a zis: „Dacă vor veni vremuri peste omenire atât de tulburi, încât în biserică nu va mai intra niciun om, acolo, totuși, va fi mereu unul: PREOTUL”!

[„CU”, 505-506, iunie 2024]

Cuvântul lui Dumnezeu

Referatul biblic al creației, cuprins în Cartea Facerii, cap. 1-3, relatează modul în care Dumnezeu a creat cele nevăzute, precum și cele văzute. Pe toate cele văzute, cu excepția omului, Dumnezeu le-a creat prin puterea cuvântului Său. Cuvântul lui Dumnezeu este creator, căci doar zicea: „să fie!” și se împlinea întocmai. Acest dar de a vorbi și de a crea prin cuvânt, Dumnezeu îl dăruiește doar omului, căci el, omul, a fost creat după chipul lui Dumnezeu și după putința de asemănare cu El. Cuvintele pe care le rostim ne vor judeca la sfârșitul veacurilor, de aceea Hristos ne asigură că pentru fiecare cuvânt rostit în deșert vom da socoteală în Ziua Judecății (Mt. 12, 36). Prin cuvânt, Dumnezeu nu doar că îl creează pe om, dar îl și cheamă. Îl cheamă spre Sine, îl cheamă spre cunoașterea Adevărului, îl cheamă spre mântuirea sufletului prin cunoașterea Creatorului său.

Sfântul Evanghelist Ioan își începe Evanghelia cu următoarele cuvinte: „La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul” (In. 1, 1). Cuvântul sau Logosul este numit Mântuitorul Hristos, a doua Persoană a Sfintei Treimi, Cel care a venit în Trup să ne învețe Adevărul, să ne descopere voia Tatălui ceresc, căci, prin puterea Lui, toate s-au făcut. De asemenea,

Domnul Hristos ne învață că omul nu se hrănește doar cu pâine, doar cu mâncare, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu (Mt. 4, 4). Din acest text, înțelegem lucrarea variată a Cuvântului care ne și hrănește, acesta fiind necesar ca hrană sufletească pentru supraviețuire. Creștinul vine la biserică duminica nu doar să se roage, nu doar ca să ceară ceva lui Dumnezeu, ci vine și să se hrănească din Cuvântul Evangheliei explicat de preot din amvon.

Sfântul Apostol Pavel le scria Romanilor că: „credința vine din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Hristos” (Rom. 10, 17). Credința noastră în Dumnezeu cel viu s-a născut prin cuvântul rostit prin viu grai și foarte puțin prin scris. Ceea ce avem astăzi fixat în scris în paginile Noului Testament și în Sfânta Tradiție este o foarte mică parte din ceea ce Mântuitorul a făcut și a predicat. El le-a poruncit Apostolilor să propovăduiască Evanghelia în toată lumea, ca oamenii să audă și să creadă. Prin cuvânt, Dumnezeu ne cheamă la cunoașterea Sa și la părtășia cu El. Cuvântul lui Dumnezeu are putere creatoare, are putere sfințitoare, are puterea de a hrăni sufletul și, de asemenea, are puterea de a întoarce pe cei mai mari păcătoși de la pierzare la viață. Cei mai mulți dintre strămoșii și moșii noștri nu știau carte, dar știau că Evanghelia este Cuvântul lui Dumnezeu lăsat oamenilor spre mântuire, de aceea o sărutau ca semn al dragostei și al prețurii lui Dumnezeu și a cuvântului Său.

Cuvântul lui Dumnezeu lăsat nouă în scris în Sfintele Evanghelii este tâlcuit de aproape 2000 de ani de către preoții și episcopii hirotoniți în slujba bisericii și consacrați să învețe poporul. Prin cuvintele rostite din amvoa-

nele bisericilor noastre, s-au mântuit milioane de oameni prin auzirea și primirea dumnezeieștii învățături de-a lungul secolelor. Astăzi, când suntem bombardați cu informații de toate felurile și din toate părțile, este greu să facem distincția între conținutul acestora. Este dificil a recunoaște adevărul sau neadevrul scris sau rostit pe rețelele de socializare, astfel că, adesea, suntem tentați să credem cuvinte care nu se pot verifica. Cuvintele Scripturii au fost verificate pe parcursul a mii de ani de către cei care au auzit Cuvântul lui Dumnezeu, L-au împlinit și s-au mântuit.

Noi, creștinii din aceste zile, suntem binecuvântați și datorită faptului că avem posibilitatea de a ne procura o Sfântă Scriptură, de a-i citi pe Sfinții Părinți cărora Duhul Sfânt le-a descoperit semnificația anumitor texte, de a ne informa corect și, mai apoi, a crede. Mântuitorul Hristos ne asigură că însăși viața noastră cea veșnică constă în cunoașterea lui Dumnezeu (In. 17, 3), iar această cunoaștere poate veni din auzire sau prin citirea cărților care ni-L descoperă pe Dumnezeu. Fericitul Augustin, Antonie de Suroj și mulți alții s-au convertit și L-au aflat pe Dumnezeu din auzirea unui text evanghelic, prin care au fost chemați spre slujirea lui Dumnezeu și mântuirea credincioșilor, căci Cuvântul lui Dumnezeu are putere mântuitoare atât pentru cel care-L rostește, cât și pentru cel care-L primește.

[„CU”, 507-508, iulie 2024]

..... *File de ucrainism și credință*

*Susținerea tezei de doctorat –
Cluj-Napoca, 9.07.2018*

*Vîflaimul din Ruscova –
7.01.2022*

*Catehizarea copiilor și primirea Sfintei Scripturi –
Bistra, 5.09.2023*

*Sfânta Liturghie –
Bistra, 2019*

..... *File de ucrainism și credință*

Primul Hram la Ruscova – 2.08.2022

Concert de colinde – Bistra, 8.01.2021

Sfințirea coșurilor de Paști – Bistra, 2021

*După susținerea tezei de doctorat,
Cluj-Napoca, 9.07.2018*

..... *File de ucrainism și credință*

*Aniversarea corului bisericesc din Bistra, la 50 de ani –
august, 2020*

Hramul bisericii din Valea Vișeului – 2018

Primul Crăciun la Ruscova – 2022

*Biserica Veche
din Bistra,
demolată în 1990*

*Biserica Nouă din Bistra,
construită pe locul
celeii vechi și târnosită
la 22.07.2007*

CUPRINS

<i>Cuvânt înainte</i>	5
Praznicul Nașterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, în satele ucrainene din Maramureș	15
Duminicile speciale din perioada Postului Mare	18
Creștinii ucraineni în vremea pandemiei	22
Comuniunea omului cu Dumnezeu	25
Scurt istoric al Parohiei Ortodoxe Ucrainene Bistra	28
Părinți și copii	31
Corul bisericesc din Bistra – 50 de ani de activitate	36
Crucea – Chipul lui Dumnezeu	39
Sentimentul dorului de Dumnezeu	41
Botezul Domnului	43
Întâmpinarea Domnului	45
Postul Mare	47
Prin Cruce spre Înviere	50
Dreptatea lui Dumnezeu și dreptatea noastră	53
„Obiceiurile pastorale de primăvară la ucraineni – Mira la huțuli”	56

Unicitatea Cărții lui Daniel	
în Vechiul Testament	60
Concepția iudaică despre moarte și viață	63
Îngeri în concepția iudaică	66
Îngeri în Talmud și în Midraș	69
Învieră în Vechiul Testament	73
Martorii întrupării Domnului	78
Primul Crăciun la Ruscova	81
Bucuriile Domnului Hristos	84
Viața – darul lui Dumnezeu	86
Arătările Domnului Înviat	89
Între Înviere și Înălțare	92
Aștept Învierea Morților... ..	96
Omul – Trup și Suflet	99
Sfântul Ilie – ocrotitorul Parohiei Ruscova	101
Fericiți cei blânzi că aceia vor moșteni pământul!	104
Particularitatea Evangheliei după Ioan	107
Nașterea Domnului	112
Epifania și Botezul Creștin	115
Ortodoxia – Dreapta Credință	118
Învieră Domnului și Învierea Omului	122
Înălțarea Domnului	125
Duhul Sfânt – Sfînțitorul	128
Pastorația vârstnicilor din Parohie	131
Maica Cerului, nădejdea poporului	134
Iertarea înseamnă simplitate	137
Cinstirea Sfintelor Moaște	140

..... *File de ucrainism și credință*

Meditații de decembrie	143
Întruparea Domnului	146
Soborul Sfântului Ioan Botezătorul	150
Rugăciune și post	153
Învierea Domnului – bucuria noastră	156
Tradiții și obiceiuri de Paște	159
Învierea Domnului și învierea noastră	162
Gânduri de Rusalii	166
Cuvântul lui Dumnezeu	170

